

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

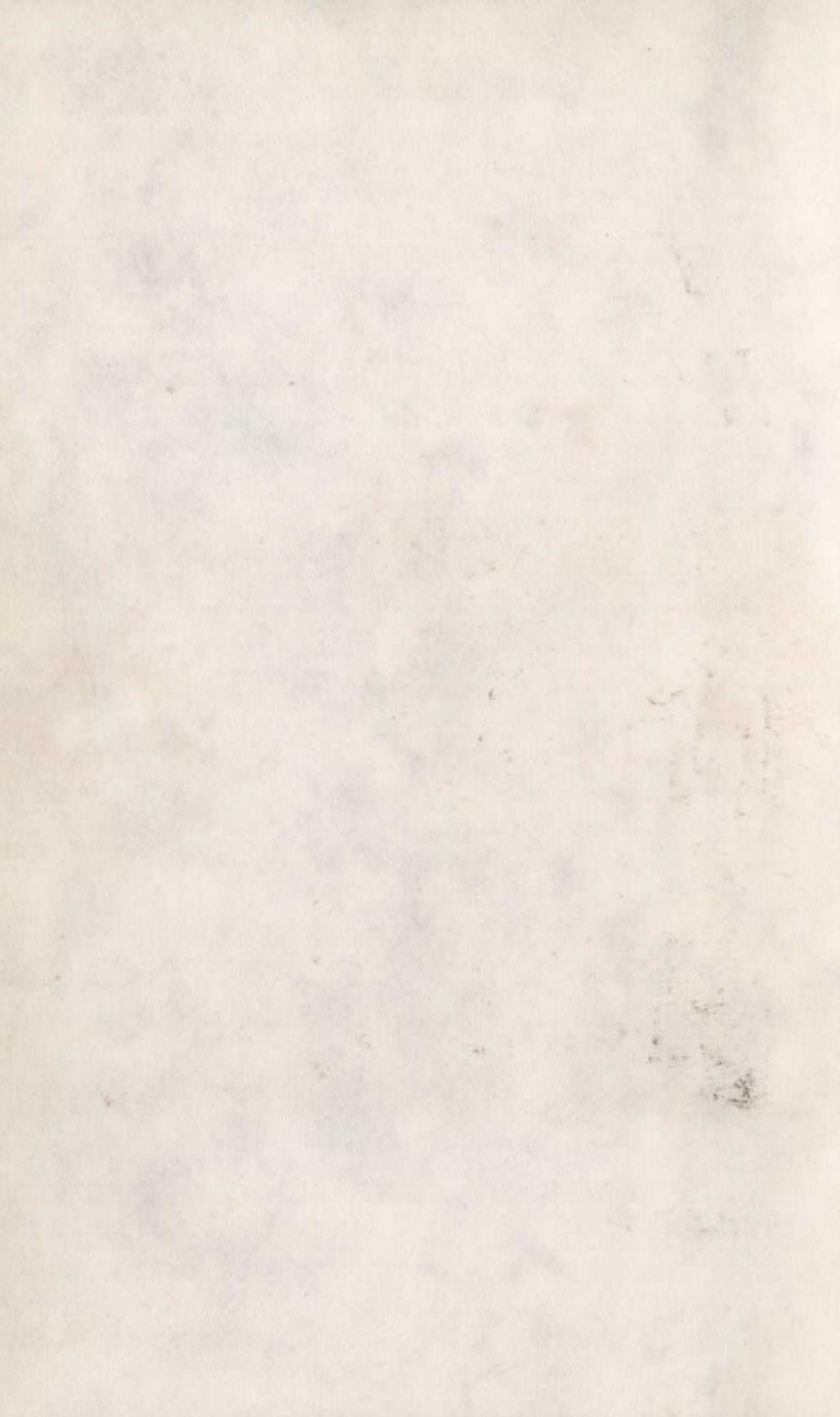

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

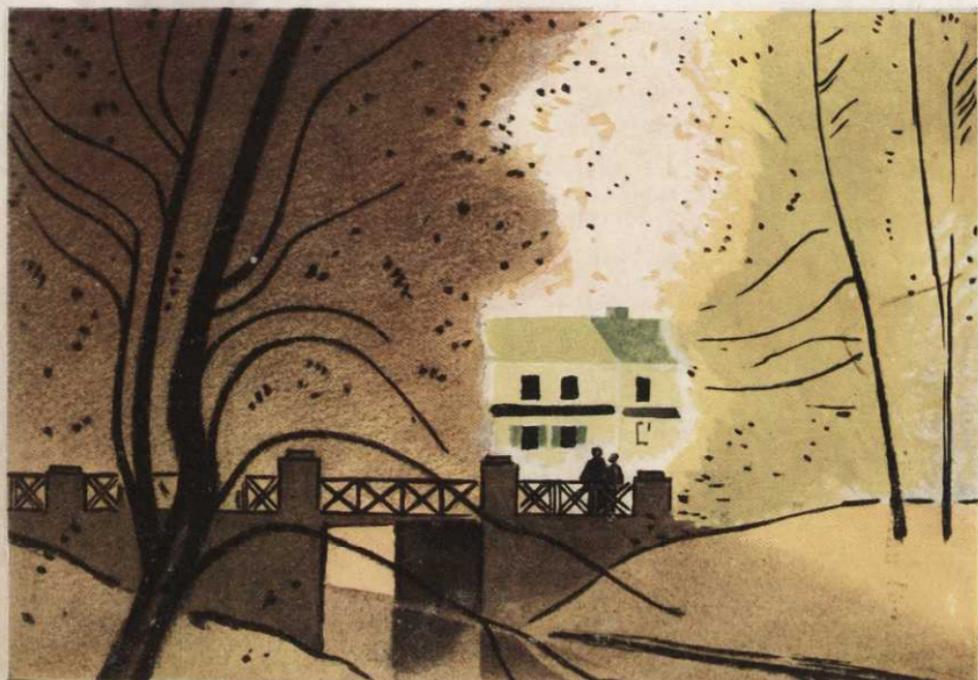

Lit.
So.

AGNES
VON KRUSENSTJERNA

EN UNG DAM FAR TILL
DJURGÅRDSBRUNN

ALBERT BONNIERS FÖRLAG
STOCKHOLM

AGNES VON KRUSENSTJERNA
EN UNG DAM FAR TILL
DJURGÅRDSBRUNN

AGNES VON KRUSENSTJERNA

EN UNG DAM FAR
TILL DJURGÅRDS-
BRUNN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Copyright. Albert Bonnier 1933.

STOCKHOLM

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1933

RUMMET.

Est quadam prodire tenus, si
non datur ultra.

H o r a t.

*Jag lutar mig mot spegelns glas
och ser min värld där inne,
en stol, ett bord, en bukig vas
och sängens vita linne.*

*Här är mitt rum. Här lever jag
bland ting som jag har kära.
Och klockans silverklara slag
som liar tiden skära.*

*När solen flammar röd och stor
och bultar mot min ruta,
min dag begynner och jag tror
att aldrig den skall sluta.*

RUMMET

*Då rummets puls har samma fart
som blodet vid min tinning
och blommor av en sällsam art
le från panelens linning.*

*Då är allt arbete en fröjd
och ljuset lycka skänker,
mahognybyrån putar nöjd,
dess runda mage blänker.*

*Så slockna fönstren. De bli grå
och natten börjar dugga,
och stolarna som i hörnen stå
få besök av en dyster skugga.*

*Jag hör hur stolarna kvida,
de rädas för denna hamn,
men stå där sida vid sida
och öppna sin mjuka famn.*

*Jag vet att de måste hysa
den skugga som natten har sänt,
när solen har slutat att lysa
och innan ljuset är tänt.*

RUMMET

*Denna enda och hemska timma
gör skuggan sin tysta rund
och sprider en klibbig imma
och vilar i stolen en stund.*

*Då vet jag att intet har lyckats,
att natten skall krossa min dag,
att alla drömmar ha styckats
och att rummet bävar som jag.*

*Jag sitter helt stilla vid randen
av min spegels skimrande sjö,
och valnötsramen är stranden
till rummets ensamma ö.*

*Då ville jag spänna ett segel
på drömbåtens smäckra mast,
gunga bort över vattnets spegel,
fri från dagarnas tunga last.*

*Men rummet håller mig fången
och spegelns glas andas hat.
Jag skall gå den vanliga gången
mellan stolar och bord och fat.*

EN UNG DAM FAR TILL
DJURGÅRDSBRUNN

*Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
Fervet avaritia miseroque cupidine pectus:
sunt verba et voces quibus hunc lenire dolorem
possis et magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes: sunt certa piacula quae te
ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator,
nemo adeo ferus est ut non mitescere possit,
si modo culturae patientem commodet aurem.*

Horat.

En ung dam far till Djurgårdsbrunn.

Mitt i oktober brusto ett par dagar fram likt gula, fuktigt doftande rosor i en redan härjad trädgård. Efter regn och dimma sken solen från en himmel som i sin tunna, ljusblå färg föreföll oändligt avlägsen, välvande sig högt över det leende Stockholm.

I ett av Grand Hôtels rum satt en ung italiennare nedsjunken i en skinnstol och tittade ut över det solblänkande vattnet. En vit ångbåt vid kajen tutade häftigt. Några människor, svarta och grå som skuggor, sprungo fram och åter. Måsar kretsade med vida slag genom luften. I slottets fönster brunno små solar som blixtrade.

Signor Edmondo, motorman och författare till några reseskildringar i ett av de förnämsta veckobladen i Italien, njöt av morgonens glada stämning. Han rullade cigaretten mellan mun-

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

giporna, sög hastigt in röken och stötte ut den igen genom näsborrarna.

I den stora väggspegeln, också den glimmande av solreflexerna på vattnet, såg han avbildningen av sin gestalt i den chokladbruna kostymen: det mörka, fylliga ansiktet, det svarta, blanka håret, den vackert böjda näsan över den blodröda munnen, den tvärkluvna hakan... Hans mörka ögon fingo med ens ett smekande ömt uttryck. Bakom spegelbilden, lutad mot hans axel, tyckte han sig se Alice Odenschiöld, den unga societetsdamen han nu två kvällar i rad dansat med.

På tillställningen hos italienske ministern för någon vecka sedan hade han sett henne för första gången. Hon gled in i salongen i en guldgul spetsklänning. Slank med späda gungande axlar och vita, runda armar. Hon var ljus och blond och sval, så olik hans eget lands svartögda och hetsiga signorinor.

Han hade dansat med henne. Hon var så lätt, så mjuk. Från axlar och hår steg en doft som gjorde honom yr i huvudet. Han hade hört sig för vem hon var. Hennes far hade en stor egendom ej långt från Stockholm. Hon bodde i

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

Stockholm under vintrarna på ett pensionat. Hon bodde där ensam. Det förvånade honom, som var van vid sitt lands i allmänhet betydligt strängare seder för de unga flickorna av fin familj.

Hon tycktes inte själv förstå att hon i hans ögon var en förvånande varelse. Han blev glad över att höra att hon varit i Italien, och han mindes dem, dessa blonda, högväxta skandinaviskor som han sett på Roms gator, kaféer och museer, med skarpa skrattande röster pratande ett för honom obegripligt språk. Ofta gingo de lika djärvt sminkade som italienskor. Men det klädde dem ej. Kanske kunde de ej konsten. Här i Stockholm brukade de ju ej vara så målade. Litet rött om kvällarna på munnen och en svag rodnad på de eljes bleka kinderna.

Alice flirtade med honom, eller hade hon genast blivit kär i honom? Han förstod inte skillnaden. Han blev ju strax häftigt förälskad. Och längre fram på kvällen önskade han att han haft sin grå limousin, som nu stod i ett garage i Rom, för att själv få köra henne hem genom den mörka parken med dess åldriga, susande träd. Han såg flera av de andra kavaljererna fara i

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

väg med sina pälsinsvepta damer som om detta varit något helt naturligt. Vad gjorde de ensamma i natten efter de långa, ständigt på nytt upptagna danserna och champagnesupén?

Med glädje hade han sett att hon givit sig av ensam. Han hade gått ut på trappan med sin cigarrett i handen och skymtat henne genom kupéfönstret, trött tillbakalutad med halvöppen mun, som om hon ännu känt vinet mot sina läppar. En liten nordisk prinsessa i vitt pälsverk och barhuvad.

Sedan hade han åter mött henne. Han kastade, där han satt, en längtande blick på telefonen. Aftonen förut, då han dansat med henne på Royal i ett glatt sällskap av officerare och damer, hade han mitt under dansen, medan musiken hetsade dem till att röra sig mot varandra i en evigt glidande rytm, hastigt förstulet vågat sig på att kyssa hennes kind. Då hade hon bara ryst till som om en alltför het flod av violinens toner strömmat över henne, och en sekund efteråt hade han mött hennes stora, ljusblå ögon. De drömde om något, tyckte han, sågo bortom honom mot något annat, medan hennes mun spetsades på

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

ett lustfyllt och trånande sätt. Han hade hennes telefonnummer till det där pensionatet.

Hjärtat började oroligt slå då han nu äntligen tog luren och ringde upp henne. Någon sade i telefonen att hon badade. Han log. Det dröjde inte ett par minuter förrän han hörde hennes röst. Hon flämtade litet. Hon tvekade inte att svara ja då han frågade henne om han fick komma och hämta henne. Hon hade stigit upp ur ett varmt bad. Hennes röst ljöd emot honom genom telefontråden. Så avlägsen och ändå ljuvt nära honom. Han föreställde sig henne stigande upp ur badet. En ljushårig gudinna, späd och blek, och han sänkte ögonlocken som om hans blick ej kunnat fördraga synen, och de långa svarta ögonfransarna berörde hans kind.

Med en liten suck av oro lutade han sig tillbaka i stolen igen. Han skulle få komma och hämta henne. En stund senare spatserade han uppför Birgerjarlsgatan. Så bråttom de hade, alla de långa och smärta svenskorna! Han uppfångade glada blickar, höga skratt. Nu när han blivit mer van att höra detta språk tyckte han att det sjöng som en längtansfull melodi för hans

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

öron. Den klara, starka luften kom honom att känna sig mera spänstig och frisk än någonsin.

Uppe i pensionatet fördes han genom en lång korridor till hennes rum.

Hon är ensam, tänkte han snabbt.

Men när hon på hans knackning öppnade såg han henne ej först. Hon stod skrattande bakom dörren. När hon sköt igen den och alltjämt skrattande vände sig mot honom trodde han att han var mitt inne i en dröm. Hon var icke klädd ännu efter badet. Han kom sig inte ens för med att hälsa, så överraskad var han. En kinesisk morgonrock av detta siden som glimmar och strålar i rött och blått och guld höll hon tätt omkring sig, och då hon rörde sig över golvet hörde han silket i hennes underkläder sakta rassla. Cigarretten hon höll i handen var halvrokt. En rökstrimma silade mellan hennes fingrar upp i luften, sändande en svag, parfymerad doft omkring henne. Och nu såg han att fötterna, nedstuckna i de små tofflorna, voro bara. En vit vrist, en rosenfärgad häl skymtade.

Han bet sig i läppen för att dölja sin sinnese rörelse. Hon tycktes inte alls förstå att han fann

situationen underlig. Vilka voro de, dessa blåögda skrattande flickor, som på detta sätt togo mot främlingar i sina rum? I Italien — nej, han vågade icke ens tänka på sin syster, så strängt vaktad, så väluppfostrad. Om han sett henne på detta sätt ensam med en man i ett rum! Han skulle bestämt ha stuckit ned både mannen och henne.

Men Alice var också väluppfostrad! Med små hasande steg i de kinesiska tofflorna kom hon emot honom och sträckte fram en ask choklad:

— Var så god.

När han endast tittade från chokladen till henne, tog hon en stor bit mellan pekfingret och tummen och stack in i hans mun.

— Det är god choklad, sade hon på dålig franska.

Hennes uttal var icke alls bra, men hon brydde sig varken om det eller att hon ofta konjugerade verben fel. Hon bara pratade på. Så hade hon också rätt sig på utländska hotell med kypare och hotellvärdar som artigt bugade.

Hennes snabba rörelser som läto lemmarna skymta i ett nervöst linjespel, de stora oskyldiga

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

ögonen, den ljusa luggen hon otåligt strök ur pannan, de fina, skälvande näsvingarna, varigenom cigarrettröken oupphörligt silade, medan munnen öppnade sig halvt med vitskimrande tänder, allt förtrollade honom.

Efter hennes inbjudan slog han sig ned på schäslongen och var nära att sätta sig på en stor docka, ett leksaksbarn som låg där. Tafatt tog han upp den lilla varelsen. Hennes armar föllo åt sidorna, hjälplöst och hemskt på samma gång. Ett par vidöppna, uttryckslösa pupiller stirrade på honom från ett ansikte med runda, röda kinder. Dockan var också hon klädd i kinesisk nattrock och hade granna sidentofflor. På bordet stod en hund av svart sammet, liksom dockan gloende med runda glaspärlor till ögon på honom. Hela rummet var i en förtjusande oordning. Det doftade puder, och han såg att en pudersk låg ikullslagen på toalettbordet.

— Å, sade hon, här är just inte så fint. Jag har alldeles nyss kommit hem från kontoret.

Från kontoret? Vad menade hon? Han upprepade orden och kände sig allt enfaldigare.

— Ja visst, sade hon och gungade av och an

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

med foten, medan hon höll händerna knäppta över runda knän. Trodde signor Edmond att hon var lat? Hon stod inte ut året om på landet. Men roade hon sig i staden, och det gjorde hon, måste hon också arbeta. De flesta av hennes bekanta hade någon sysselsättning. En av hennes kusiner var direktör för ett stort trävaruaktiebolag. Där hade hon sin plats. Hon skötte en del av korrespondensen. Det var härligt att ha regelbundet arbete. Och så kom eftermiddagen. Oftast tog hon ett bad så fort hon kom hem. Hon brukade ligga alldeles stilla i det ljumma vattnet och röka. Rökte han i badet? Ingenting var ljuvligare, menade hon.

Han hörde uppmärksamt på. Hela hennes värld var så olik vad han föreställt sig. En lyxflicka, en dansdocka, hade han tänkt.

— Ni hade tur i dag, fortsatte hon knaprande ivrigt på chokladen. Jag är ledig ovanligt tidigt, därför att jag skrev ifrån mig så mycket i går eftermiddag. Ni förstår, min kusin är hygglig.

Hon arbetade så mycket! Han kände plötsligt ett styng av samvetsqual över sina egna lättjefullt fördrivna förmiddagar. De sutto tysta, kan-

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

ske erinrade hon sig kysen i går. Han lutade sig närmare henne.

— Jag skall föra er till Djurgården, sade hon då och frigjorde hastigt sin hand som han gripit efter. Nu får ni vänta mig där ute i hallen, tills jag är klädd.

Åter fann han sig vandrande i korridoren. Han satte sig i hallen och stirrade på sina välputsade skospetsar och det blankpolerade parkettgolvet. Detta att sitta och vänta på henne medan hon klädde sig gav något förtroligt åt deras bekantskap. Han tänkte på hennes bara fötter i tofflorna. Varför hade han inte varit djärvare? Hela rummet hade ju inbjudit honom till det. Men så kom han ihåg hennes ögon. Det fanns ingenting i hennes blick som bad om kysar. Själva den nervösa gestalten, de ivriga smala händerna hade hållit honom på avstånd. Han drömde om henne med nedböjt huvud.

Nu kom hon. Han reste sig halvt blyg. Hon var helt förändrad. Hon bar en svart päls med en kolossal gråverkskrage och en liten svart hatt med ett blixtrande spänne. Silkesstrumporna slöto sig hårt, som om de varit av glänsande stål,

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

om de höga smala benen. Klackarna smällde i golvet. Hon drog på sig handskarna, stående med ett litet leende framför honom.

— Ni är en förvandlingskonstnär, sade han skrattande och tänkte på hur hon nyss kommit lättjefullt hasande emot honom i den kinesiska nattrocken.

— Jag är van att alltid ha bråttom, sade hon på sin löjliga franska.

Ingen av hans bekanta inom Romsocieteten skulle ha vågat tala ett främmande språk på det sättet.

På gatan ropade de an en droskbil. Åter längtade han efter sin egen vagn, klädd med rött läder. Det hade varit en så utmärkt bakgrund till hennes slanka eleganta gestalt.

Han såg ut genom det öppna fönstret och tyckte att Strandvägen var en lantlig idyll: vedskutorna utmed kajen, allén av små träd, ännu klädda med gröna eller gula, förfrusna löv, barnen som sprungit och lekte, de gröna träsofforna, på vilka barnjungfrurna sutto med svarta sufflettvagnar framför sig. Och så alltjämt vattnet som krusade sig i tusen små glada vågor i solen.

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

En lukt av kådig ved och friskt saltvatten slog in i bilen med de nedsuttna, litet sjaskiga dynorna och förjagade den kvalmiga luften där inne.

— Stocolma bellissima, sade han, och hon log belåtet.

Hon visste ju att komplimangen i ännu högre grad gällde henne. De flögo snabbt fram på Djurgårdsvägarna. Hjulen rullade ibland över en hel matta av frasande löv. Helt nära en bro som ledde över Djurgårdsbrunnskanalen knackade hon i fönstret åt chauffören.

— Här gå vi av, sade hon hastigt. Här finns en vacker, ensam promenadväg.

Litet förvirrad över att plötsligt befinna sig ute på landet med henne betalade han med de främmande penningarna. Han fiskade upp dem ur sin ficka, och då han tvekade, pekade hon ut de rätta mynten med smala behandskade fingrar. Det var något lustigt, tyckte han, med denna fina, eleganta flicka, som grep efter hans slantar med snabba och vana rörelser, medan hon på svenska angav taxans sifferbelopp och hastigt tillade hur mycket dricks han borde ge

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

mannen vid ratten. Hon verkade helt affärs-
mässig.

De gingo över bron.

— Här, sade hon, och visade på en väg ut-
med kanalen, här på andra sidan gå nästan aldrig
några människor.

Ville hon då vara ensam med honom? for det
igenom honom, en tanke som plötsligt skänkte
honom en glad lyckoförnimmelse.

Men då de voro på andra sidan, vände hon
sig om.

— Titta så vackert, sade hon.

Där de stodo blickade de ned mot den smala
kanalen. Här blåste icke. Vattnet låg stilla och
blankt, speglade de snart avlövade träden, som
böjde sig över det. En lätt dimma steg upp,
genombruten av solljus. I kanalens djup rörde
sig liksom på himlen en kritvit sky. Långt borta
vid den ljusa horisonten reste sig som i en häg-
ring ett genombrutet spetsigt kyrktorn och tak
och fasader av en avlägsen, drömlig stad. Det
var så stilla här. Löven föllo sakta ett för ett
ned på den torra, vita gången. På andra sidan
bron höjde sig ekarna, mäktiga, kolossala, med

EN UNG DAM FAR TILL DJURGARDSBRUNN

frostbitna bruna löv i sina kronor. En ryttarinna på en svart häst kom galopperande och bröt med ens tystnaden. Det vackra djuret piruetterade framför bron, men satte så plötsligt över den i galopp, och ryttarinna och häst voro snart försvunna.

— En saga, mumlade den unge italienaren. De började gå framåt.

De gingo bredvid varandra med lätta steg. Han var något mindre än hon. En doft av samma parfym han känt i hennes rum slog emot honom. Ingen människa mer än de tycktes vara ute i denna underbara park.

De gingo förbi en villa. En bandhund med röda och onda ögon gläfsste emot dem innanför ett staket. Signor Edmondo visslade några takter ur "Bohème". De kommo ut på en udde. En soffa badade i sol. Där satte de sig. Framför dem låg en ojämn strand med stenar och en sträcka gul vass. Vassen rörde sig sakta. I toppen på de styva bladen hängde grå tofsar av tunga blommor. Nu böjde de sig sakta för en vindil. Ett sprött, rasslande ljud som av glas, en vemodig höstens melodi, fördes emot det unga paret.

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

Utanför vassen låg vattnet fritt och blått, och långt borta skymtade den andra stranden hög och skogbevuxen. En ångbåt, vit och väldig i solljuset, sköt fram. Maskinernas dunkande nådde dem. Ivriga vågor gungade genom vassen och slogo strax därefter upp mot stranden.

Alice lutade sig litet mot den unge mannens axel.

— Här borde man bo — med er, mumlade han, halvkvävd av sin längtan att få säga att han älskade henne.

Men hon såg tyst framför sig.

— Inte här, sade hon plötsligt. Nej, nej! Jag vill resa. Se nytt, möta något annat än det vanliga.

Hon drog av sig handskarna och hennes smala fingrar nöpo i varandra som om hon ville göra sig illa.

— Det var skönt att träffa er, sade hon strax därpå. Ni är olik mina vanliga kavaljerer. Dem känner jag så väl. Alla dessa jag varit tillsammans med i dansklubbar och på ridskolan eller i tennishallen sedan jag var barn. Jag vet på förhand vad de skola säga, kan utantill deras roliga

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

anekdoter. Jag känner till och med deras hästar och namnen på deras hundar. Jag har också reda på deras flickhistorier. Nej, allt omkring mig har blivit mig för vanligt. Jag är ju snart tjugufem år.

Han log. Han själv var inte äldre. Ingen av dem hade upplevat kriget. Men han kom från ett nytt rike, det nya Italien, där Mussolini, smedsonen med hammaren, hade blivit hans generations idol. Han tänkte på Rom och på svartskjortornas parader. Handen knöt sig i fickan, och han längtade plötsligt så starkt till sin älskade stora stad att hans ögon tårades. En tanke blev till i hans hjärna i samma ögonblick: han skulle taga denna flicka med det ljusa håret och de bleka, lena kinderna med sig till sitt land. Vid bergssjöarna, kantade av kolsvarta pinjer och ängar av silkesgrå olivträd, bland skär och röd persiko- och mandelblom skulle hon vandra på höga, smala ben lik en infångad främmande vit fågel från Norden. Men när han tänkte detta hörde han åter hennes röst.

— Jag rymmer med er, sade hon.

Hon skämtade naturligtvis. Han kunde icke se

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

hennes ansikte. Hon satt och stirrade ut, följande med blicken den vita ångbåten långt borta, och han skrattade högt för att dölja hur ivrig och het hennes framkastade ord gjort honom.

Men i Alices öron ringde hennes eget utrop. Hon tänkte rodnande på att hon verkligen menat det. Vilket underbart äventyr! Att resa, att fly med denne främling med de svarta ögonen och det klingande språket. Hon tyckte att hon plötsligt satt med famnen full av doftande rosor. Hon såg den vita byn invid Genua, där hon tillbragt ett par vårmånader. Utanför hennes fönster växte ett mimosaträd. I de gula blomklasarna dröjde solens värme och strålar kvar långt sedan mörkret inträtt. Hon vandrade i en palmallé till kyrkan. På tröskeln framför den öppna porten slog ett moln av rökelse emot henne, och hon hörde den entoniga, vällustmättade sången, då korgossarna svängde rökelsekaren och ljusen.

Och så vände hon sig om. I hans ansikte tätt emot hennes tyckte hon sig läsa historien om de skönhetsälskande folken där nere i landet, som var omgivet av två underbara sagans och legendens hav. Detta vackra, stolta ansikte, som hon

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

sett avbildat på otaliga målningar: den breda pannan, en diktares panna, den romerska näsan, som kunde tillhört en kejsare, ögonen som skådat så mycket skönt, munnen röd som blod, målad i ett par triumferande, grymma streck.

Då han kysste henne var hon nära att skrika av rädsla och lust.

Hon hade hastigt rest sig och gick före honom tillbaka samma väg de kommit. Åter skällde hunden på dem och gjorde utfall på utfall mot staketet, som om han velat bita den svarte mannen och hans blonda dam. Men ingen av dem sade något. Hon gick som en jagad, och han följde efter henne med ett underligt uttryck av lycka och förvåning spelande i ögonen.

De kommo tillbaka till bron. Framför denna låg en byggnad, idyllisk som en herrgårdsflygel, med sluttande grönt tak och låga, blanka fönster. En trädgård med marmorbord och stolar och utbyggt på terrassen mot kanalen ett långt verandaannex av gult, utsirat träverk i kinesisk paviljongstil med två låga gröna torn, festligt krönta av ett par höga spiror med konstfullt tillsvavade knappar. Ett fönster var öppet, och där

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

satt kyparen i svart rock med lysande vitt skjortbröst. Han hade lagt bägge armarna på fönsterbrädet och lyft ett blundande ansikte mot solen. Allt tycktes sova, vaggat av porlande vågor. Kyparens ansikte var blekt och slutet och hans gestalt orörlig som på en staty, ställd att vakta en minnesrik och kär gammal gård.

— Här gå vi in, sade Alice.

Vid trädgårdsgrinden mötte de en ung officer i höga ridstövlar. Han stannade då han fick se Alice. Med ett lätt utrop räckte hon honom handen. Signor Edmondo betraktade svensken avundsjukt. Han var lång och bredaxlad, och han böjde sig ivrigt över den unga flickan. De voro lika varandra, föreföll det främlingen, som man alltid tycker att människorna i ett annat land än ens eget likna varandra som syskon eller nära fränder. Var det kanske en av dessa hennes barndomsvänner som hon dansat med och ridit och spelat tennis tillsammans med?

Och när signor Edmondo sedan satt på den gula verandan med Alice och kyparen med det bleka ansiktet kom med matsedeln studerade italienaren sin dams ansikte. Var hon icke nervös?

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

Kanske den där officeren även fått kyssa henne, även fått komma in i hennes doftande rum, där hon hälsat honom i morgonrock av kinesiskt siden med de små nakna fötterna instuckna i granna mjuka tofflor?

Här inne på verandan, där solen lyste, blev hon glad och pratsam. Hon drog av sig kappan och lade hatten med en otålig gest på en stol bredvid sig.

Hon visade på smörgåsbordet som kyparen nu dukat fram. Signor Edmondo kunde aldrig vänja sig vid alla dessa alltför många och olikartade saker man måste äta innan varmrätten. Den råa inlagda sillen, de små röda räkorna med hackad is över sig, rädisorna med stjälkar så bjärtgröna som om de varit målade, de hårda svarta köttbullarna, laxen med dill och darrande gelé, det rökta renköttet...

Hon lade för honom med en lustigt moderlig min och högt lyft gaffel, som om hon ville visa honom att när han nu befann sig i hennes land måste han hålla dess seder strängt i ära. Nu kom kyparen, också han allvarsam och högtidlig, med två immiga snapsglas fyllda till randen av

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

gult brännvin. Fast det ena var mycket mindre än det andra.

Hon sade skål och drack. Också han drack med en svag grimas. Han hade på middagar sett herrar tömma ett par sådana glas, det ena efter det andra, ja ännu ett. Vilka människor! Undra på att deras bullrande godmodiga skratt någon gång övergick till hetsig vrede och knytnävsslag i bordet. Och nu denna bleka flicka! Han såg en lätt rodnad färga hennes kinder och hur ögonen började glänsa. Nästan alla de unga damerna av god familj här drucko förvånande mycket. Där nere i hans land drack man ett glas vatten med litet vin i eller också bara vatten.

Brännvinet hettade i hans strupe och han åt hastigt ett par sillbitar. Det blev han på nytt törstig av. Utanför fönstren darrade sakta de gula löven. Ett litet barn i röd kappa och vit hatt som promenerade på gången utmed kanalen med sin sköterska vinkade upp mot dem med ett muntert grinande ansikte.

Vid kaffet stack Alice en cigarrett i munnen och böjde sig fram över bordet för att få den tänd. Kyparen serverade ett par herrar i ett

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

hörn. Hans ansikte såg kritvitt ut mot herrarnas röda och heta. Signor Edmondo strök eld på en tändsticka. Flamman syntes knappast i det flödande solljuset. Leende retsamt drog han tändstickan till sig då hennes cigarrett nästan snudade vid den. Hon måste böja sig längre fram. Han såg hennes darrande ögonlock med de långa ögonfransarna, munnen som spetsade sig om cigarretten för att kvarhålla den, och han drog djupt efter andan och tände äntligen åt henne.

— Jag älskar er, sade han och lät tändstickan falla till golvet.

Då skrattade hon högt. Det jublande skrattet fyllde verandan. De ätande röda herrarna vände simmiga ögon mot det unga paret. Detta ungdomliga skratt passade så väl med den guldgula strålände höstdagen. Nästan i andakt höjde de feta lunchgästerna sina glas.

Skratta, skratta, du vackra blonda flicka. Skratta med den öppna röda munnen, där vita tänder glänsa. I dag är det sol. I dag ha löven guld på bladen och låta i kungligt slöseri skäppor av glimmande runda slantar rulla över gräsmattor och sluttningar. I morgon är mörkret här,

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

senhösten med dimmor och regn, och dagarna lyfta grå och förpinade ansikten i suckande längtan efter solen som gömt sig.

Alice svarade icke genast på italienarens utbrott. Hon blev plötsligt allvarsam och helt blek efter skrattet.

— Ni reser, mumlade hon. Och jag blir kvar här. Och sedan — sedan ses vi aldrig mer. Å, jag längtar...

— Res med, sade han, djärv av vinet och solskenet.

Hon gav honom en blick.

— Akta er, sade hon, fortfarande allvarsam. Ni känner inte oss här i landet. En plötslig impuls — och vi lämna alltsammans. På hösten har jag lust till galenskaper. Jag längtar dit ner — till Medelhavet, till värmen och rosorna. Vi vilja äventyr, vi svenskor. Ingen kan hindra oss när längtan, den där längtan som alltid finns inom oss, griper tag i våra hjärtan. Ni utlänningar finna oss alltför tokiga. Ni förstå inte! Ni ha ju det vi åtrå här uppe i kylan: den eviga sommaren, blommorna, den varma luften... Nej, nu gå vi.

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

Han hjälpte henne på med kappan efter att ha betalat. När de gingo utanför trädgården och väntade på bilen kom ett underligt ekipage körande på vägen förbi värdshuset.

Hästen gick långsamt steg för steg med böjt huvud. Han var gammal och mager, och manen hängde tovig och fuktig av svett. Han drog en kärra packad till brädden med höstlöv. Men dessa löv, som gyllene och ännu liksom fyllda av liv brett ut sig under träden, sågo här i kärran bleknade och trasiga och döda ut. De kördes bort att stjälpas i en grop bland grus och stenar. Några smutsiga pappersbitar stucko upp ibland dem. Han som körde hade hoppat av från lasset och gick bredvid för att det ej skulle bli för tungt för hästen. Det var en åldrig man. Kläderna sutto löst på den långa och krokiga gestalten, som för att visa att han en gång varit väl-närd och ståtlig. De knotiga händerna grepo krampaktigt om tömmarna. Också han hade som hästen sänkt huvudet, men då han gick förbi Alice och italienaren höjde han långsamt ansiktet och såg upp på himlen bortom dem. Hans panna sköt fram över de bleka, rödkantade ögo-

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

nen som pannan på ett skelett. Och det tärda anletet med åtstramad, gulblek hy och en vass näskam föreföll också överkligt genomskinligt, så att man tyckte sig se den klara höstluften och träden med gula löv tvärsigenom det. Det var något förtvivlat ödsligt över denna gubbgestalt och över den trötta hästen. Med långsamt trampande steg som gävo en svag klang ifrån sig i den torra marken försvunno de utom synhåll. En lukt av unkenhet spred sig i luften och förgiftade den, så att rymden med ens syntes mindre blå.

Alice hade blivit blek.

— Det var kanske Döden, sade italienaren med en lätt rysning.

Bilen kom och de stego in. Plötsligt oförberett hörde han den unga flickan snyfta. Med tårar hängande i ögonfransarna vände hon sig mot honom.

— Det var som om den där mannen kommit för att hämta mig, sade hon viskande med rösten fylld av skräck. Det var hösten. Ni, ni reser ifrån den. Jag måste också bort! Den grå hösten är vårt spöke. Ni hade rätt nyss — ni sade att

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN

den där mannen som körde sin kärra med höstens löv var Döden. Ja, så känns hösten för oss. Säg ni den gamles ögon fulla av förtvivlan?

I nästa sekund låg hon med huvudet tryckt mot hans axel.

— Jag vill inte dö, mumlade hon. Jag vill leva det sköna livet.

Hennes hatt gled av henne och föll ned i hans knä. Han såg på hennes vackra, ljusa hår, och han tänkte på att hon dessa korta stunder då han fått vara med henne visat honom hur man här i norden under hastigt svinnande lyckliga minuter sökte fånga och fasthålla ljuset och värmen, tryckande dem intill hjärtat som slog ängsligt i väntan på långa i mörker och kyla stelmande dagar.

Och han hörde henne viska medan han med häftig ömhet smekte hennes hår och våta kinder att hon ville följa med honom ned till blommorna och solen och det blå havet.

Madame Boucs kärleksmåltid.

I.

Det ringde. Det ringde igen. Korta och långa och gälla signaler, som darrade genom huset och fyllde trapporna ända ned i underjorden, där köket låg, med sitt slamrande ljud.

Guillaume, upppassaren, slängde med brickorna och de små tunna smörklickarna på faten i det mörka serveringsrummet. Nu ringde det åter, på entrédörren. Det var pojken som lämnade in de färska giffarna. Guillaume tog dem, doftande och varma, och lade upp dem två och två på brickorna. Han knep sig en och höll den mellan läpparna, finurligt tuggande in den i munnen utan att röra den med händerna. Det var en lång ljus yngling med ett rödblommigt ansikte. Han såg ut som en bonddräng, och det var han också, till på köpet halvtysk. Han hade nyligen kommit från Alsace.

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

Kokerskan dök upp i vindeltrappan från köket. En lukt av stekos och rå fuktig luft slog in i serveringsrummet. Nu placerade Guillaume ut kaffekannorna och muggarna med het mjölk som han fått av kokerskan. Alltjämt ringde det från alla håll. Det lilla huset vid rue Louis-Philippe ute i Neuilly höll på att flyga i luften av ringningar mellan sju och åtta varje morgon.

Äntligen började Guillaume kila upp och nedför trapporna, balanserande med brickorna på sina grova arbetshänder. Dörrar öppnades och stängdes igen.

— Bonjour, monsieur — madame, hördes Guillaume ropa än här, än där. Il fait beau temps aujourd'hui.

Giffeln värmdes i hans bröst. Madame Bouc skulle bara vetat det. Hans röst ljöd hög och glad. Andra röster svarade. Somliga brummande, några gälla och kvinnliga. Så blev det en stunds tystnad. En ro innanför de stängda dörrarna medan kaffet dracks.

Därpå kom brevbäraren. Han gick lugnt uppför stora trappan som en den där är hemma i huset. Hans mörka mössa med röda snoddar och

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

kokard i nationalfärgerna satt djupt ned i pannan. En yvig brun mustasch stack fram över den tjocka munnen. Han knackade på dörrarna och lämnade in brev och tidningar. Han fångade en glimt av rummen och människorna i de breda sängarna under brokiga täcken av dun. Hela morgonen promenerade han så omkring i kvarterets sovrum, leende och faderlig. Här ett rekommenderat brev med röda lacksigill. Det fick han en slant och en tacksam blick för. Här en länge efterlängtd underrättelse som en ung dam kastade sig över med ett glädjeskri.

Guillaume steg in i matsalen. Vid det runda bordet satt en liten mörkögd pojke med röda kinder och ett beskäftigt och viktigt uttryck i sitt barnsliga ansikte. Han höll en smörgås i vardera handen, och på ett runt fat framför honom lågo flera smörgåsar. Hans farmor gav honom choklad att dricka.

— Inte nog! Inte nog! sade han oupphörligt och sparkade med fötterna mot bordsbenen. Hans kinder svälde av smörgås, han hann knappt tugga dem, men ändå ville han ha mer — mer.

— Är han inte bortskämd, min Roger, den

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

ängeln? sade gumman till Guillaume med det förtjusta uttryck alla franska kvinnor få, så snart de tala om ett barn.

Hon var en komisk figur, där hon beskyddande böjde sig över den lille. Gossen tyckte det, ty så fort han såg på henne skrattade han och knep tag i hennes arm eller kind. Hon var insvept i en eldröd nattrock. Hennes bröst var högt och uppstoppat som en stor kudde och hon hade ett långt hästansikte med en framspringande näsa, stora svarta ögon och fjun på hakan. Håret var ännu hopsnurrat i papperspapeljotter över pannan.

— Är inte madame Bouc vaken än? frågade den gamla damen.

Guillaume slog ihop händerna.

— Min Gud, madame Jacobi! sade han. Inbillar ni er att hon skulle sova? Jag tror inte att hon någonsin lägger sig. Hon tassar omkring i hela huset om nätterna. Som en osalig ande. Hon är jämt rädd att det skall ta eld. Oupphörligen kommer hon tillbaka och rotar i köksspisen och sticker eldgaffeln i cheminén i matsalen. Alltid, alltid höra vi henne.

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

— Mer! Mer! sade Roger och sträckte sig efter en ny smörgås.

— O, du omättnings pojke! sade farmodern hänryckt. Bli det fårkotletter i dag igen? frågade hon Guillaume.

— Ånej, i dag skall hon väl hitta något extra på torget, sade Guillaume och blinkade med ena ögat. Åt sig själv, menar jag förstås, tillade han lågt, ty han hörde välkända steg i trappan.

Madame Jacobi suckade. Salen var inpyrd med en lukt av får. Själva väggarna tycktes mörka av oset från många rågade tallrikar av sega fårkotletter med stelnad och flottig sås.

Värdinnan stod i dörren. Hon var iklädd en gammal grön regnkappa som stramade över hennes axlar. På fötterna hade hon granna röda tofflor som läto en god bit av de grå yllestrumporna bli synlig. I handen bar hon en stor kasse, ett fisknät där hon fångade upp allehanda varor på torget, många gånger klämda och vägda av hennes tjocka fingrar.

Gossen stirrade på henne med öppen mun. Hon fyllde dörröppningen med sin breda gestalt. Ansiktet var svullet och grått och hängde i påsar

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

kring en glupsk och blek mun. Ögonen, vattniga och utstående, hade intet bestämt uttryck, men kunde plötsligt få en vass och iakttagande blick, som om en tanke ständigt grävt och gnagt där innanför den kullriga, hårda pannan. Nästippen stack upp i vädret, liten och trubbig, strävande att rädda sig upp ur det grå och lösa fettet. Kokerskan, som ibland hade makabra infall, alstrade av det fuktiga och mörka köket, hade en gång sagt att pensionatsvärdinnan såg ut som en mördad. Och det låg något i detta. Något osynligt hemskt och slemmigt hade gripit henne om halsen, pressade henne, höll fast henne i sina klor. Därför stodo ögonen ut och flöto kinderna omkring som darrande gelé.

— Jag skall gå ut och handla, sade hon och skramlade med fisknätet.

Hon vände och försvann. Roger började gråta, som om man visat honom en häxa i sagboken.

Ute brann solen på en ljusblå och klar hösthimmel. I luften klingade tusen ljud från en vaknad och glad stad. Det pinglade av klockor, det susade av spårvagnar, försäljarnas rop ås-

kade mellan husen, ett barn skrek, en svartögd kvinna skrattade.

I den stora allén som sträckte sig utmed boulevarden i Neuilly-sur-Seine var det marknad. Under trädens ännu gröna, men förtorkade löv stodo stånd vid stånd, somliga med tak av grå segelduk, andra utan tak under bar himmel. Grönsakerna vällde fram. Gröna gurkor, sådana som i hushållen klyvas och serveras med färs i som små doftande båtar, kolossala kronärtskockor, nästan blå, med krökta taggar som klor, salladshuvuden och kålhuvuden som blänkte blanka, rödaste tomater och vita bönor. Små barn som gingo förbi stånden med kålen stannade ofta och pekade på dem med hemlighetsfulla miner. De visste att strax utanför i omgivningarna växte det stora trädgårdar fyllda med kål, och dit gingo deras mammor för att hämta deras små syskon. Det var allmänt bekant att under de stora bladen sutto lindebarnen nedböjda och väntade på att bli tagna med hem till någon familj.

Blanka fiskar glänste på ett bord, och ett stycke därifrån voro präktiga köttstycken upp-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

hängda. Man kunde också få köpa tyger och leksaker och allsköns småkram. Där var en rikedom och ett myller av folk. Var och en utropade sina varor. Fruar utan hattar och i tofflor gingo och kände på kött och fisk. Många skyndade redan hemåt lastade med sina inköp och med ett långt vitt bröd från bagarboden som en hopfälld paraply under armen.

På körbanan vid sidan av allén rann ett oändligt tåg av kärror och fordon. Granna hästar krumbuktade sig och styrdes av sina herrar in på sidogatorna som ledde upp till Boulogneskogen, och bilar med välputsade fönsterglas rullade spinnande under dova signaler upp mot Porte Maillot, där förstaden slutade. Långt, långt borta i slutet på den breda bulevarden höjde sig mot den skimrande himlen den vackert välvda Triumfbågen.

Såg madame Bouc den sköna dagen? Hon lyssnade med spänt öra på priserna som ropades ut. I stånden trängde hon hänsynslöst undan de andra. Hon sträckte fram sina krumma armar och kramade om grönsakerna som hade hon hoppats att salladshuvuden och gurkor skulle bli

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

mindre i hennes händer och därför säljas billigare. När mannen i ståndet nämnde ett pris, skrek hon strax ett annat, lägre. Hennes öga var outröttligt i att upptäcka en skavank: en rostliknande fläck på det vackra kålhuvudet, en bit som såg misstänkt skämd ut på köttet. Genast ville hon ha just det, viss om att då få pruta. Åsynen av det skadade, det anfrätta, tycktes göra henne helt munter till mods. Kassen i hennes hand började snart svälla.

Därpå styrde hon stegen från allén över gatan till vinhandeln. Hon tittade en stund tveksamt på de bukiga och smala flaskorna som fyllde fönstret. Så steg hon in och köpte en butelj billigaste rom. Hon låtsades inte se biträdets småleende. Hennes utstående ögon fingo plötsligt en blick av melankoli.

Medan hon spatserade hemåt med sin börda rörde sig hennes glupska mun. Hon räknade. Hon sväljde siffror som tycktes fastna henne i halsen. Solen själv, den runda och gula som lyste över Neuilly, blev för henne endast en jättenolla som hotade sätta sig på hennes siffror och höja talet.

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

II.

Vid ett litet bord invid fönstret i matsalen åto madame Bouc och hennes trettioåriga dotter för sig. Gästerna vid stora bordet kastade ofta förstulna blickar över till madames kuvert. De hade för länge sedan upptäckt att hon åt präktigare än de. De fetaste bitarna, den grönaste salladen hittade som genom ett trolleri alltid till hennes och hennes dotters tallrikar.

Dottern hette Paulette. Hon var ständigt klädd i en eldröd sidenblus, och hon var puckelryggig. Hennes ansikte med den stora näbben såg ut som en skatas där det satt nedsjunket mellan de spinkiga skuldrorna. Och liksom skatorna tyckte Paulette om granna och glittrande saker. Ett halsband av glaspärlor skramlade nedanför hennes hals, och kring de magra handlederna klirrade armband. Hennes svarta små ögon stirrade envist på gästerna. Hon gick sällan ut. Pensionatet med dess folk var hela hennes värld. Gästerna hade fångats i skatboet. Nu skulle de plockas! För deras slantar kunde man få arm-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

band och sidentyg. Plock! Plock! Man skulle bara laga att de fingo så litet som möjligt i utbyte. Det hade Paulette lärt sig av sin kära mor.

Om aftnarna gav modern Paulette alltid något att dricka. Eljes grät hon. Inte över sitt sorgliga liv, hur bedrövt det var, förstod hon väl ej, men därför att hon kände sig sakna något. Vad då? Kärlek, ljus, en blå rymd att skåda in i. Drycken ur den bruna buteljen skänkte värme. Puckeln tyngde icke mer. Fantasier, som kommo henne att le fjolligt och saligt, dansade förbi hennes ögon. Då rätade hon upp sig så gott hon kunde och tittade sig i spegeln, vred och vände på sitt huvud, kraxade förnöjt över den röda sidenblusen och de glittrande glasmyckena. Hon var vacker, visst, en prinsessa som en dag skulle väckas av prinsens kyss.

Denna förmiddag hade madame Bouc fått ett brev. Det doftade rentav parfym och bar ett monogram med elegant sammanslingrade bokstäver. Hon satt nu försjunken i detta brev utan att bry sig om de övriga i matsalen.

— Marcel kommer hit, skrockade hon med

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

plötsligt glädjedrucken röst till dottern. Marcel kommer hit.

Paulette slog till ett snattrande skratt och klirrade häftigt med skeden mot sin kopp. Vad var det för trollkraft i detta brev? Madame lät av misstag en rätt, särskilt lagad åt henne, gå över till gästernas bord. De bemäktigade sig den genast, helt förbluffade. Guillaume gjorde hemlighetsfulla grimaser bakom madames rygg. Men hon märkte ingenting.

Stämningen vid det andra bordet blev med ens gladare. Ett ungt skandinaviskt par nappades lekfullt om en brödskiva. Engelsmannen som läste sin tidning slängde den på golvet och ägnade sig åt konversationen. Rogers farmor som nu hade lagt av sig nattrocken och var klädd i en blomig klänning talade om kejsar Napoleon. Hon var från Korsika och härstammade naturligtvis från en släkt, som varit mycket nära befryndad med slakten Bonaparte. Till yttermera visso hade hon hemma en byst av sin framstående släkting i övernaturlig storlek. Hon sträckte ut armarna, och hennes bröst svällde. Hon försökte mäta upp denna Napoleonsbysts bredd, men mäktade det

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

inte. Den var så kolossal, denne Napoleon av sten! Fyra män orkade inte rubba den från sin plats. Otaliga gånger hade man försökt när hon velat flytta från huset där hon bodde till ett annat. Men det hade visat sig alldeles omöjligt. Alltid hade hon måst bo kvar för Napoleons skull.

Hennes ögon tindrade av stolthet. Lille Roger lyfte sin viktiga lilla näsa och yvdes också han. En äldre fransman dolde sitt leende i servetten. O, denna korsikanska och hennes orubblige, övernaturlige Napoleon!

En ung dam stod plötsligt i dörren. Hon kom sent och flämtade litet efter den hastiga promenaden. Hatten hade hon ryckt av sig och höll den nu i handen. Hon hade ett besynnerligt flygande guldhår, en väldig kortklippt peruk som svallade kring det lustiga ansiktet. De röda läpparna logo fuktiga, visande spetsiga vita tänder. Ett litet gap som såg ut att vilja kyssa — eller bita . . . Ögonen, grå och glänsande, hade också de något flygande, en blick, snabb och spörjande, som aldrig ville stå stilla. Man visste icke, var den skulle slå ned. Och hennes lätta gestalt, så

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

smärt med långa ben och små fötter, som oroligt trampade. Hon var från Orange, Avignon, någonstans från Södern. Hennes guldhår lyste upp pensionatets mörka matsal. Herrarna drogos till henne. Ja, ofta hade hon fått en gäst att stanna längre än han tänkt för hennes vackra ögons skull.

Madame Bouc behandlade hon överlägset och skämtsamt. Men madame Bouc själv betraktade den unga damen, mademoiselle Bonnechose, med stor misstro för hennes ungdoms och skönhets skull.

Nu slog hon sig ned vid bordet och fick de sista nyheterna, och skrattande hörde hon hur den där goda rätten hade förirrat sig till pensionatsgästernas bord.

— Marcel kommer hit! viskade någon härmande madame Boucs saliga uttryck.

— Jag vet, nickade mademoiselle Bonnechose. Madame Bouc har talat om honom. Då skola ni få se... Det är madame Boucs älskling. En aktör...

Hade madame Bouc en älskling? Och han var aktör? Det var en verklig nyhet. Och han skulle

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

komma hit! Kanske kosten nu skulle förbättras? Kanske pensionatet seglade mot en lyckligare tid?

— Vi få se, nickade flickan hemlighetsfullt och med ögon fyllda av skrattlust. Titta på gumman bara!

Blickarna riktades nu mot värdinnans bord. En besynnerlig oro och glättighet tycktes ha fått makt med henne. Hon lyfte och svängde det parfymdoftande brevet i sin hand. Papperet skälvde, som om det varit levande, en vit duva som kommit flygande med ett olivblad i munnen och slagit ned på hennes plats. Det hade stigit en glans upp till hennes ögon, som om ett okänt källsprång plötsligt lösts där inne. Hon blinkade hastigt med fuktiga ögon.

— Marcel kommer hit, skrockade hon åter.

Så reste hon sig. Ögonen, utan att se gästerna eller den mörka salen, foro över alltsammans med en underlig blick, skygg i sin lycka. Så gick hon ut ur matsalen, och de hörde henne hastigt gå uppför trappan till den skrubb som var hennes rum.

III.

En kväll, när gästerna samlades nere i den lilla salongen innanför matsalen, funno de alla möbler i rummet belamrade med klänningar, dräkter och hattar. En sådan prakt hade väl aldrig skådats i gumman Boucs salong. Här funnos ett par toaletter strålände av strasspärlor, här fanns en svart sidenklänning med en sky av tyll över sig och en kolossal ros, blossande röd som ett eldigt hjärta, en dräkt passande för en kolsvart Carmen med blixtrande ögon. Här utbreddes sig över soffan en ljusgrå promenadklänning med tillhörande hatt, liten, kokett och näbbig. Här funnos också guldskor och skor med oäkta spännen och kaschmirschalar med långa tofsar. Vart man än vände sig: kvinnokläder, fåfänglighet, bjäfs.

I rummet hade tre personer intagit skiftande poser präglade av säkerhet och en viss bisarr värdighet. En tjock och ganska ståtlig herre med ett godmodigt utseende lutade sig just nu mot pianot och fördjupade sig i läsningen av ett häfte

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

som såg ut som en diktbok. Med ens tycktes han ha förflyttats fjärran denna världen, oförmögen att se gästerna, som kommit in hungriga på sin middag. Mellan kläderna, oroligt fingrande på tofsar och smycken, fladdrade en mycket mager dam med av smink eldröda kinder och närmare fyrtio år än tjugu. Hon hade en hopknipet tigan, energisk mun och hostade bara hest som en bröstsjuk. Mitt under kristallkronan stod en ung blek herre med små ljusa silkeslena mustascher och drömmande och trötta ögon plötsligt stilla som en urverksfigur som stannat. Men när pensionatsgästerna nu promenerade in, började på en gång de tre nykomna tala med varandra.

— Du var gudomlig i den här, jag minns det, sade den ljuse unge herrn till den magra damen och strök den svarta carmendräkten med slapp hand. Det var första aftonen där nere i Rio. Vårt första uppträdande! Aldrig har jag känt en sådan hänförelse slå emot mig från publiken som den kvällen.

Mannen vid pianot dök nu upp ur sitt häfte.

— Jag hade en utmärkt afton också, mum-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

lade han. Jag var just bra från den där otäcka katarren. Min röst hade fått en ny klang.

— Jag fick en champagnebutelj i en bukett rosor, sade damen och skrattade hest.

De fortsatte på detta sätt att tala. Fördjupandet i gemensamma minnen tycktes göra de tre mycket gott. Gästerna smålogo. Nu hade de hört! Marcel hade kommit! Vem var det? Det var väl den ljuse med mustascherna.

Madame Bouc slog upp dörrarna till matsalen. Hon presenterade. Jo, den ljuse var Marcel, Marcel som hade skrivit det parfymdoftande brevet. Alla tre voro skådespelare som kommo från en turné i Brasilien och nu skulle spela på någon av de minsta småteatrarna inne i Paris. De tycktes förr ha bott på pensionatet. De kallade madame Bouc ibland för du och alltid för chère amie. Och madame och Paulette hade nu flyttat över till det stora gemensamma bordet.

Pensionatets gamla gäster utbytte häpna blickar med varandra. Var det möjligt? Var detta deras förskräckliga madame Bouc? Vad hade hon på sig? En klänning? Nej, ingen av de klänningar skådespelerskan hade haft med sig

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

på sin turné i kommission för en firma och nu fått i uppdrag att realisera i en fart, begagnade och litet nedsjaskade som de voro, hade passat henne. Så hade man skänkt henne en praktfull déshabillé. En morgonrock i rosa och vitt flöt i vågor kring madame Boucs gestalt. Blyga rosor och fladdrande sidenrosetter klättrade från knäna upp till hennes hals, där ett spänne av månsten var fäst, hårt tillknäppt så att hon såg ut att kvävas. Hon hade icke hunnit taga av sig denna drömlika stass till middagen, sade hon.

— Den klär Yvonne, utropade Marcel och strök över hennes hand.

Madame Bouc hette verkligen Yvonne, det visste man, ty det brukade stå på veckoräkningarna, men aldrig förr hade någon av gästerna hört henne kallas vid det namnet.

Även Paulette hade fått med av överflödet. Guldsnodder och en kedja hängde över hennes sidenblus, och hon hade en röd teatervallmo i håret. I madames stripiga hår hängde också en vallmo.

Vallmo skänker glömska! Vallmo berusar!

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

Vad är femtio år och ett par år därtill? Ingenting då en röd vallmo är instucken i ens hår och rosor klänga upp till ens hals och en ung man säger Yvonne med öm röst! De kloliknande fingrarna, som så snålt brukade krama om varorna på torget, rätades ut och mjuknade. Hjärtat dunkade nästan smärtsamt, och långsamt och ovanträngde blodet upp till de grå kinderna och färgade dem röda. Vallmon halkade ned mot örat. Viskade den något? Vårades det? Hade det varit höst i många år? En mörk matluktsal, missnöjda gäster, kassaböcker tunga och tjocka som koffertar, ensamma aftnar, hån från bodbiträden och tjänstfolk... Allt nu borta — försvunnet i ett brusande blods gungande hav.

Matsalen strålade festligt. En ren duk låg på bordet. Och där stodo blommor i en vas. Marcel var kommen! Madame Boucs snåla och trånga hjärta firade fest.

Hon märkte inte att de andra skrattade förstulet åt henne, nej inte ens att Marcel öppet drev med henne, under det att hans drömmande ögon redan vid mitten av middagen hade funnit rätt på mademoiselle Bonnechose. Sådant mär-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

ker inte den som har en vallmo i håret. De andra talade om teater och åter teater. Madame Bouc lyssnade nästan andfådd och med glänsande ögon. Teatern var hennes stora passion. Kanske för Marcells skull! Hon ansåg sig icke eljes ha råd att gå på teatern, men nu visste hon att man skulle erbjuda henne fribiljetter och att hon skulle få överta repetitionerna. Mot dessa skådespelare kunde hon icke vara snål! Marcel fick till och med låna pengar av henne. Den mörka teatersalongen hade för henne ett hemlighetsfullt liv. Den ljusa scenen, där de uppträdande rörde sig och talade, visade henne livet, det passionsfyllda liv hon aldrig hade stigit in i och som föreföll henne så sällsamt, nästan skrämmande. Hon läste aldrig en bok eller en roman, och därför grepo scenerna henne så att hon iakttog dem med ett barns spända uppmärksamhet. Skulle hjälten dö? Vad hjältinnan var skön! Borde icke de unga få varandra? Vem kunde ana dessa känslor hos en kvinna som redan såg ut att vara död — mördad!

Ute i salongen förevisade sedan skådespelerskan, madame Rose, klänningarna. Hon drape-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

rade dem på mademoiselle Bonnechose, som leende skakade sitt flygande guldhår. Marcel hjälpte till, höll upp tyget mot den unga flickans axlar, knäböjde och provade en sko på hennes lilla fot.

Madame Bouc fick plötsligt en misstänksam blick i sina ögon. Hon ruskade på huvudet. Vad var det med hennes frisyr? Vallmon föll i golvet.

— Marcel! skrek madame Bouc till med gäll röst.

Han kom. Hon tände hans cigarrett. Röken luktade gott. Hon omsveptes av den. Med ett saligt uttryck, icke olikt Paulettes då hon drucken betraktade sin spegelbild, såg madame in i de trötta och drömmande ögonen.

Pensionatet seglade verkligen en ny tid till mötes. Varma rätter på bordet! En värdinna med nästan älskvärt humör! En värdinna som om kvällarna tog på sig en ny hatt och gick på teatern!

Ännu till sent på nätterna var pensionatet vaket, och det lyste ljus ur huset vid rue Louis-Philippe. Skådespelarna stövlade alla tider på dygnet uppför trapporna. De ropade på vin och

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

kaffe. Ett mummel hördes från deras rum då de läste in sina roller. Golvtiljorna knakade under deras steg, rökmoln trängde ut ur deras rum. Mitt i natten sågs en vit skepnad glida i trappor och korridorer. Det var madame Bouc i sin dés-habillé med rosorna. Hon fick ingen sömn. Hade det tagit eld någonstans? Det var ju hennes eget hjärta som brann. Det sved då Marcells röst trängde ut genom den låsta dörren, utanför vilken hon andlöst lyssnade.

En gammal kvinna! En ung man! Ett gammalt dåraktigt hjärta! Vem bryr sig om det? Icke Marcel. Pensionatsgästerna märkte snart att han kurtiserade mademoiselle Bonnechose. Det var bara madame Bouc som nu tycktes blind. Hon ville icke se. Visste ingenting! Men en dag då hon öppnade dörren vid en ringning stodo Marcel och den guldhåriga där, hemkomna från en promenad. Då studsade hon och grep sig för bröstet.

Marcel märkte hennes min. Han behövde pengar den dagen. Gumman måste försonas. Så tog han henne en morgon med till Boulogneskogen, den traditionella mötesplatsen från alla ro-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

maner för de älskande paren i Paris, för den fina världen på fullblod som kråma sig eller i lackerade ekipage och bilar.

Marcel bjöd madame Bouc sin arm. De spatserade högtidligt på gångarna i de raka alléerna. Det var en av de sista riktigt lyckliga dagarna för madame Bouc. Anade hon det? O nej! Hon glömde blott allt för tryckningen av Marcells arm. Solen lyste. Det blänkte, det sken på vägarna och inne i den trolska skogen. Konstgjorda dammar och täcka sjöar smyckade en underbar värld. Utanför restaurangerna satt folk och drack kaffe. Svartklädda kypare rörde sig mellan dem. En blå luft svepte in allt i sin slöja. På vägarna av asfalt körde bilar och vagnar. Hästar med eleganta herrar och damer galopperade förbi. Barn, jollrande och rosenkindade, drogos i vagnar eller tultade bredvid, ledda av sina sköterskor.

Madame Bouc var ute och gick vid sin älskades arm, den store skådespelaren, förste älskaren på Paris' låt vara allra minsta teater. Den nya hatten åkte i nacken, då hon bländad stirrade upp mot solen. Den var icke längre en jättenolla, som ställde till förtret i hennes räkenskaper,

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

nej, ett vänligt ansikte som log mot hennes lycka. Också Marcel var belåten, ty han fick löfte om ett nytt lån. Han myste och han pratade. Han var förtrollande.

När madame Bouc äntligen kom hem, sjönk hon leende ned i sitt rum. Hennes hjärta slog så hårt. Hon var icke mer den snåla pensionatsfrun. Hon var en kvinna som ännu hade förmåga att behaga en ung man.

Några dagar gingo. Madame Bouc märkte inte att Marcel ofta försvann från hennes sida. Hon levde i en lycklig dröm. Ja, hon glömde till och med bort räkenskaperna, lyssnande med klappande hjärta till hans välkända steg i trappan. Men en dag kom slaget.

IV.

Det var på aftonen. Matsalen strålade åter i ljus. På bordet stodo två röda rosor. Alla hade satt sig. Då steg mademoiselle Bonnechose in. Hon hade på sig carmenklänningen. Hon liknade dock ingen Carmen i den, men en guldfjäril, en fladdrande guldfjäril. Hon slog sig ned. Hennes

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

blickar flögo. Det röda gapet såg ut att vilja kyssa — eller bita.

— Marcel och jag skola dansa hela natten, förkunnade hon.

Marcel klappade sig leende på fickan, där han förvarade plånboken med madame Boucs pengar. Det var hon som skulle bestå kvällens nöje. Madame Bouc såg på den guldhåriga med svarta ögon. Den där unga flickan skulle taga ifrån henne Marcel! Kanske hade hon redan gjort det. Att hon inte förstätt! Hon såg vad hon ej sett förut: Marcel älskade den där slynan. Han var fångad. Hennes lycka gled undan — ned i ett svart djup av vardagar, av ålderdom och tröstlös ensamhet. Hennes ansikte, nyss skärt, blev grått. Kinderna hängde. Den glupska munnen tuggade utan att ha något att tugga på.

Då hände ännu något, det sista, avgörande, förfärliga. Marcel, lycklig och tokig efter att strax före middagen ha rövat en kyss från mademoiselle Bonnechose, lyfte sin hand och tog ur vasen på bordet den ena av de röda rosorna — madame Boucs röda rosor, vilka hon köpt för ett för henne otroligt pris på torget. Marcel förde

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

rosen till sina läppar och räckte den så till den unga flickan. De andra sutto tysta i spänning. Till och med Roger skrek till, som om han blivit rädd. Men farmoderns ögon lyste av skadeglädje. Den guldhåriga tog lugnt rosen och stack den genom broschen på sitt bröst. Det var som om hon beseglat ett löfte.

Då reste sig madame Bouc. Hon såg på Marcel med ångestfulla ögon, dunkla av bitterhet. Så smög hon sig ut ur rummet. Ingen hörde hennes återhållna snyftningar i den mörka förstugan.

V.

Längre fram på kvällen, då Marcel och den unga damen gått och de flesta andra av gästerna försvunnit till bekanta eller till teatrar, ty det var lördag, kom madame Bouc tassande nedför trappan. Hon steg in i salen klädd i sin rosa-färgade och vita déshabillé. Ansiktet var uppsvällt och pussigt. Spår av förtorkade tårar synes på hennes kinder. Ett par timmar hade återgjort henne fruktansvärt gammal.

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

Vid bordet satt hennes puckelryggiga dotter med fyllt glas och oroligt glittrande ögon. Också hon var olycklig över Marcells försvinnande. Madame Bouc smög sig omkring i rummet, hållande sig fast vid bord och stolar som om jorden gungat under hennes fötter. Plötsligt slog hennes återhållna raseri och sorg ut i full låga. Hon grep med sina klor vasen med den enda röda rosen och slungade den i golvet. Vattnet stänkte över hennes tunna dräkt. Hon trampade på rosen, stönande av olidliga smärtor. Den puckelryggiga vindade med ögonen och skrattade på sitt snattrade sätt. Madame Bouc hade gripits av förstörelselusta och av den snålas hätska ånger över att i onödan ha slösat på blommor, mat och ljus.

— Jag är hungrig! skrek hon. Mig har ingen givit att äta.

Skåpdörrarna slogos upp. Hon drog skramlande fram tallrikar och karotter och långa vetebröd. Allt satte hon huller om buller på bordet. Så ropade hon i luckan ned till köket på kokerskan. Men ingen svarade. Kokerskan och Guillaume hade tagit sig ledigt.

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

Då sprang hon själv ned i köket. En lukt av fukt slog emot henne, när hon öppnade dörren. En råtta som knaprat på en bortslängd brödkant kilade gnällande undan, då det elektriska ljuset tändes. Madame Bouc fick tag i en bricka, och på den staplade hon nu upp allt ätbart hon kunde hitta: en redan färdigstekt höna, kallt kött, ost, sallad, ja hon var nere i källaren och letade reda på alla vinbuteljerna.

När hon åter kom upp, var hon röd av ansträngning. Hon tassade och tassade runt bordet, där Paulette blev allt drucknare. Med löjlig noggrannhet dukade hon nu och vek till och med en ny ren servett åt sig, därefter satte hon sig ned. Och så började hon äta med glupsk iver. Hennes dotter stirrade på henne.

— Ät du också, du olyckliga, sade madame Bouc och sköt en fullastad tallrik över till Paulette.

Genast grep denna girigt sig an. De sutto mittemot varandra vid det stora bordet, madame Bouc i sin déshabillé med de skära rosorna och Paulette med guldsnörena över sitt röda sidenliv och vallmon i håret. De kastade sig över maten,

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

smackande och grimaserande. De grepo hönsbenen i fingrarna och knaprade och slet. De proppade munnarna så fulla att de stänkade av häftiga kvävningssanfall. Det var inte längre något mänskligt i detta ätande. Två häxor firade sabbatskväll. Det var eld i vinet som de öste i sig, osten var så stark att de fingo hosta.

— Ät! Ät! sade madame Bouc hest.

Han, den där gottprinsen Marcel, skulle bli utan söndagsmiddag, utan vin, ost, höns och sallad. Gästerna, som dessa dagar ätit sig feta vid hennes eget bord, skulle få svälta. I morgon ringde klockorna, i morgon skulle de klä sig fina och promenera till mässan eller skogen. I morgon trodde de att det åter skulle vankas en präktig middag!

Madame Bouc spillde på sin vackra dräkt. Första gången det hände tänkte hon tvätta bort fläcken med vatten, men sedan fortsatte hon obekymrat att smeta ned sig. Hon brydde sig inte om dräkten. Där kom en droppe av vinet, röd som blod, den föll mitt på bröstet och bredde sedan långsamt ut sig. Paulette såg ibland med uppspärrade druckna ögon på den där fläcken.

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

Det var som om madame Bouc träffats av ett skott — som om hon nu långsamt och obarmhärtigt förblödde.

Madame Bouc torkade sina flottiga fingrar. Hon orkade inte mer. Hennes snåla gamla fattighjärta började bli tillfredsställt. Den goda maten hade icke förlösats. Alltsammans hade hon och hennes dotter tagit åt sig. Något var vunnet.

Då kom hon ihåg tårtan. Strax var hon vid skåpet och tog fram den. Hon höll på att snava över den sönderslagna vasen på golvet. Varsamt satte hon tårtan på bordet. Paulettes skatögon glimmade till. Den var präktig den tårtan, nästan en bröllopstårta. Skär och grön glasyr var utbredd över den. Frukten tornade upp sig i mitten, små klickar av grädde ståtade i en krans runtomkring.

De grepo sig an. Hungern vaknade på nytt. De smorde ned sig om munnen med socker och vaniljkräm. De togo stora bitar, glömde att tugga och sväljde och sväljde utan att tugga. Marcel, den gottprinsen, älskade just en sådan tårta. Nu dansade han. Han höll armen om mademoiselle Bonnechoses liv. Hennes guldhår flög om an-

MADAME BOUCS KÄRLEKSMÅLTID

siktet. Ungdom! Ungdom! Lätta fötter som trampa så hårt på ett gammalt hjärta! Vita vassa tänder som bita!

Nu började några av gästerna komma hem. Då de sågo ljus i salen tittade de in. De drogo sig förskräckta tillbaka inför förstörelsen. Och skakande på huvudena, som om de trott att värdinnan blivit galen, smögo de sig upp till sina rum.

Madame Bouc hade plötsligt sjunkit ihop. Paulette lallade muntert. Hennes ögon voro sömntyngda. Hon rörde händerna så att armbanden klirrade. Men moderns ögon stirrade, utan att se, ut i luften över det härjade bordet med dess säsfläckar och omkullslagna glas. Hennes ansikte stelnade. Ögonen stodo vattniga och uttryckslösa ut ur huvudet. Det där osynliga hemska och slemmiga hade gripit henne om halsen, pressade henne, höll fast henne i sina klor.

Det var som om madame Bouc, "den mördade" pensionatsvärdinnan, hade ätit ihjäl sig vid denna festliga måltid, som var hennes gamla hungriga hjärtas gravöl över en dåraktig kärlek.

Var och en sitt yrke.

Vid en gata på Montmartre låg ett matställe. Den som steg in där möttes av ett moln av rök, kaffelukt och ångande dunster från rätter som buros omkring: ett långt smalt rum, fyllt av skrattande och pratande människor vid sex—sju-tiden om kvällarna innan teatrarna började. Redan klockan nio stängde man. Dessförinnan måste alla ut och ingen fick komma in igen. Släckta fönster. En låst port. Det Paris som ville supera och dricka champagne drog förbi — längre bort till den upplysta Place Pigalle — eller rusade i lyxbilar till underjordiska hålor, där uppässarna voro förklädda prinsar och prinsarna spelade balalajka och sjöngo, när det så lämpade sig, den ryska stäppens trånsjuka sånger för att ibland i lättsinnigt vredesmod klämma till med en av de nyaste revymelodierna.

Det var några år sedan världskriget åskat över och strax efter påsken. Högtiden hade infallit

redan i början av april. En afton snöade det. Snöade i april månad. Kastanjernas blad voro ljusgröna. Parkernas rabatter grönskade. Snöflingor föllo lätt genom en rymd som såg blå ut i skenet från lyktors och braskande reklamers ljuskaskader.

Hon kom in i mörkblå kappa med pälskragen uppfälld kring ansiktet. En tillknycklad hatt var nerdragen över pannan. Barmästaren nere vid dörren taxerade med van blick hennes ålder och ursprung. Han muttrade till en ung gosse, som var sysselsatt med att suga i sig en drink:

— Jag håller vad med er, herr Jean, om att det där fruntimret antingen är skandinaviska eller amerikanska. De äro ibland så där rasande sjaskiga och...

— Det tror inte jag, flinade kunden, som med blicken följde damens väg till ett av de långa matborden. Men kosing har hon då säkert.

— Topp, utbrast barmästaren och fyllde välvilligt i en ny drink i det hastigt tömda glaset.

— Jag har då absolut inte slagit vad om någonting, varken om medelålders amerikanskor eller om skevbenta skandinaviskor, utropade gossen

rädd om sin magra portmonnä, men läppjande på den nya drinken, som hade en skarp tillsats av god whisky, tillade han försonligt:

— Nå, vi slå vad då. Fem francs räcker väl? För min del är jag alldeles säker på att hon inte är från det där landet Skandinavien och inte heller från Amerika — utan från moder Tyskland. Och — en sak till: hon kommer att bjuda någon här på ett nöje, samma sak vad för lustighet.

— Det var mycket det där, log barmästaren. Topp då.

Barmästarens tjocka vita tumme och den unga gossens smala möttes tvärsöver disken. Vadet bevittnades av en rad allvarsamma flaskor, vilka, raka som soldater i ett led, stodo i giv akt på hyllorna.

Hon som kommit in hade nu hunnit fram till bordet. Kappan krängde hon av sig och lät den bli hängande på den smala stolen bakom sig så att snön på pälskragen grät tårar ned på golvet. Hennes blå sidenklänning stramade över ett par tjocka armar och den spetsiga urringningen

kom en mager hals och en slapp haka att framträda.

Med trötta ögon granskade hon sina bordsgrannar.

Någon räckte henne tjänstvilligt en matsedel, solkad av många fingrar. En uppasserska i svart makade sig fram.

— Jag vill ha sallad, sade den blåklädda med tafatt, osäkert uttal av franskan. Bara sallad.

— Biffen är saftig och fin här, insköt den, som satt närmast, en stor fet karl med ett degigt vitt ansikte.

— Och kycklingen sedan! ropade en liten skönhet med slät svart lugg över ett par mörka tindrande stjärnögon.

Uppasserskan lystrade redan åt ett annat bord, där en stupfull amerikan hejade:

— Oh yes. Halloh! Vin. Vin. Vin.

Hans brud för kvällen, en sydfransyska i en hatt med långt sorgflor, knaprade med sötsur min på en mandel bland skalen på tallriken.

— Då tar jag kyckling, sade den blåklädda fogligt. Och sallad — mycket sallad och en halvflaska rött.

VAR OCH EN SITT YRKE

Uppasserskan skyndade bort.

Den nykomna satt tyst och väntade. Vid långbordet voro de flesta bekanta med varandra. De talade om sina privata angelägenheter. En flicka sträckte ut en hand och under den slitna gula jumpern syntes armens underbara rundning upp till axeln.

En tallrik sattes fram. En biff, läckert brunstekt och het, sände frestande ångor omkring sig.

— Jag begärde kyckling, halvviskade den blåklädda nästan ödmjukt.

Men uppasserskan var redan försvunnen.

Den fete mannen kastade en lysten blick på köttbiten och smålog över den blåkläddas axel mot en dam på hennes andra sida.

— Biffen är bra, vidhöll han. Vad var det jag sade?

Så böjde han sig förtroligt mot den blåklädda.

— Ni är utländska, madame, jag såg det strax. De förstodo inte . . . Ni begärde kyckling — och voilà, där är biffen. De ha bråttom här på lokalen.

Hon gav honom en blick. Hans egen tallrik

VAR OCH EN SITT YRKE

var tom. Bara några kalla pommes frites lågo kvar.

— Den här kolossala portionen skrämmer mig, sade hon. Var är salladen?

Den kom i detsamma som de sista orden voro uttalade. En skål bräddfylld av läckra ljusgröna salladsblad.

— Men vinet som madame här beställde? insköt ivrigt den unga svartögda mittemot.

Uppasserskan smålog:

— Kommer strax, mademoiselle!

— De bruka inte vara sölige här, fortsatte den lilla mörka tindrande. Är ni amerikanska, madame?

En artig fråga, som fordrade ett artig svar.

— Nej, från Sverige...

— Ack, jag förstår — Schweiz.

Den blåklädda halade upp ett visitkort ur sin tungt lastade handväska. När hon räckte det till den lilla skönheten, glimmade en smal guldring med blåaktig pärla på hennes hand.

— Jo-han-na S t u - - n s, stavade den andra.

Med kattlik mjukhet kastade hon kortet över till den blekfete karlen. Han studerade det med

rynkade ögonbryn. Plötsligt lyste han upp. Längst nere på visitkortet hade han upptäckt namnet på en stad.

— Å, skrek han till. Stockholm! Visst! Madame är ju från Skandinavien! Norge?

Johanna Stuns svarade med munnen full av sallad:

— Stockholm ligger i Sverige. Och för resten är jag inte madame. Jag är ogift.

Hon förstod inte varför alla vid bordet brusto ut i gapskratt.

— Vi äro inte så noga, vi säga madame ändå, min fröken, förklarade den fete karlen, muntert blinkande. Fast själv är jag gift. Min lilla hustru sitter på andra sidan om er.

Johanna vände sig om och mötte blicken ur två bleka matta ögon i ett tårt ansikte.

— Är ni sjuk? frågade hon.

Den andra smulade fundersamt sönder sitt vita bröd.

— Ja, svarade hon buttert. Jag är vid baletten i Casino de Paris. Men nu har jag inte kunnat arbeta på ett par tre månader. Jag har fått en liten. Direktören vill inte låta mig uppträda ännu

VAR OCH EN SITT YRKE

på ett par veckor. Figuren, förstår ni, har ännu inte blivit som den skall igen.

Hon bredde ut armarna mot Johanna Stuns.

— Ni skulle se min bébé. Hon är så tjock och så rund, och så len — så len som olja.

— Så synd att ni måste återgå till baletten, sade Johanna och drack en klunk rödvin. Ert lilla barn behöver väl er.

— Ni begriper ingenting, sade den fete karlen på Johannas andra sida. Balettdansös — det är ju min hustrus yrke. Ett barn då och då... Det vore ju för mycket. Men det här är vår lilla förstfödda. Och jag går i god för att det blir inga fler — så länge *jag* lever och har hälsan. Jag är boxare, madame. Boxare på en liten kabaret här i närheten.

Han tog ett grabbtåg i sin vida ficka. En massa amatörfotografier hamnade på bordet framför Johanna Stuns. Det flimrade för hennes ögon av vitt och svart: vita boxarkroppar, svarta handskar, en vit sol mitt upp i alltsammans som snurrade runt. Johanna kastade en liten tanke tillbaka till sin ungmöbostad där hemma på Öster-

VAR OCH EN SITT YRKE

malm, som hon delade med en kamrat, vilken arbetade på samma bank som hon.

Varför gjorde jag inte som Stina? tänkte hon. Jag borde gått på matcherna på Cirkus.

— Ni är mycket bra, sade hon försiktigt.

— Jo jo, det är muskler vill jag mena, svarade boxaren och blåste upp kinderna. De säga...

— Er biff kallnar, madame, avbröt honom hans hustru.

Johanna tvekade ett ögonblick.

— Vågar jag be er övertaga den? sade hon försiktigt.

Den unga gossen som slagit vad med barmästaren kom nu fram, och i det han lutade sig över den svartögda mittemot Johanna Stuns, viskade han leende ett par ord i hennes öra.

— Ta du biffen och sjåpa dig inte, avgjorde boxaren, den är ju ändå beställd, och för resten börjar såsen redan stelna.

— För mitt barns skull då, mumlade balett-dansösen och började glupskt äta på nytt.

Johanna hörde inte längre på de två. Hon stirrade på den unga gossen, som nu tagit plats vid den vackra flickans sida.

VAR OCH EN SITT YRKE

Hon tyckte bägge voro så förtjusande. På något sätt voro de lika varandra som syskon, ja, som tvillingar. Båda hade mörka ögon. Båda hade jämnklippta luggar och ett tjockt svart hår kring runda huvuden. Deras munnar, små och röda, gävo kinderna svaga skrattgropar, när de logo. Johanna kunde inte låta bli att le emot dem. Hon längtade redan bort från boxaren och hans baletthustru — men hon satt ju inklämd som en illa inpassad kil mellan dem.

Nu tittade boxaren på klockan.

— Hon är för mycket! utlät han sig bistert och rafsade ihop sina fotografier igen. Adjö!

Han gick utan vidare, lämnande sin hustru kvar att avsluta måltiden med Johannas dryga biff.

Johanna visste knappt hur det gick till, men med ens satt hon bredvid det vackra syskonparet. Var det rödvinet? Var det hennes egen längtan efter skönhet och mycket unga, mycket friska människor?

— Jag är minst femton år äldre än ni, hörde hon sig själv säga.

Och hon tänkte smått skamsen: Jag är fyllda

VAR OCH EN SITT YRKE

mina modiga trettiofem! Vet hut, Johanna Stuns! Ingen motsäger dig i alla fall.

Någon beställde en ny flaska rött. Gossen vid Johannas sida fyllde artigt i hennes glas på nytt. Den vackra flickan ryckte flaskan ifrån honom, kastade en blick på etiketten, hällde sitt dricksglas halvfullt och lät gossen servera sig själv.

— À votre santé, madame! sade de på en gång och höjde glaset.

Johanna Stuns tvekade inte längre.

— Monsieur! Madame! svarade hon och lyfte en smula ovigt sitt glas.

Alla tre tömde sina glas i botten. Men under det att Johanna drack uppfångade hon i en glimt en blick som växlades mellan de två unga. En blick av samförstånd, av förtroende, kanske kärlek.

Hon kände sig så ensam. Så ful. Så gammal. Och så rik. Det blev ju en hel massa pengar av de svenska kronorna. I tankarna räknade hon ut hur mycket hon kunde ha kvar i väskan, efter det hon tagit bil till Montmartre från det lilla förstads-pensionat, där hon inhyt sig för fjorton dagar.

VAR OCH EN SITT YRKE

Jag betalade ju en vecka i förväg, funderade hon med svensk grundlighet. Nu har jag gått på tråkiga museer och i det där Louvren, jag menar magasinet, för hattens skull — och underkläder sedan. De voro då billiga. Min kamrat i banken påstår alltid att jag köper för billigt hemma också. Ja, hon har smak hon. Och för resten klär henne ju allt vad hon sätter på sig.

Men Johanna tänkte inte mer på sin kvinnliga rumskamrat. En gång hade hon varit förlovad med en högskolestudent, lika gammal som hon själv. Hon var tjugufyra år den tiden och bodde hemma hos sin pappa som var frånskild. Så dog hennes far av slag. Han promenerade över Gustav Adolfstorg, och pang! Där låg den storvuxne mannen på väg till sitt arbete i bolaget, där han i många år varit revisor. Högskolestudenten hade kort efter brutit förlovningen med Johanna Stuns. Det fanns inte ett öre kvar i dödsboet. Genom rekommendationer hade Johanna fått en nybörjarplats i det stora kreditaktiebolaget, sedan hon på upplånade medel gått igenom en bankkurs under några månader. Hon hade kastat sig över siffrorna och mellan de

VAR OCH EN SITT YRKE

torra kolumnerna hade hon sett sin fars ansikte, stramt och undrande inför döden, och sin förre fästman grina som en lustig clown på marknads-gyckel.

Johanna tyckte att den unga svarta gossen bredvid henne på något sätt var lik hennes forna älskade.

— Vad heter ni? frågade hon milt.

— Jag — jag...

Gossen såg Johanna frankt in i ögonen.

— Jag heter Jean, sade han.

— Och jag Jeannette, ropade den lilla svarta flickan med stjärnögonen.

— Jean — Jeannette, mumlade Johanna och snurrade foten på sitt vinglas. Så underligt. Äro ni syskon? Och jag, jag heter Jeanne.

— Tre trillingar då! utropade muntert Jean. Ni är tyska, inte sant?

Jeannette puffade honom i sidan.

— Tyst på dig, din dumbom, viskade hon. Den gamla flickan är skandinaviska.

— Merde! väste Jean.

Han hade redan förlorat sitt vad till barmästaren.

VAR OCH EN SITT YRKE

Johanna såg ned i sitt glas. Hon hade icke hört Jeannettes ord. Men hennes kinder voro eldröda. Hon tog nu själv buteljen och hällde i vin åt sina nya vänner.

— Skål! sade hon.

Jean, vars kunskaper i de nordiska språken inskränkte sig till detta enda ord, stälpte i sig vinet oroligt sneglande bort mot baren. Men barmästaren vände lyckligtvis ryggen till.

Jean reste sig. Han hade inga pengar och ville alldeles inte just nu betala sitt förlorade vad.

Fem francs är fem francs, tänkte han. I morgon måste jag ändå hit igen.

Men så satte han sig åter. Uppasserskan hade kommit fram med räkningen. Johanna tog den långsamt. Jean böjde sig över hennes axel. Då han märkte hur skandinaviskan med ett tjockt pekfinger markerade varje centime och ett ögonblick dröjde vid vinet, sade han lågmält och insmickrande:

— Vinet betalar naturligtvis jag.

Under tiden kastade Jeannette fram ett par francs på bordet. Det var vad hennes middag kostade.

VAR OCH EN SITT YRKE

— Vi stänga strax här, smilade uppasserskan.

Johanna såg upp och mötte Jeans blick. Den smekte henne. Så ser en svensk pojke ut, som en gång har fått godsaker hos en snäll tant — och sedan vill ha mera. Johanna öppnade sin väska. Hon drog ut en hundrafrancssedel och lade den på räkningen.

Jean och Jeannette sköto tillbaka sina stolar och sågo varandra djupt in i ögonen. Amerikanen drog på sig sin päls och vacklade, stödd av sin dam, ut genom dörren. Balettdansösen, som nu ätit upp biffsteken, torkade sig med en tunn spetsnäsduk om munnen, satte sin hatt på huvudet, svepte en luggsliten kappa över axlarna, nickade vårdslöst åt Johannas håll och trippade sin väg. Några pojkar gingo i en rad förbi bordet med cigaretterna dinglande i mungiporna. Dörren smälldes hårt igen efter den sista av dem. Ett gapskratt skallade utifrån gatan.

Johanna fick växeln tillbaka och betalade rikligt med dricks. Hon hade ju haft så roligt, tyckte hon.

Jean, Jeannette och Jeanne, det vill säga Johanna, gingo tillsammans förbi barmästarens

disk. Jean knep ihop ögat och gjorde en grimas. Barmästaren höjde tummen.

Utanför porten stannade de tre. Johanna frös. I det blåa diset föllo snöflingorna alltjämt. Mitt emot svängde Moulin Rouge sina jättevingar. Två par svarta tindrande ögon betraktade Johanna Stuns.

— Vart skola vi gå? frågade Jeannette.

— Jag vet inte... stammade Johanna.

Jean tog Johanna under den ena armen och Jeannette under den andra. Han tryckte hårt Johannas arm, så ledde han de båda kvinnorna över gatan, genom allén och rätt fram till Moulin Rouge. Inne i vestibulen stod en liten kö framför biljettluckan.

— Om det passar er, så köper jag biljetter, sade Jean med en axelryckning.

Johanna strålade upp. Äntligen fick hon nu gå på det så omtalade Moulin Rouge — och i sällskap med dessa två varelser, som hon anade hörde till den värld hon aldrig i sina djärvaste drömmar i Stockholm skulle kunna umgås med.

— Men jag får väl betala? viskade hon.

VAR OCH EN SITT YRKE

— Om ni vill — naturligtvis, svarade Jean och Jeannette på en gång.

Jean tog Johannas villigt framräckta väska och gick in i kön. När han fått sina biljetter, visade han glatt upp dem för Johanna.

— Jag hade tur, smågnolade han. Det fanns ännu kvar tre fåtöljer i orkesterdiket.

— Ack, suckade Jeannette, vilket slöseri! Madame bjuder verkligen flott.

Johanna Stuns hade på tungan att fråga hur mycket dessa biljetter kostade, men innan hon hunnit fråga gav Jean henne igen väskan. Han öppnade den själv åt henne.

— Se här, madame, sade han affärsmässigt. Ni hade sex hundrafrancssedlar, inte sant? En växlade ni på restaurangen. Här har ni nu kvar tre stora sedlar. Och så är det några småslantar.

Johanna slog igen sin väska med en liten smäll.

Skall det vara, så skall det vara! tänkte hon, ofrivilligt upprepande för sig själv den frikostighetens lösen i Sverige hon för så många år sedan brukade höra från sin fästman.

Det var redan släckt i salongen, när de tre,

VAR OCH EN SITT YRKE

följda av en vaktmästare, gingo till sina platser. Johanna sjönk ned i en mjuk fåtölj mellan Jean och Jeannette. Musiken spelade. Uppe på scenen dansade ett femtiotal balettflickor och en ung herre i frack och chapeauclacque sjöng, grimaserande mot publiken med grönsminkat ansikte och en lysande tandrad, något idiotiskt, som i översättning för Johannas öron lät som:

Jag har räknat tiden i kvarter . . .
och ändå vet jag inte vad svart är.

På färger har jag stirrat mig blind.
Det enda som är grönt är min kind.

Men sedan är allt rött, gult och gredelint
och det som lyser starkt är så fint . . .

Bakom mina slutna ögonlock
dansar rasande en bock.

Han har horn. Han har svans.
Och han dansar en vidrig dans.

VAR OCH EN SITT YRKE

Skall han bräka? Han skäller!
Och hans vita fradga dräller...

Han lyfter starka, hårda klövar
och blåa ängens små blommor han berövar

deras ljuvaste honung och sötaste doft
och mal deras kalkar till stoft.

Men när jag öppnar ögonen
är jag gudilov här igen.

Violinen sjunger sakta.
Jag vill sätta mig att vakta

mina sköna sommarblommors flock
för den rasande bock...

Artisten uppe på scenen svängde om ett par varv på klackarna så att frackskörten stodo rätt ut. En flicka flög i hans famn. Hon var vit som en mandelblomma och hennes ögon tycktes sända blixtar omkring sig. Och med ens var hela baletten omkring honom: violetta, röda och blå blom-

VAR OCH EN SITT YRKE

mor, på vajande långa gröna silkesstjälkar. I musiken viskade och nynnade det, mjuka nakna fötter trampade lätt omkring. En hornstöt skrällde till. Den blåste bort blommorna och lämnade artisten ensam, hjälplös mitt på scenen. Hans ena frackskört var bortslitet. Och med en grimas i sitt gröna ansikte och en axelryckning linkade han ut.

En svag applådsalva ljöd. Johanna höjde händerna för att stämma in i bifallet, men hon lät dem sjunka igen, då en ny balett och en ny sångare dansade in. Johanna önskade att hon hade haft ett program, men då hon vände sig mot Jean för att fråga honom om han kunde skaffa ett, glömde hon sin fråga för att betrakta honom. På hans läppar brann ett leende. Hans pupiller återspeglade scenens strålkastare. Genom Johannas hjärta gick en ilning av lycka. Hon glömde sig själv, sitt anseende av halvgammal fröken, sin ställning i banken där hemma i Stockholm, ja hela det slitna grå förflutna vid anblicken av detta unga pojksansikte. Så levde hon ändå! Så befann hon sig då äntligen i de tusen fröjdernas stad, i lättsinnets stad — i Paris.

VAR OCH EN SITT YRKE

Och Paris — Paris var Jean: en ung pojke, för vilken hon betalt en orkesterplats på Moulin Rouge, en pojke som galant låtsat bjuda henne på vin för att själv få dricka ur det, en underbar gynnare, kanske en rännstensunge — men med ett trollspö i byxfickan. Johanna tänkte inte längre på Jeannette, mindes icke att hon satt på hennes andra sida. Icke visste hon ju heller att i Paris får man inte glömma bort en parisiska.

— Ni ser ju inte på spektaklet, viskade Jean utan att vända på huvudet.

— Jag ser på er, Jean, svarade Johanna och rodnaden flög upp på hennes kinder.

— Tyst, sade Jean.

I detsamma lade han sin hand på hennes.

— Är det bra nu då? hörde hon hans röst fylld av skälmskhet.

Hon blygdes, såg på scenen igen och lät Jeans hand smeka hennes.

En ung kvinna trädde fram till rampen. Det lyste av vit nakenhet om henne, en onaturlig hudens vithet som påminde om genomskinlig alabaster. Hennes blodröda mun formade sig till ord, men endast hesa, oartikulerade ljud

VAR OCH EN SITT YRKE

trängde upp ur hennes strupe. Och dessa hesa ljud, vilka Johanna först ryckte till för, kändes efter blott ett par minuter som en välbehaglig kittling. Det var dödstyst i salongen, medan sångerskan sjöng. Johanna andades tungt. Vad var nu detta för något? Jeans hand tryckte sig så häftigt mot hennes, att hennes egna naglar borrhade sig in i hennes knä. Det var som om hon, tvingad av en starkare makt, försökte göra sig själv illa.

När sångerskan framför henne plötsligt tystnade, brakade applåderna lös och Johanna kände svettdropparna pärla i sin panna.

Jeannette viskade piggt:

— Den där imiterar Mistinguette, som för tillfället är i Berlin. Det lyckas henne inte förstås.

Förtrollningen var bruten. Johanna kom ihåg Jeannette.

— Å, började Johanna tafatt. Mistinguette...

Hon hade en kväll hört Mistinguettes besynnerliga röst från en grammofonplatta på pensionatet. Men Johanna fick inte fortsätta att tala. Jeannette böjde sig framför henne och sade något till Jean. Deras huvuden möttes tvärs över Johannas knän.

VAR OCH EN SITT YRKE

Hon flyttade sig litet tillbaka, tryckande sig in i den mjuka fåtöljen, alltjämt hållande fast vid Jeans hand.

Äro de förlovade eller syskon? flög det genom hennes hjärna liksom för en timme sedan, då hon först sett dem vid restaurangbordet.

Hon ville fråga, men något höll henne tillbaka. Nu skildes deras huvuden åt och Jeannette sade:

— Behagar detta er, madame? Roar det här er?

— Enormt! sade Johanna med en liten suck. Jag har inte haft så roligt på — på tio år.

I detsamma blev det ljust och folk reste sig från bänkarna. Det var mellanakt.

— Vill ni gå ut? Kanske en cocktail, madame? föreslog Jean.

Jeannette hade redan stigit upp. Alla tre följde långsamt med strömmen av människor ut. Johanna, mellan Jean och Jeannette, höll härvid i stället för Jeans hand krampaktigt fast vid sin väska, som om hon nu hade den till stöd. Det knottriga lädret tycktes henne en löjligt futtig ersättning för Jeans svala hud.

VAR OCH EN SITT YRKE

Utkommen i foyern ville Jeannette nödvändigt ha en selters.

— Jag tål inte så mycket vin! utbrast hon och lät ögonen spela.

Ett par herrar vid ett bord bakom henne vände sig oupphörligt om för att fånga en skymt av hennes profil. Hon tycktes inte märka dem, hon flyttade bara sin stol och tände en cigarrett som Jean bjöd henne. Jean delade hennes selters. Johanna sörplade genom ett vassrör i sig en cocktail, som sved i halsen på henne, men hade en svag smak av ananas. Alltjämt höll hon fast i sin väska och hon betalade den framskyndande vaktnästaren, när det ringde till nästa akt.

Jean — Johanna — Jeannette! Som nyss förut sjönko de i samma nummerföljd ned i fåtöljerna. Tonerna från orkestern störtade som en framspringande hord av fölungar över Johannas huvud, och hon tyckte att hästskorna trummade en ilsken takt mot hennes tinningar.

Uppe på scenen jonglerade en trollerikonstnär med studsande vita biljardbollar, så med ens voro de sedlar, som regnade genom luften, och det klack till i Johanna:

VAR OCH EN SITT YRKE

Banken i Stockholm! Hon såg framför sig sin pulpet. Böckerna, staplarna av sedlar, rullarna med silver- och guldmynt! Hur hon mödosamt lärt sig räkna! I tio år hade hon räknat och skrivit siffror. Här lekte man med penningen, och genom en rymd, fylld av musik, dansade och fladdrade sedlarna som lätta och lustiga väsen. Där hemma på hennes pulpet i banken gävo de henne bara huvudvärk, så att hon måste äta pulver.

Hon kände sig yr och matt. Kanske hade cocktailen varit för stark. Hon sökte återfinna Jeans hand, men fann nu Jeannettes lilla knutna näve vila på sitt knä. Johanna såg på Jean. Hans ansikte glödde, ögonen lyste av barnslig fröjd över trollkonsterna. Johanna vände sig mot Jeannette och fann samma uttryck av okonstlad glädje i hennes ansikte som i Jeans. Hon tyckte sig vara en kindergartentant, som bjudit två av sina älskingsbarn på något roligt.

— En gammal tant! En parktant! mumlade Johanna för sig själv och blev med ens yngre, ja riktigt ung.

— Tst... kom det från Jean.

VAR OCH EN SITT YRKE

— Tst... från Jeannette.

Då grep Johanna den lilla knutna näven i sitt knä, rätade ut dess fingrar och gladde sig åt de mjuka runda groparna vid lederna. En sådan lustig liten hand! En riktig barnhand. Men naglarna voro rosenröda och blanka, hon var utsökt väl manicurerad. Johanna lyfte upp handen och lade den mot sin heta kind. Så rart det var! Över Jeannettes hand kisade hon upp på hennes arm och hals och runda kind, som var röd av smink, och mot örat, vitnande av ett tunt puderlager. Johanna märkte inte att Jean betraktade henne. En trumvirvel hade kört undan trollerikonstnären och ett älskande par kuttrade nu under ett grönskande träd.

Jean sade i örat på Johanna:

— När det här är slut, gå vi till något ställe där vi kunna röka och prata intimt med varandra.

Hans röst kom Johanna att släppa Jeannettes hand. Orden ringde inom henne, ja, de blandades i de två älskandes röster där uppe.

— Slut. Fini.

Hon tyckte att de sjöngo därom. Var det möj-

VAR OCH EN SITT YRKE

ligt? Skulle dessa härliga timmar redan vara över? Scenens färgspel och glittrande lek icke längre återglänsa i Jeans och Jeannettes vidöppna ögon? Och dessa händer, ömma och smekande, icke längre omfamna hennes?

Johanna ruskade litet på sig som en stor hund brukar göra, när han av husbondens vissling kallas bort från någon tillfällig och trevlig selsättning och ledsn måste loma i väg till det vanliga tråket.

Nu var det visst det sista... Alla artisterna tillsammans, omringade av balettflickorna, sjöngo något. Ur hundratals runda munnar ljödo orden:

— Bonne nuit! Bonne nuit!

Johanna vände sig halvt om. En herre bakom henne snarkade litet. Han satt hopsjunken och en fet ringprydd hand hängde slapt över stolskarmen. Hans dam stötte honom ondskefullt och otåligt i axeln.

Ridån föll samman, kom upp igen. De sjöngo. De sjöngo.

Johanna hade rest sig på samma gång som Jean och Jeannette. De gingo ut, åter uppför den

VAR OCH EN SITT YRKE

långa gången, trängande sig mellan folk som hade bråttom.

Jean hjälpte Johanna på med kappan. Över hennes axel tittade han på Jeannette som redan stod färdig, liten och späd med händerna hållande ihop sin tunna svarta sidencape. Jean och Jeannette betraktade varandra fundersamt. Jean knep ihop ena ögat. Jeannette trutade med röda läppar.

När de tre kommo ut utanför teatern, stannade de ett ögonblick. Snön hade upphört att falla. Bilar veno förbi dem på den sörjiga asfalten. Den rena luften kom med doft från boulevardernas kastanjetråd.

Jean tog åter Jeannette och Johanna under var sin arm och förde dem in i porten bredvid Moulin Rouges danslokal. Johanna tyckte att lokalen liknade rotundan i ett cirkustält utanför någon svensk landsortsstad. Men så skämdes hon. Vad föll väl henne in? Detta var ju Moulin Rouge, det beryktade, mångomskrivna, det som de översatta romanerna och magasinens noveller hade berättat henne om. Här upplevde man alltid

något. Här funno hjälten och hjältinnan i boken varandra i en yrande backanalisk dans.

De fingo ett bord vid dansgolvet, som för tillfället var tomt. När Johanna flyttade litet på sig, svor någon till bakom henne. Hon hade stött emot en annans stol. Det var så trångt, så mycket folk. En lukt av våta kläder blandade sig med cigarrettröken, vilken i moln steg upp från alla platser, som om man på varje bord hade haft ett litet bål tänt.

Musiken spelade upp och med ens var hela golvet fyllt av dansande par. En smekande sentimental melodi gungade ut i luften. Johanna slet av sig sin kappa. Det var så varmt. Jeannette stod framför henne med otåligt stampande små fötter.

— Kom då, ma mie, sade hon och drog Johanna ut på golvet.

Johanna, förvånad, men utan styrka att säga nej, lät sig oemotståndligt föras ut på den hala parketten med Jeannettes arm om sin bastanta midja. Johanna kunde icke de nyaste danserna. Men då hon mumlade något därom, skrattade Jeannette bara.

VAR OCH EN SITT YRKE

— Ni kan ju! Ni kan ju! sade hon bara upp-
muntrande.

Johanna hade icke sedan sin barndom varit med om att dansa tillsammans med en flicka. I dansskolan hade de små flickorna ju ofta fått öva sig tillsammans. Här föreföll detta henne dock besynnerligt. Varför hade inte Jean i stället bjudit upp henne? Men hennes tankar drunknade plötsligt i den smekande melodien. Hon var med ens lätt. Jeannette förde henne så säkert och följde hennes steg med glidande mjuka rörelser. Deras händer voro åter förenade. Johanna kände Jeannettes glatta små naglar kalla och uppfriskande. Det var som att röra vid is. De dansade varv på varv runt salen. Då de kommo förbi Jeans bord såg Johanna honom sitta där med huvudet lutat i handen och luggen över pannan. Men så försvann hans huvud på nytt.

Johanna tänkte på Jean och dansade med Jeannette. Hon blickade rätt in i Jeannettes svarta ögon. Så lika de voro varandra, Jean och Jeannette. Syskon! Jeannettes lugg av hår skar en mörk rand över de penslade ögonbrynen. Hennes uppsyn var så oskuldsfull, så runt barns-

VAR OCH EN SITT YRKE

lig. Mellan de halvöppna läpparna syntes en jämn rad vita tänder och en röd tungspets dallrade till, när hon skrattade. Nu gled hon in mot Johanna. Hennes mun rörde vid Johannas kind. En doft av läppsmink och puder gav Johanna en svag yrsel.

Jean — Jeannette, virvlade det genom Johannas tankar. När hade hon träffat dem? För länge sedan! Inte i afton bara. En gång förr, ack, för länge länge sedan, måste hon ha dansat på detta sätt famnad av en ung varelses runda armar och med hennes mun mot sin kind. En gång. Hur? Var?

Och för en sekund tyckte Johanna Stuns från Stockholm att hon själv gått upp i denna unga varelse, att hon var lilla Jeannette parisiskan, att hon andades med samma sköna bröst, rörde sig med samma mjukt vaggande höfter och att hennes händer voro lika små med genomskinliga ådror och blanka rosenröda naglar. Åren kunde inte längre räknas, därför att hon alldeles nyss kommit till. Stigit upp här ur golvet från en värld nere i underjorden, om vilken hon endast hade ett dunkelt minne.

VAR OCH EN SITT YRKE

Men hon kom åter tillbaka till sig själv, då ett dansande par knuffade till dem och Jeannette glättigt ropade några ord åt de andra. Musiken tystnade också. Johanna och Jeannette gingo tillbaka till bordet, där Jean väntade dem.

Där stodo tre guldgula drinkar. De skimrade mot bordsskivan, och när Johanna lyfte glaset och drack, rann drycken som stål genom hennes strupe. Strax därpå kände hon sina kinder hetta. Hon drack mera. Jeans och Jeannettes ansikten förstorades, kommo henne nära. De flämtade sin andedräkt emot henne. Men hon hörde sig själv andas tungt.

Nu ljöd musiken igen. Jean och Jeannette dansade ut och Johanna satt ensam kvar framför sitt halvtömda glas, medan hon kände golvet gunga under sig.

— Så dum jag är! Det blir strax bättre, mumlade hon och lade handen över pannan.

Så blev hon rädd. Hon vände huvudet åt alla håll, kikade närsynt ut över salen, men kunde i den dansande massan ej mer urskilja Jean och Jeannette. Hennes väska låg på bordet. Hon tog den tankspritt. Strax därpå satte hon på sig kap-

VAR OCH EN SITT YRKE

pan och trevade sig ut mellan borden med klumpig hast.

Väl utkommen i friska luften stannade hon stödd mot husväggen. En bil kom långsamt färande. Johanna ropade till. Bilen stannade. Hon gav sin adress och sjönk ned på vagnssitsen.

När Johanna åkt en stund och vagnens lugna skakning givit henne förnuftet tillbaka, tänkte hon med samvetskval:

Jag skulle väl betalat drinkarna. Varför flydde jag från Jean och Jeannette? Kanske borde jag vända tillbaka?

Ett sting av saknad träffade hennes hjärta. Aldrig mera skulle hon träffa Jean och Jeannette. Aldrig mera skulle hon ung och lätt dansa över golvet med smidiga höfter. Vilken afton dessa två barn berett henne!

Johanna såg ut genom fönstret och märkte att de nalkades förstaden där hon bodde. Hon hade väl växel? Låset sprang upp med en hård knäpp för hennes trevande fingrar. I det här facket lågo småslantarna. Utmärkt. Då behövde hon ju inte taga fram de stora sedlarna. I detta facket

VAR OCH EN SITT YRKE

funnos de trehundra francsen. Dyrt hade det ju varit — men så roligt! Oförgätligt! Ett minne att föra med sig till de grå dagar som väntade henne i banken.

Johannas hand fortsatte att irra i väskans fack. Facket med de stora sedlarna var tomt. Inte möjligt. Hon böjde sig fram: en näsduk, några slantar, litet puder... Det var alltsammans. Sedlarna voro borta. Hon såg för sig Jean sitta ensam vid bordet med det vackra huvudet lutat — ja lutat över hennes väska. Han hade tagit hennes penningar. Stulit! För Johanna Stuns, den hederliga Johanna Stuns, var det förfärligt. Hon kunde inte fara tillbaka. Jean och Jeannette hade själva hindrat henne från att återvända till dem. Inte kunde hon komma och fordra sina pengar igen — inte kunde Johanna skrika till Jean att han var en tjuv, en simpel tjuv. Bara ordet kom henne att darra. Hon var en främling här. Vem skulle bry sig om att förstå henne? Inte Jean och Jeannette. Den underbara kvällen försvann, blev svart som en oäkta sten som upphört att gnistra.

Johanna satt tillbakalutad i bilen. Hon snyftade, häftigt grimaserande för att hejda gråten. Slantarna höll hon hårt kramade i handen. Hon var så van att hålla slantar i handen, att räkna dem, att skriva upp deras antal och värde i böckerna på bankpulpeten. Det var ju hennes sysselsättning sedan årtal. Men denna kväll hade hon glömt det.

Bilen stannade framför pensionatet. Johanna steg ur och betalade bilen. Huset låg mörkt bakom henne. När chauffören tog emot pengarna, sade Johanna — bara för att säga något, för att höra en annans röst och sin egen överdöva hennes inre förvirring:

— Är det — är det inte tröttsamt att köra bil jämt? Och — och kallt så här mitt i natten?

Chauffören grinade vänligt till:

— Chacun son métier, madame, svarade han, gjorde honnör och körde bort.

Johanna stod stilla och såg bilens lyktor försvinna uppåt den tysta gatan. Hon gick långsamt uppför trädgårdsgången fram till porten.

Aftonen därpå visade sig Jean på det lilla matstället snett emot Moulin Rouge. Han lutade sig

VAR OCH EN SITT YRKE

över bardisken. En femfrancsedel dinglade mellan hans tumme och pekfinger.

— Var så god, sade han muntert till barmästaren. Jag förlorade vadet. Människan var svenska.

Ljalja.

Ljalja var en liten ryska som sysslade med textilkonst. På siden ritade hon upp mönster: flygande fåglar, fjärilar eller blommor med utslagna blad, och sedan fyllde hon dem med mjukt silke i vackra färger. Hon sålde sina arbeten till en affär, och hade ganska god förtjänst därav.

Medan hon satt tyst i sitt rum och broderade med flinka fingrar gingo hennes tankar till det land hon för flera år sedan lämnat för att bosätta sig i Sverige, och till andra land, dem hon aldrig sett. Hennes tankar voro också de fåglar och fjärilar. De hade liksom dessa vingar. Hon drömde i sitt tysta rum om allt som skulle hända henne. Hon var bara tjugu år.

Ibland då hon satt så, kom hennes gamla ryska barnjungfru in och ställde sig att titta på henne. Hon var stor och fet och hette Katerina. Då lyftes det lilla flitiga huvudet och hon bad barnjungfrun slå sig ned bredvid henne. Och så ta-

LJALJA

lade de om Ryssland: om Ljaljas far, som varit en högre rysk officer och blivit skjuten under revolutionen, och om hennes mor, som dött under resan till Sverige. Och Katerina tog Ljaljas lilla hand, redan märkt av nålstyng, och berättade om vilket litet vackert barn hon varit, om hur stolt Katerina brukade känna sig då hon rullade barnvagnen i Petrograd, om festerna i hennes fars hus och om mycket, mycket annat som Ljalja lyssnade med halvt öra till.

Hennes tankar voro långt borta. Hon kom från ett stort land. Hon hade oron och reslusten i blodet. Hennes ansikte med den mattbleka hyn och de stora, svarta ögonen under tunga ögonlock var inramat av blåsvart hår. Den vita halsen var lätt framåtböjd som en blomstjälk. Hennes mun var blodröd med smala läppar. När hon skrattade blänkte hennes tänder vita mellan de röda läpparna.

Hela förmiddagarna arbetade Ljalja. Men ofta på middagen tog hon sig en promenad ute i staden för att avlämna något arbete i affären. Hon gick med lätta, gungande steg. Herrarna vände sig om efter henne. Hon brydde sig inte

LJALJA

om det. Kanske var hon ändå litet smickrad då en alltför tydlig beundran lyste ur någons ögon. Hon kände sin egen ungdom som något berusande: ett fång friska blommor, vilkas blad smekte hennes kind, ögon och mun, så att hon oupphörligt måste inandas deras ljuvliga doft.

Om aftnarna kommo ibland några vänner till henne. Det var ungdomar ur landsflyktiga ryska familjer. De tillbringade kvällarna sjungande, spelande, mumsande konfekt och bakelser.

Katerina rultade omkring bland dem förtjust och moderlig. Hon kunde vara uppe hela natten utan att bli trött. Och hon skämde bort "barnen", som hon kallade dem. Om klockan så var fyra på morgonen och Ljaljas klara röst ropade: "Katerina, Katerina", stod hon där strax mysande i dörren och var genast färdig att hålla hett, starkt te i de urdruckna glasen.

Katerina tyckte så innerligt synd om "barnen". De kände sig inte hemma någonstades. De voro landsflyktiga, som längtade efter en bit fast jord att stå på. Där var Vasilij, lång och senig med ett blekt ansikte och en kolsvart lock i pannan. Han älskade Ljalja. Men Ljalja tyckte att han

LJALJA

var bra ung. Han var inte äldre än hon, men han kunde spela piano gudomligt. Där var Dmitrij, som i Petrograd hade studerat till läkare, men här i Sverige endast kunnat få en enkel kontorsplats, och Juri, som försökte sig på att måla. Han hade stora glasögon omgivna av svarta bågar och han talade med hes röst, som gjorde ett hemlighetsfullt intryck. Där var också Varenka, Ljaljas väninna, vacker och ståtlig med ett par djupa, mörka ögon.

De voro fattiga. De kände sig utan framtid. Men det förflutna fanns, antingen i de äldres berättelser eller i deras eget minne. Detta förflutna var blodrött, fyllt av hessa skrik och kvinnors förtvivalade snyftningar. De kunde ej komma bort från det. De buro minnena som ett arv som de i sin tur skulle ge till sina egna barn och dessa sedan till sina. Riktig glömska fanns icke för dem.

Men hemma hos Ljalja fingo de åter något av hemkänsla.

Hon dansade för dem. Hon hade aldrig lärt sig dans för någon lärarinna. Hon hade dansen i blodet. Liksom hennes tankar flögo likt fåglar

LJALJA

och fjärilar lyfte sig hennes små fötter till gungande flykt så snart Vasilij började spela på pianot. Hon dansade ryska danser och fantiserade egna efter smekande melodier.

Hennes smidiga kropp med de små runda, fasta bröstet, som putade ut under klänningslivet, och de slanka, vita benen greps av dansen, gick upp i den med varje lem och varje fiber. Men roligast var det att se hennes ansikte då hon dansade. Varje känsla de sjungande melodierna väckte hos henne avspeglades där. Hon var putslustig som pierrot på äventyr eller tvinsjukt drömmande som en flicka som saknar kärleken. Ett leende for snabbt som en solstråle över ansiktet, de svarta ögonen gnistrade till, den röda munnen öppnade sig som om hon var törstig och längtade efter en svalkande dryck, i nästa sekund kunde leendet slockna. De tunga ögonlocken skymde den strålande blicken. Munnens uttryck blev bittert vemodigt. Kinderna tycktes blekna av en alltför stor smärta. De andra sutto tysta då Ljalja dansade. Vasilij's blick hängde vid hennes gestalt. Han led. Cigarretten i hans mungipa slocknade.

LJALJA

Det var Ljaljas dans som ledde till en historia som blev en hjärtesorg för henne.

Damen som ägde textilaffären, för vilken hon arbetade, var en gång hos Ljalja och såg henne dansa. Hon blev förtjust och berättade det för några av sina förnäma kunder. Dessa skulle nu ha en välgörenhetstillställning, och på en sådan fest vill man gärna ha uppträdande som gratis roa de besökande. Så kom det sig att Ljalja ombads att dansa.

Ljalja gick glatt in därpå. Hon hade inte rampfeber, ty hon gick så helt upp i sin dans att hon glömde alla andra.

Aftonen då festen skulle äga rum kom. Ljaljas nummer skulle inskjutas mellan två andra. Först skulle en liten societetsdocka deklamera ett par dikter, så Ljalja dansa och sist skulle en herre sjunga.

Ljalja såg då och då en glimt av den stora festsalen när hon böjde sig fram från sin undan-gömda plats bakom den lilla scenen. Det var en stor sal i ett hotell, fullpackad med människor. Deras ansikten lyste vita i halvmörkret. Herrarna

LJALJA

voro i frack med ordnar och damerna i stor toalett. Ljalja såg på dem och mumlade:

— Jag skall dansa för dem. Jag skall dansa för dem.

Tanken väckte inte hennes rädsla, men på ett egendomligt sätt rörde den upp hennes hemlängtan. Dessa damer och herrar, ehuru av ett annat folk, hörde till samma klass i samhället som hon. Hon tänkte på att hemma i Ryssland skulle hon förr vid en sådan fest själv suttit på första bänken och med sin ståtliga far vid sin sida.

Då grep det krampaktigt kring Ljaljas hjärta. Hon hörde den lilla societetsflickan läsa dikterna. Hon läspade en smula och hon betonade orden hjärta och smärta som ofta förekommo. Det var gräsligt sött. Man applåderade efter det var slut.

Och så spelade musiken upp och Ljalja kom — — — den svarta Ljalja, så olik de blonda och blåögda svenskorna, Ljalja från Ryssland.

Det var alldeles tyst i salen medan hon dansade. Det var något som grep dessa människor, något hos den lilla flickan som fladdrade som en svart fjäril över golvet. Nu smålog hon, icke det

LJALJA

där leendet som blänker oupphörligt i yrkesdansörens ansikte, utan ett oändligt flickaktigt, puts-lustigt leende som smittade. Alla i salen började le med lilla Ljalja. Gamla nåder och stelbenta generaler och de helt unga flickorna. Hon hade erövrat dem. Hon kände det när de applåderade och hon sträckte ut armarna mot dem. För första gången glömde hon Ryssland.

Ljalja var efteråt bjuden på supén. Bredvid henne satt en löjtnant vid ett av gardena. Han var hänryckt att till bordet ha fått denna ryska, som dansade så vackert och vilkens kropp han skymtat genom den tunna dansklänningen.

Det var en vacker man, välväxt och rak som de flesta svenska löjtnanter, och med ett par bruna ögon med en smekande glans i. Het av vin, sade han Ljalja en mängd dumma artigheter. Och Ljalja, plötsligt flyttad ur sin egen krets av vänner, tog hans ord och artigheter som uppriktigt menade. De ryska ungdomarna brukade inte ljuga. Varför skulle denne man göra det?

En ung flicka som länge levat bland sina egna är ofta, när hon först kommer ut i sällskapslivet och bland andra, helt och oskuldsfullt sig själv.

LJALJA

Så var Ljalja. Det var det som tjusade den svenske löjtnanten. En sådan liten rar, mörk oskuld hade han aldrig förr träffat.

Ljalja såg sig då och då omkring vid bordet. Nu som så ofta förr slog det henne hur olika dessa svenska voro ryssarna. De pratade, men icke som ryssarna prata. En ryss kastar sig framåt, gestikulerar med händerna, livet brinner i hans ögon, han ger i sin flödande ordström fantasifulla bilder av det han berättar. Han säger lustigheter, han skrattar högt och glatt som ett barn. Svensken väljer oftast reserverat sina ord, de äro sällan uttryck för hans verkliga tankar och allra minst för någon fantasi. Han frågar och svarar och ibland knappast det.

Efter supén dansade Ljalja med den svenske löjtnanten. Han hette Ulf Cronhjelm. Ulf Cronhjelm af Flosta. Han var greve. Han omtalade icke att han var gift, och han hade glömt vigselringen hemma.

Ljalja tyckte om honom. När han såg på henne med sin varma, ömma blick darrade hon till. Och medan han talade tyckte hon sig i hans ord höra löften. En plötslig möjlighet skymtade

LJALJA

för hennes ögon. Hennes halvvakna drömmar, som fötts i det tysta rummet, där hon broderat fåglar och fjärilar av silke, fingo nu färg och glans. Allt var möjligt. En man, rik och god och som älskade henne mycket, skulle kunna föra henne ut i det stora livet, vars väldiga pulserande hjärta hon tyckte sig förnimma på avstånd som en rytmisk sång.

Löjtnanten följde efter festen Ljalja hem. I bilens mörker ville han kyssa henne, men hon värjde sig förskräckt. Hon var stolt och icke lätt att fånga.

Det fick Ulf Cronhjelm snart erfara. Han besökte Ljalja och hade blommor med sig. Han gjorde sig god vän med den trognaste av alla tjänarinnor, Katerina, som blev hänryckt i honom, och han blev inbjuden på Ljaljas små tillställningar, där han träffade Vasilij, som betraktade honom med dystra och misstänksamma blickar. Den svenske löjtnanten trivdes inte alls bland dessa ryska ungdomar. Det var bara Ljalja — — och henne hade han förälskat sig i.

Hon skakade leende på huvudet åt hans betydanden och bad honom ibland otåligt att gå

LJALJA

sin väg. Men när han gått satt hon stilla med arbetet lyft i handen, utan att förmå sig till att föra nålen genom sidenet.

Också hon älskade. Och det var för första gången. Hennes tankar flögo åter ut i vida världen. Hennes drömmar skulle nu förverkligas. Hon skulle bli gift med denne man. Han skulle resa med henne och visa henne all jordens skönhet. Men ingenting skulle ändå vara som att få bo hos honom, vårda honom om han bleve sjuk, gå vid hans sida på promenaden och vara värdinna vid hans bord.

Ljalja sjöng för sig själv. Hon var lycklig. Än en gång glömde hon Ryssland.

En dag var hon på hemväg från textilaffären. I detsamma hon skulle gå över en gata kom en stor lyxbil körande. Det blev plötsligt stockning i trafiken och en hel rad droskbilar och lastbilar med högljutt knotande chaufförer blev stående.

Ljalja hade genast känt igen bilen.

Det var hans vagn. En ilning av glädje for igenom henne. Där satt han vid ratten i sin uniform. Men då hon böjde sig fram för att vinka

LJALJA

åt honom upptäckte hon vid hans sida en fin dam med en hatt med blommor på.

Ulf tittade just då åt sidan. Han såg Ljalja stå på trottoaren, ännu halvt leende i igenkännandets första glädje. Han stirrade främmande på henne, så såg han bort.

Nu var gatan fri igen och hela raden av bilar och vagnar började rulla. Ljalja kände det som om hjulen gingo över hennes eget hjärta, sakta, tungt, obevekligt.

Hon vände sig om. Där stod Vasilij. Han hade följt efter henne.

— Såg du honom? sade hon ångestfullt.

Vasilij nickade:

— Det var hans hustru. Jag fick veta i går att greve Cronhjelm är gift.

De började långsamt gå framåt gatan. Ljaljas ögon irrade.

Hon såg på gatstenarna som hon trampade på. Hon tyckte att en fågel — en liten alltför modig fågel, som velat pröva sina vingar i ett främmande luftstreck, låg krossad i rännstenen.

I andra hand.

Längst in i en lång och skum korridor med flera dörrar, vilkas fyrkantiga visitkort glimmade vita, låg Alma Liljestams rum. Och det var det prydligaste och snyggast hållna rummet i fröken Janssons våning, där vartenda rum utom köket var uthyrt.

Alma Liljestam hade varit i frälsningsarmén. Nu hade hon för några år sedan fyllt de femtio och liksom slagit sig till ro i det här lilla rummet. Det vill säga att först när hon tagit rummet i besittning, hade hon sagt till sig själv:

— Nu slår du dig till ro, Alma Liljestam!

Då kom hon från lasarettet och hade just börjat hämta sig efter en svår operation.

Men två månader hade ej förflutit, förrän Alma Liljestam fann det ensamt och fattades av en besynnerlig oro. Det var vår. Eftermiddagarna blevo långa och ljusa. Om nätterna lyste

en späd måne på himlen, som icke ville bli riktigt mörk, och månen göt sitt silver över rummet.

Då kunde Alma traska omkring på golvet med en stor rutig schal omkring sig. Hon kastade skygga blickar på den klara månen, som om hon ej trott den om riktigt gott. Det sög i maggropen, när hon såg på månen. Ibland tog hon mod till sig, ställde sig vid fönstret och riktade ögonen med en spörjande blick rätt in i den gula mån-kulan. Men då blev hon yr, så att himlavalvet och de svagt glimmande stjärnorna dansade runt med henne.

Sådana mänskensnätter äro icke nyttiga för en kvinna som Alma Liljestam. Hon kommer att tänka på så mycket. Tänkt har hon gjort förut, men aldrig så det svindlat. Men nu svindlade det. Och upp ur svindelns mörker steg ansiktet på drängen som Alma en gång älskat, så att hon velat taga sitt liv. Ett brett och vänligt grinande ansikte var det med de vackraste blåaste ögon.

Armén hade räddat henne. I stället för att falla i drängens opålitliga armar föll hon i Jesu famn.

Där är det gott att vila för Alma Liljestam.

I ANDRA HAND

Men dessa månskensnätter tror hon att hon valt fel. Vad återstår henne nu efter ett plikt-troget och strävsamt liv i andras tjänst? En klen fysik, en smak av kaffe i munnen efter otaliga brödra- och systrakafferep, tillfredsställelsen av att ha fört en ren vandel samt en docka, en kolossal utklutad docka. Dockan hade hennes kamrater givit henne på femtioårsdagen, eftersom de visste att hon älskade barn.

En docka, Alma Liljestam, i stället för en levande dotter, som skulle lagt sina armar om din hals och kvävt dig med kyssar! En docka med ett runt huvud av porslin och med en kropp fylld av sågspån i stället för en ung flicka med lemmar svällande av blod och glad lust.

Det var efter en av dessa ensamma månskensnätter Alma Liljestam satte in en annons i tidningen. Av annonsen framgick att "ung ordentlig flicka" fick dela rum.

— Jag behöver pengarna sade hon till de andra fruntimren i våningen, då de kommo med frågor.

Men Alma visste att vad hon behövde var just att "dela rum". Med vem? Ack, med en

I ANDRA HAND

ung flicka! Hon ville känna doften av ett ungt väsen dessa vårdagar och vårnätter. Hon ville höra andedragen från någon som sov i bädden nära henne. Hon ville höra en klar röst skratta och prata. Hon ville...

Ja, hon kunde inte vara ensam. Månen skulle falla ned på hennes huvud som en kall och tung sten en av dessa ensamma nätter. Stjärnorna skulle sticka en av sina vassa taggar i hennes ögon, så att hon bleve blind långt innan döden lade sin skugga över synen för alltid.

— Jag tar inte första bästa, sade Alma så slugt till de frågvisa. Å nej! Jag skall nog se vad människan går för.

Men första bästa flicka, som steg över tröskeln som svar på Almas annons, fick strax hennes hjärta i sin famn. Å ja, Alma var förstås inte så tillmötesgående genast. Hon frågade ut den unga flickan om hennes anställning, hennes vanor, hur dags hon skulle vara uppe om morgnarna. Och hon ville rakt inte pruta på priset, Alma Liljestam.

Hon stod där vid bordet, liten, uttorkad, med det bruna håret i en knut i nacken, med in-

I ANDRA HAND

sjunket bröst, med magra, knotiga händer — och hennes blick borrhade sig vass in i den unga flickans.

Det var en flicka olik alla andra Alma sett. Grovbyggd med käckt svängande axlar, höfter som buktade sig i en djärv båge under den åtsittande eldröda regnkappan, ett vackert men sällsamt ansikte med olivgul hy och ett par kol-svarta ögon som sköto blixtar under den blå-svarta luggen. Kanske var hon av italienarsläkt. Kanske spanjorska. Hennes röst var alls icke klar, som Alma drömt sig den, men litet hes, med ett bestickande och förtrollande tonfall.

Hon hette Kerstin Angelin, sade hon, men kallades för Tatti. Hon arbetade på en syateljé och måste i väg tidigt om morgnarna.

— Jag skall väcka er, sade då Alma småleende och prutade i samma ögonblick av en femma på det redan anspråkslöst tilltagna priset.

Därmed var saken bestämd.

En koffert anlände. En koffert som luktade läder och som föreföll så stor i det lilla rummet.

Och när kofferten öppnades, regnade silkes-combinations, glänsande strumpor, lysande klän-

I ANDRA HAND

ningar över rummet, som om en okynnig hand strött omkring blommor. Bilden av Jesus i gips, som stod på skrivbordet, fick ett par underbenkläder över sig. Grupporträten av kamraterna i frälsningsarmén på byrån försvunno helt i en sky av siden.

Alma hjälpte till att ordna alla dessa plagg i lådorna och i garderoben, där hon blygt sköt in i hörnet sin bästa helgdagsklänning av svart ylle med krage och manschetter av något vitt och hårdstärkt.

Så skyndade flickan bort till sin ateljé. I dörren gav hon Alma en nick och ropade med sin hesa röst:

— Hej!

Ännu sedan hon gått fyllde detta rop rummet, som om en brusande våg från havet rullat in och icke ville lägga sig till vila.

Det tisslade och tasslade i korridoren, röster viskade, fötter trampade. Alma förstod att de gamla fruntimren, väckta ur en nickande förmiddagsslummer, nu diskuterade den bortilande.

— Låt dem prata det ur sig, mumlade Alma litet barskt.

I ANDRA HAND

Så stannade hon, böjde sig ned och tog upp något från golvet. Det var ett fotografi. Alma gled till fönstret och höll upp fotografiet i det skarpa vårljuset. Det föreställde en helt ung man, en beväring, klädd i hästgardets vackra uniform. Hans ansikte var ljust. Han höll framför sig ett par vita handskar, och han log ett hjärteknipande, kisande leende. Då brann det till i Almas hjärta. Han var lik hennes ungdoms älskade. Så lik! Fastän han såg ju bättre ut.

Det är Tattis fästman, tänkte Alma.

Och med ett litet leende tryckte hon porträttet mot sitt magra bröst och viskade förvirrad:

— Hej!

Och nu började en ny tid för Alma Liljestam. Någon sov i den smala turistsängen vid väggen i hennes rum. Hon själv låg i sin liggesoffa på motsatta sidan.

Första natten trodde hon, att hon inte skulle kunna somna. Hon lyssnade andfådd, litet rädd, till den andras djupa andetag. Ibland vände sig flickan i bädden med en duns. Sängbottnen knarade otåligt, icke van vid en sådan börda. Men

Alma somnade in vaggad till ro av dessa andetag.

Hon vaknade tidigt och vågade inte somna igen av fruktan för att hon skulle glömma att väcka Tatti. Slutligen, när hon hörde klockan slå, ropade hon över rummet med sin svaga stämma. Men den andra hörde henne ej. Hon var djupt inne i sin dröm. En god dröm, tycktes det. Hennes röda mun log. Det blåsvarta håret låg fuktigt över hennes panna.

Då steg Alma ur sängen i sitt långa, vita nattlinne och drog upp rullgardinen med en liten smäll. Det hjälpte. Tatti vaknade, gned sig i ögonen och såg med en häpen blick på Alma och hennes nattlinne. Med ett språng var Tatti ur sängen.

— Ligg stilla bara! kommenderade hon. Jag skall koka kaffe åt oss båda.

Alma lade sig lydigt. Hon hade tänkt att hon själv skulle ordnat med kaffet. Men nu låg hon kvar och såg hur Tatti klev omkring i rummet, långbent och smidig i röda pyjamas. Alma hade sett dylika plagg skylta i de stora modemagasinsens fönster. Hon hade alltid ryst för dem,

I ANDRA HAND

som för något oblygt. Men den unga flickan hade icke något oblygt över sig.

Samtidigt med att Tatti tände gasköket tände hon en cigarrett, som om det varit det naturligaste i världen. En lätt, behaglig rök blåstes ut i rummet.

Skall jag säga att jag inte gillar cigarrett-rökning? tänkte Alma försagd. Men hon kunde inte få sig till att säga att hon inte gillade det, som i alla fall kom hennes ögon att tindra av nyfikenhet och en viss beundran.

När Tatti slog sig ned på hennes soffa och placerade brickan på nattduksbordet, kunde Alma endast mumla:

— Tack.

Kaffe på sängen hade aldrig bjudits henne annat än på högtidsdagar, och de voro lätt räknade och lågo nu rätt långt tillbaka i tiden.

De drucko kaffe tillsammans. Alma hade en kittlande förnimmelse av att en ung pojke satt sig på hennes bädd. Hon fnissade till litet hjälplöst. Så kom hon ihåg sig. Knep ihop ögonen och läste tyst sin bordsbön.

I ANDRA HAND

— Vad gör fröken? Kaffet kallnar, sade den hesa rösten.

— Jag läser min bön, sade Alma, trogen sin Gud och sin gamla längtan att värva proselyter.

— Så skojigt! svarade Tatti endast.

Och så slängde Tatti i sig kaffet och kröp i kläderna.

— Jag kommer tillbaka i kväll, sade hon. Hej!

Detta moderna hälsningsord, så olikt "Guds fred" eller bara "god dag", som Alma och hennes kamrater brukade använda, brusade åter in i det lilla rummet.

Alma vande sig vid detta "Hej". Mot sin vilja lärde hon sig nästan att tycka om det. Det kom så frejdigt från dessa alltför röda, litet tjocka läppar. Det var som en kyss, det festliga klingandet av glas.

— Hej! Hej!

Under den första tiden var det inte mycket mer flickan sade till Alma Liljestam. Hej var det när hon kom, och hej när hon gick. Livet tycktes leka för henne, och ändå voro hennes fingrar grova av förlupna nålsting. Men när hon kom in om aftnarna, speglade hennes svarta

I ANDRA HAND

ögon tindret där ute i den vårliga staden, det glittrande vattnet, de nyutspruckna blommorna. Hon doftade. Å, hon doftade inte bara stark parfym. Det var en ung kropps litet fräna doft omkring henne — utdunstningen från ett ungt, friskt, frustande djur.

Alma blev berusad av denna unga kropp. Hon glömde sina gamla krämpor. Hon sov gott som hon inte sovit på många år. Hennes lilla torra själ började röra på sig, liksom svälla av hittills okända safter. Hon älskade Tatti för att hon var ung och skön och frikostigt spred omkring sig denna ungdom och skönhet.

De ensamma dagarna sysslade Alma med att tänka ut någon liten överraskning som skulle vänta Tatti, när hon kom hem: en liten maträtt, som rakt inte ingick i priset, en ask chokladpraliner liksom av en slump placerad på Tattis bord eller ett grant äpple, rött och lysande som de kläder Tatti älskade att gå omkring i.

Dockan låg glömd, undanslängd i en vrå sedan Tatti en morgon muntert vänt upp och ned på den och dunkat den i stjärten.

Men en morgon när Tatti hållit på att för-

I ANDRA HAND

sova sig, kokade Alma kaffet och bar fram det till den sömndruckna i sängen. Då reste sig Tatti, slog sina kraftiga armar om hennes hals och kysste henne på kinden.

— Vad fröken är hygglig, sade hon.

Alma vilade med slutna ögon mot den röda pyjamasjackan, som lent smekte hennes kind. I detta nu tyckte hon att livet äntligen kommit till henne. Ett träd med röda, saftiga frukter skuggade henne, göt balsam i hennes själ. Hon reste sig yr i huvudet med bleka kinder och sade på sitt snäva sätt, som alltid kom fram, när hon var blyg:

— Kalla mig för Alma.

— Tack, Alma, sade Tatti.

Tatti mumsade på ett wienerbröd och blinkade mot solskenet.

— Får jag ta hit en gosse i kväll? frågade hon plötsligt.

Koppen klirrade mot brickan, när Alma satte den ifrån sig.

— Är det din fästman? sade hon.

Hm!

Tatti drog på sig silkesstrumporna.

I ANDRA HAND

— Fästman? Ja, det kallades ju så förr. Jag har sällskap med honom.

— Är det han på fotografiet? log Alma blygt och nickade mot skrivbordet.

— Just precis. Får han komma?

Alma svarade ja och tyckte det var finkänsligt av Tatti att först fråga henne.

Jag kan ju gå på armén, medan de två unga sitta här, tänkte hon. Men hur gärna hade hon inte velat vara med!

Den eftermiddagen kom Tatti hem litet tidigare än vanligt. Hon hade bråttom att ordna för gästen. Hon ringde i telefonen ned till magasinet och beställde en del saker: sardiner, kaviar, leverkorv, ost och smör.

När springflickan varit uppe med varorna och redan stängt dörren efter sig, hade Tatti ändå glömt något. Hon rusade ut genom korridoren, slängde upp tamburen och skrek nedåt trappan med sin hesa röst:

— Och så var det sex pilsner.

Ropet skallade i förstugan och studsade in i korridoren mot de visitkortsprydda dörrarna som en sparkboll.

I ANDRA HAND

Sex pilsner! Alma hoppade till inne i sitt rum. Hon smakade aldrig annat än vatten.

När Tatti fått upp pilsnern, hörde Alma åter hur dörrar öppnades, hur det tisslades och tasslades och viskade mellan rummen. Å Gud! De gamla fruntimren måtte väl inte tro att hon, Alma, gripits av rusdrycksbegär?

Prydlig och anständig i sin svarta klänning med det styva kring halsen och armlederna stod Alma en stund senare och satte på sig kappan.

— Jag går på armén, så få ni vara ensamma, sade hon.

Hon hoppades nästan att Tatti skulle ge henne en kyss till tack för hennes osjälviskhet, men Tatti var sysselsatt med att dra upp pilsner.

Kluck, sade det, när korken for i vädret.

Detta kluckande ljud av buteljer som drogos upp följde Alma på hennes väg till armén. Det ackompanjerade på ett okynnigt sätt sångerna och gitarrknäppet, ja det blandade sig i stabskaptenens djupa "amen", som om han hickat fram det heliga ordet.

Alma satt där tyst och liten på en av de hårda bänkarna. Med huvudet böjt sökte hon komma

I ANDRA HAND

tillbaka till sin gamla extas, till det ljuva händsjunkandet i Jesus, som sonat våra synder med sitt blod. Men hon såg bara för sig Tattis röda klänning och undrade om de två förälskade nu sutto i hennes soffa och kysstes.

Från mötet gick hon med så långsamma steg som möjligt för att giva de bägge unga ännu mera tid.

Ja, hon var osjälvisk. Hon önskade dem lycka, trodde hon, utan att taga något för egen del. Men tog hon inte? Alma tvärstannade, då den tanken kom över henne.

Tog hon inte? Jo, hela dagarna och nätterna strömmade den unga flickans kraft över henne. Lämnad ensam smög hon sig in i garderoben och smekte med fumliga händer klänningarna som hängde där. Det glatta silket spratt som levande hud under hennes beröring. Långa stunder slukade hon också med blickarna gossen på fotografiet, grät över honom därför att han var så lik hennes egen ungdoms älskade, tog på glaset som om det kunnat värma henne. Och ibland drog hon ut Tattis byråådor och berusade sig med doften av parfymen från hennes underkläder.

I ANDRA HAND

Var detta orätt? Synd? Alma Liljestam blev blodröd i ansiktet vid den tanken. Hon hade inte ännu pejlat dess djup, då hon steg över tröskeln till sitt rum.

Två kroppar tumlade hastigt ifrån varandra på soffan. Två varma ansikten med lysande ögon betraktade henne. Det luktade sprit i rummet. På bordet stod en halvtömd vinbutelj och ett par solkiga glas. Måltiden var tydligen undanstökad. Lämningar efter sardiner och smör lågo kvar på tallrikarna.

Alma hängde stillsamt av sig hatt och kappa, medan de två älskande reste sig från soffan. Tatti presenterade:

— Herr Gustafsson.

Ja, det var han — gossen på porträttet. Rufsig i håret med uppknäppt uniformsrock stod han framför henne, och hans hand slöt sig om hennes.

Alma kände åter samma besynnerliga oro, som då hon om nätterna sett upp på månen. För att dölja sin förlägenhet började hon ordna kud-darna på sin soffa. Till sist lågo de som de brukade.

— Bli bara sittande, sade Alma vänligt.

I ANDRA HAND

— Å, för all del! Jag skall inte besvära, sade Gustafsson.

Men Tatti tryckte ned honom på en stol och viskade skrattande något i hans öra.

Alma satte sig mitt i soffan.

— Vill Alma ha en smörgås? frågade Tatti.

Alma såg på det härjade bordet och svarade:

— Nej tack.

— Det är inte så mycket kvar heller, log Tatti då och började plocka ut diskarna i deras lilla skrub.

Den unge mannen sade:

— Fröken Liljestam har ett så trevligt rum.

— Ja, sade Alma. Det är bra för oss.

Varför rodnade hon? Hon var alldeles het i ansiktet. Hon var så nära kärleken, det stora undret, tyckte hon, som om man flyttat henne intill en het ugn och låtit henne känna värmen därifrån. Ofrivilligt sträckte hon fram sina kalla händer, men drog åter undan dem.

— Ett glas vin? frågade herr Gustafsson.

— O nej! ropade Alma förskräckt.

Men hon kände att om man fört ett glas till

I ANDRA HAND

hennes läppar, skulle hon smakat på den farliga drycken.

Då kom Tatti fram. Hon hade lyft ned Almas gitarr från väggen och lade den nu i hennes famn som om den varit ett barn.

— Sjung nu en bit för oss, Alma, bad hon.

Sängen knakade, då de två ungdomarna med armarna om varandra satte sig på den.

Och Alma sjöng, hon som inte sjungit solo på så länge. Hon gjorde det för deras skull, med en liten darrande högtidlig känsla av att något av Guds ord skulle falla ned som ett frö i deras sinnen och vattnas av deras kärlek, fastän den bara var av denna världen. Hennes röst, späd och tunn med en gäll biton, dallrade ut i rummet. Hon såg inte hur de växlade blickar, som om de haft roligt åt hennes sång. Hon såg inte heller att Tatti gjorde en grimas och höll på att brista i skratt.

Hon sjöng, Alma Liljestam, om himmelens ängder, där Guds vita lamm betade, om Jesu blodstårar, om den törnströdda vägen till Zions stad. Och hon slutade inte att sjunga, förrän

I ANDRA HAND

någon i rummet bredvid knackade i väggen för att få tyst.

Då flög Alma skrämmd ihop. Aldrig förut hade det skett att hon stört någon i våningen. Att detta nu till slut skulle hända henne!

— Nu måste ni gå, sade hon.

Då tog gossen strax lydigt adjö av Alma. Men vid dörren kysste han Tatti många gånger. Och fastän Alma inte ville se på, gjorde hon det ändå, med ögon som voro mer brännande och heta än hon anade.

Och dagarna gingo. Ofta nu om eftermiddagarna ringde det i telefonen. Alltid var det till Tatti och alltid en herre.

— Är det fästmannen? frågade Alma.

— Ja, vi kunna ju kalla det så, sade Tatti skrattande.

Men det lade sig något kallt över Almas bröst, ty hon visste att det måste vara någon annan, kanske flera andra.

En kväll när Alma kom hem från armén, stod ett par och kysstes i porten. Det var Tatti och en lång mörk herre med små svarta koketta mustascher.

Tatti följde efter Alma uppför trappan. Alma sade ingenting, förrän hon stängt dörren bakom sig.

— Tatti borde skämmas, flög det då ur henne.

Tatti gav henne en lurande blick under lugg.

— Blev Alma så betagen i Gustafsson? frågade hon lugnt.

— Jag?

Alma stammade och rodnade olyckligt. Och i detsamma visste hon det, visste att hon älskade Gustafsson liksom hon älskat Tatti — kanske ändå med en liten skillnad eftersom han var en man. Hon hade närt sig av deras kärlek, levat lycklig vid minnet av deras kyssar, som ej ens snuddat vid henne. Hon tog — alltjämt tog hon, fyllde sitt hjärta med andras ägodelar, snyltade sig till en smula ungdom, en smula vår, en smula grönt hopp.

Stackars Alma Liljestam! När hon stödde sig mot bordet, råkade hon stöta till den lilla Kristus-bilden. Den föll i golvet och gick i bitar. Alma sopade ihop den trasige Jesus. Han skulle icke gå att limma ihop igen. Hade han velat varna henne för en stor synd?

I ANDRA HAND

Och Alma sade inte ett ord mer till Tatti den aftonen.

Men nästa dag flyttade Tatti. Det hemliga skälet var att hon fann det kvalmigt hos Alma. Och hon ville inte bli övervakad.

När hon gått och virvelvinden av silkescombinations, spetsar och lysande klänningar sopat över rummet, blev Alma sittande ensam i soffan.

Hon var blek. Det var inte bara vårskymningen som gjorde henne blek om kinderna. Hon förnam det som om blodet, som en lycklig tid dunkat så hett för hennes öron, krympt ihop och stelnat i något gömsle av hennes kropp.

Då tog hon upp dockan ur vrån, lutade sitt huvud mot dess lockiga sträva peruk och blev sittande så orörlig — länge. En ofruktbar gammal Jesu brud med något dött i skötet.

I ateljé Souvenir.

Jag har en fotografiateljé på Söder. I flera år var jag medhjälperska hos en ganska känd fotograf. Så dog han plötsligt en dag och tack vare en del pengar jag under åren sparat ihop kunde jag övertaga hans ateljé och bli min egen. Jag övertog också hans namn på ateljén. Det var mycket bättre att ha kvar hans som hade en god klang än att sätta dit mitt eget som ännu ej hade någon betydelse alls. Så där göra ju många. Det är likadant då man köper affärer och bodar som förut gått bra. Namnet varunder de inarbetats betyder ju så mycket. Men det var ju alls inte om detta jag tänkte tala utan om något som hände mig häromdagen.

Jag tycker om att vara fotograf. Jag kommer i beröring med så många olika människor. På mitt vis studerar jag dem. Det är många gånger intressant och lustigt.

I ATELJÉ SOUVENIR

Jag är bara ett medelålders fruntimmer. Inte ser jag något särskilt ut, men jag har en god hållning och är mån om att kläda mig väl. Nu sedan jag blivit ägare till den här ateljén ha ett par män friat till mig. Den ene var mycket yngre än jag, och han, kunde jag ju förstå, ville ha pengar till att fortsätta sina studier med. Honom skrattade jag litet åt och då försvann han rodnande. Den andre var bestämt kär i mig, och det höjde mig i min egen aktning. Han var en stadgad karl. Men jag kunde inte taga honom heller.

En gång, när jag själv var mycket ung, älskade jag. Mitt hjärta fick ett hugg då. Ibland tycker jag att såret går upp igen, och då värker det så. Det känns mest om vårarna. De förrådiska våraftnarna, då Stockholm ligger insvept i ett blått töcken.

Jag har ett fönster mittemot över gatan. I det där fönstret brukar det lysa länge om nätterna. Ett ljus är tänt innanför en nedrullad gardin. Det lyser ju från mina rum också, men det är därför att jag är uppe om nätterna, sysselsatt med mitt arbete. Men innanför den där nedrul-

I ATELJÉ SOUVENIR

lade gardinen mellan vars springor ljuset sipprar ut bor en ung dam, som har kontorsarbete om dagarna. Jag kan ibland se henne komma in i sitt rum och raskt slänga hatt och kappa ifrån sig, som om hon med de där plaggen avkastade sig hela den yttre världens dumma omtanke och jäkt. Ibland har hon köpt blommor och fyller en vas som står på ett bord vid fönstret. Då vet jag att han skall komma på aftonen.

Medan jag dricker mitt kvällste, kan jag från min utkikspost bakom gardinen se honom stiga in till henne. Det dröjer inte länge förrän de gå fram till fönstret. Deras unga ansikten lysa bleka av lycka. Så drages rullgardinen ned. Det blir kallt omkring mig, som om en eld som nyss tänts för mig slocknat. Jag fryser i min ensamhet.

För att sysselsätta tankarna går jag in i mörk-rummet och framkallar någon fotografi jag tagit under dagen. Från framkallningsbadet ser jag då ögon stirra mot mig. Ofta när jag blivit sentimental av att titta på de unga lyckliga mittemot, tycker jag att ögonen som se på mig äro min en gång älskades ögon. Också till mig brukade om våraftnarna en man komma, och jag hade

I ATELJÉ SOUVENIR

prytt rummet med blommor. Och även vi drogo ned rullgardinen för att ingen skulle titta in.

Det var en vår min glädje varade. Och så gifte sig min älskade med en annan, som hade mycket pengar, så han kunde göra en fin karriär. Nu är han professor. Ibland läser jag hans namn i tidningarna. Han uttalar sig om saker med stor auktoritet. Han var nog litet viktig som ung också, men då ansåg jag att det berodde på hans lysande begåvning som jag beundrade. Det var sättet, på vilket han övergav mig, som sårade mig så djupt. Jag hade ju inte förstått att han inte alls haft någon tanke på att gifta sig med mig, en fattig flicka. I mina armar glömde han inte bort att han hade en framtid. Och i den framtiden fanns ingen plats för mig.

En dag talade han om att han var förlovad och skulle gifta sig. Jag trodde att han skämtade.

— Ja, gift dig du, sade jag storskrattande. Och jag skall vara dig evigt trogen.

Och han trodde att jag menade att jag skulle fortsätta att vara hans älskarinna sedan han gift sig. Det var ju bekvämt för honom. Så be-

I ATELJÉ SOUVENIR

hövde han ej skiljas från mig. Så ordnar sig allt för den som förstår, hur han vill ha det.

När jag begrep vad han sade, fick mitt hjärta det där hugget som var nära att döda det. Det är tjugu år sedan dess. Jag är över fyrtio år nu och han är snart femtio. Men jag har inte glömt. Han och hans tal om sin lycka liksom kastade mig ur min väg i livet. Jag har sedan aldrig kunnat komma på rätt sida igen. Jag blev elak av det. Längte tänkte jag på hur jag skulle hämnas på honom. Men jag verkställde aldrig någon av mina planer. Vi ha inte sedan råkats. Inte förrän nu häromdagen. Det är om det jag tänker berätta, fast mina tankar irra omkring.

Vi kvinnor förändras mycket till vårt utseende med åren. Vi äro väl böjligare än männen, taga lättare intryck, skratta och gråta, så vi få linjer kring ögon och mun. Männen hålla sig mera stilla. När de bli äldre, stelna de i den form naturen gjutit åt deras ansikten. Om de ej svälla ut och bli pussiga och feta. Men de flesta stelna. Jag, som fotograferat så många, vet det nog. Man kan så väl se på de äldre hurdana de varit som ynglingar. Dragen finnas kvar, det är ut-

I ATELJÉ SOUVENIR

trycket som blivit ett annat. Det borde ju i stället för ungdomens eld kommit klokhet och samlad levnadsviisdom i ögonen. Men ofta har det ej kommit något alls. Ögonen äro som tomma. De förråda ingenting. Det är lättare att fotografera en dam än en herre. En dam har små miner, leenden, skrattgropar i kinderna, ett hår som svallar över pannan, döljande och framhävande. Men en herre! Bevare mig. Hur får man inte locka och bedja för att tända en gnista liv! De ha slutit sig inom sig själva. Man får vara mycket finurlig för att få fram det uttryck, som bör vara deras innersta väsen och ge fotografiet sin karaktär.

Ibland händer det att plötsligt en glimt av ynglingen kommer i blicken. Då blir fotografiet lyckat. I synnerhet bruka de äkta männens hustrur bli alldeles förtjusta. Så såg han då ut den man de en gång förälskade sig i! De hade nästan glömt bort det.

En dag ringde en dam i min telefon och sade att hennes man ville komma och fotografera sig på ateljé Souvenir. Souvenir var det gamla inarbetade namnet jag övertog. Så att det heter

I ATELJÉ SOUVENIR

min ateljé. Jag glömde säga det i början. Vi gjorde upp om tid.

— Vem får jag anteckna? frågade jag med min yrkesmässiga, opersonliga röst.

Jag fick hans namn, och så ringde damen av.

Jag stod alldeles stilla och stirrade på telefonen som om den givit mig en stöt. Det var hans namn jag hört. Det var han som skulle komma till mig och fotografera sig. Egentligen låg det väl ingenting besynnerligt i det. Han visste naturligtvis inte att det var jag, som hade ateljén. Han kunde ju inte ha följt mitt liv, som jag hade följt hans. Han var en bemärkt man, vilkens namn ständigt stod i tidningarna. Mitt namn stod inte ens på skylten till den ateljé, där jag skötte mitt obetydliga arbete. Jag hade inte varit fotograf då för tjugu år sedan. Bara en ung flicka som trodde att hon skulle bli gift med den hon hade kär.

Jag stökade och stökade i min ateljé den dag han skulle komma. Kvinnor ställa alltid till stök, då deras hjärtan äro oroliga. Männen röka i stället cigaretter. Jag hade köpt blommor. Jag hade givit ut pengar på en kolossal knippa lukt-

violer. Dem ställde jag på en låg vas på ett bord i ateljén.

Han brukade ge mig violer då — den tiden. Han sade att de hade samma färg som mina ögon. Jag höll nu upp dem mot mina ögon i spegeln. Men mina ögon voro bleka. De hade icke längre violens färg. Det hade de, när blodet brusade genom kroppen och mina läppar brunno av hans kyssar. Nu skulle han icke känna igen mig. Jag var säker på det. Om jag ej varit så viss därpå, skulle jag väl ej tagit emot honom. Utan att vara igenkänd ville jag se honom än en gång.

Det var nog dumt av mig. Men ett medelålders fruntimmer är ofta en toka. För resten, var jag då så tokig? Såret skulle gå upp och hjärtat åter blöda. Men kanske var denna dag min? Kanske skulle jag en gång få taga hämnd? Där var tanken. Den som aldrig lämnade mitt sinne — — —

Jag öppnade inte själv dörren för honom. Det gjorde tjänstflickan. Han talade till henne. Jag stod inne i ateljén och hörde genom den öppna dörren hans röst. Å, mitt hjärta! När jag hörde

I ATELJÉ SOUVENIR

hans röst, undrade jag, varför han inte som förr i världen kom direkt rusande in och slog armarna om mig.

Nu trädde en herre in i ateljén.

Han var ganska ståtlig, trots att han höll sig litet framåtlutad som de vilka sitta mycket vid skrivbordet nästan alltid göra. Nu hälsade han på mig, och jag böjde huvudet. Hans ansikte var stelnat. Också *hans* ansikte var det! Fastän jag kände igen dragen från det ansikte jag älskat och smekt, kunde jag ej känna igen uttrycket. De grå ögonen sågo på mig med en kall och främmande blick. Hans hår var vitt vid tinningarna.

Medan jag bad honom sitta ned i en stor karmstol och själv drog fram mitt stativ och började syssla med det och flytta på skärmarna, hörde jag åter hans röst tala. Om några veckor skulle han fylla femtio år, och han ville ha ett bra fotografi för tidningarna.

Ja visst! Jag smålog för mig själv. Alltjämt denna fåfänga! Han skulle posera för tidningarna denna sin högtidsdag. Jag kunde redan se rubrikerna: Vår kände vetenskapsman! En ung

I ATELJÉ SOUVENIR

femtioåring — — — Ett uttalande för vår tidnings medarbetare — — —

Och så citaten av hans ord ställda till en lyssnande värld. Å! Pu! Men en gång övergav han en ung flicka, offrade henne för sin egen lysande framtid. Att det ej också skulle stå något i tidningen om de offer vetenskapen måste göra för att komma fram? Om hur denne man måst ödmjuka sig, krypa för penningen, genom vilkens hjälp han fått lyckans hjul att rulla så lätt?

Allt det där tänkte jag väl inte just då. Jag kände bara blodet brusa i mina ådror igen. Om jag nu tittat mig i spegeln, skulle jag nog funnit att ögonens färg åter djupnat till violens mörka blå.

På mig såg han knappast. Det var ingen fara för att han skulle känna igen mig. Sådana män som han se inte uppmärksamt på dem, som de omgivas av. Och han var just så upptagen av sig själv och av att han skulle fylla femtio år.

Jag darrade nog litet på handen, då jag flyttade på lamporna, så att det skarpa elektriska ljuset föll rätt på hans ansikte. Han blinkade besvärad med ögonen. Jag bad att han skulle sätta sig till rätta i stolen, göra det bekvämt för sig,

I ATELJÉ SOUVERNIR

vara alldeles som hemma hos sig, tillade jag med mild ironi.

Hur har han det väl där hemma? flögo mina tankar. Och i nästa ögonblick var jag i mitt gamla rum. Han lutade sig tillbaka i min knakande soffa, leende och glad.

Nu kröp jag bakom kameran och betraktade honom. Ljuset flödade över hans ansikte. Munnen hade blivit grov. Sådan mindes jag den ej. Där var ett veck som av besvikelse. Hade också framgången sin bitterhet? Jag kände igen ansiktet. Det var samma ansikte, men ändå som om en mask sakta tryckts ned över det. Om jag bara kunde lossa på masken, lyfta bort den, så skulle jag åter ha min älskade från fordom. Jag märkte att han rörde sig litet otåligt.

— Ett ögonblick, sade jag med min yrkesröst. Var snäll och titta hit. Nej, sänk blicken litet! Bra, en gång till! Det där blev utmärkt. Se så, nu ta vi profilen!

Jag kunde omöjligt förmå mig till att skämta och prata, som jag eljes brukade för att få mina kunder i god stämning.

Han ändrade ställning. Hans profil stod mot

I ATELJÉ SOUVENIR

den mörka bakgrunden. Det var en vacker profil. Fastän hakan hängde slappt mot kragen. Det fick retuscheras. En gång hade jag tecknat den profilen.

— Ett ögonblick! hörde jag min röst igen. Alldeles stilla!

Det var tyst i ateljén där jag fotograferade min en gång så älskade. Lamporna skeno obarmhärtigt på hans ansikte. Tjugu år gå icke spårlost förbi. Om jag ej förut vetat att åren sedan vi sist sågo varandra voro så många, visste jag det nu. Jag räknade dem i hans ansikte. De avspeglade sig i det vita håret vid hans tinningar och i hans tomma kalla ögon. Jag var glad att jag själv stod i skuggan.

Det var just när han reste sig för att gå, som det hände. Han drog efter andan.

— Så gott här luktar, sade han. Vad är det?

Jag stod med ryggen vänd åt honom. Jag hörde honom röra på sig, och när jag åter såg på honom, hade han sträckt ut handen och tagit vasen med violerna från bordet. Han insöp deras doft och såg tankfullt leende framför sig. Erinrade han sig något? Just i den stunden kom

I ATELJÉ SOUVENIR

yinglingablicken i hans ögon. Och innan han hunnit sansa sig eller visste av det, hade jag fotograferat honom.

Den natten var jag sent uppe. Också från den nedrullade gardinen i fönstret mittemot lyste det genom springorna.

Jag framkallade hans porträtt. Det kändes underligt, då hans ansikte blev synligt.

När jag hade de första råproven färdiga, radade jag upp dem framför mig. Jag tyckte han var ohygglig. Detta ansikte utan någon retuschering med de uttryckslösa ögonen och den grova munnen. Jag kände det, som om jag tagit livet av en leende yngling, en yngling med öm blick och vackra smala läppar. Var det min hämnd detta?

Så fick jag syn på den sista bilden jag tagit. Den, där han hade blommorna framför sig. Han hade sett upp från blommorna rätt in i kameran. Den grova munnen fanns där, det sträva vitnade håret också. Men ögonen! Ögonen logo. De hade åter samma blick, som jag så väl kom ihåg. Den där blicken som fanns där för tjugu år sedan,

I ATELJÉ SOUVENIR

då livet ännu låg framför honom och det närvarande var en underbar dröm.

Så besynnerlig en människa är. Elden, tänd en gång, kan vara nära att slockna, men brinner aldrig riktigt ut. Ett minne, ett ord, en doft, som plötsligt fyller luften, och elden skjuter upp en flamma på nytt. Det var mina violer som åstadkommit undret. Han hade inte vetat det själv. Och redan hade han väl glömt den plötsliga förnimmelse av vår och lycka deras doft skänkt honom.

Vad skulle jag göra med den bilden? Rakt inte passade den för tidningarna. Då gjorde de andra det bättre. När de väl blivit retuscherade. Den berömde professorn! Den unge femtioåringen — — — Kanske skulle den där enda bilden bli vapnet i min hand, som hämnades på mig?

Han skulle få se sig själv sådan han var och sådan han en gång varit. Den där unga blicken i ögonen, som han hade på porträttet — — — Den hade ständigt lekt i hans ögon den tiden, då han var yngling. Skulle han icke få ett hugg i bröstet, när han såg de andra fotografierna,

I ATELJÉ SOUVENIR

där han hade sitt vanliga utseende. Han skulle känna att han förlorat något, och han skulle med förtvivlan minnas sin ungdom — — — och mig, som hörde samman med den. Jag skulle visa honom att han ägt något, som nu var evigt borta.

Ett par dagar efteråt kom han upp till mig en eftermiddag. Han hade gått förbi, sade han, halvt generad. Kunde han kanske få titta på porträtten? Jo, han var fåfäng, och han var nyfiken på sig själv, det var tydligt.

Jag visade honom råproven. Det var nästan grymt, tyckte jag. Men så märkte jag att han ej alls reagerade för dem. Han kände igen sig. Han visste ju vem han var.

— De bli nog bra, sade jag med likgiltig röst. Han nickade.

Nu kom han till porträttet med violerna. Han såg på det, böjde sig närmare. Vi stodo vid fönstret. Jag kunde från min plats blicka in i den unga flickans rum. Hon satte blommor i en vas. Snart skulle alltså hennes älskade komma.

— Det här är då rakt inte likt mig, sade han plötsligt. Hans röst lät högst förundrad. De andra fotografierna voro ju ej så sköna, men ni säger ju

I ATELJÉ SOUVENIR

att de blir bra. Men det här! Jag känner inte alls igen uttrycket. Det är, som om det vore en annan.

Då släppte jag all förställning. Han ville inte ens erkänna, vem han en gång varit, så hade han stelnat i jakten efter lyckan och äran. Han förnekade sig själv, förnekade den man, som en gång älskade mig, den ende jag någonsin älskat.

— Det där! Det där är du! skrek jag till.

Han vände sig mot mig. Han tappade korten i golvet. Dagsljuset föll på mitt ansikte. Blodet hade drivits upp i mina kinder. Nu såg jag att han äntligen kände igen mig.

— Du — du! Jag visste inte — — — sade han med nästan rädd röst.

— Jo, det är jag. Du övergav mig liksom du sedan har övergivit dig själv.

Jag rår ej för att mina ord blevo så patetiska, läto som ord sagda på en scen. Men jag hade varit tyst så många år.

— Det är du, sade jag åter så upprörd att min röst inte ville bära orden. I det där porträttet finns det kvar en gnista av din ungdom. När jag såg de andra kopiorna krympte mitt hjärta av sorg över att du blivit sådan. Här i detta por-

I ATELJÉ SOUVENIR

trätt har jag fångat den man du en gång var. Det är visserligen bara en svag reflex av den bild jag minns av dig som yngling, men också den vill du förneka.

Jag kände hur orden gled oifrån mig. Jag kunde helt enkelt inte uttrycka, vad jag tänkt säga. Så hett hade jag längtat efter denna stund, då jag skulle få säga honom sanningen. Nu var den redan över. Och just ingenting hade blivit sagt.

Han stod tankfull och såg på mig.

— Brydde du dig så mycket om mig? mumlade han.

Å, det var allt! Det var vad som rörde honom i mina ord. Hans orimliga fåfänga fick åter sitt.

Gardinen i fönstret mittemot rullades ned. Vi båda, som en gång älskat varandra, stodo mitt i dagsljuset, som ännu rådde, fastän det var sent. Vi skildes utan att yttra mycket mera. De tjugu åren voro ett djup, som ingen av oss kunde komma över.

I dag har jag sänt fotografierna till honom. Men det med violerna rev jag sönder. Det var som att kasta bort ett vapen som icke bitit.

Tvärs över gatan.

En annan variation.

Fröken Palmer satt utanför den berömde kirurgens mottagningsrum och väntade tillsammans med flera andra patienter på att det skulle bli hennes tur att få komma in.

Hon hade tagit plats framme vid fönstret. Hennes lilla milda gestalt, klädd i något mjukt, svart siden, var lätt framåtböjd, som lyssnade hon. Men intet ljud trängde ut genom de tjocka sammetsdraperierna som hängde i stela veck framför dörren in till det allra heligaste. I stället stördes fröken Palmers tankar oupphörligt av sorlet där nedifrån gatan.

Nu på sommaren voro innanfönstren uttagna, och den tunna glasvägg som skilde rummet från gatan bombarderades av de fräna signalerna från bilhornen, av förbicyklande springpojkers framvisslade melodier och av lösryckta ord från spatterandes samtal.

TVÄRS ÖVER GATAN

För några dagar sedan hade fröken Palmer undersökts med röntgen, och nu väntade hon på att läkaren skulle meddela resultatet — kanske fälla en dom. Men hon var inte ängslig — inte så där riktigt ängslig som man bör vara inför ett avgörande. Hon var mitt inne i medelålderns småsnåriga skog, och hon tyckte inte att hon väntade sig något mera av livet — det där märkvärdiga livet som i de första ungdomsåren på smala böjliga händer sträcker fram en krona, skimrande av ädelstenar, mot en.

Men det där skimret dyker in i några täta dimmor och försvinner. Dagarna, glupska små grå vargar, svälja det väl. De ha en orimlig aptit de där vardagarna. De suga ut en, krama en så sista blodsdroppen rinner ut i sanden. Och till slut sitter man i en läkares väntrum med bleka ögon och bidar — bidar.

Fröken Palmer vände på huvudet, och nu såg hon tvärs över gatan rätt in i ett rum. Gatan var en av dessa smala storstadsgränder inne i stadens centrum, där husen mittemot synas en så nära att man tycker att man bara behöver sträcka ut en arm för att nå dem. Läkaren hade också

endast kvar ett par mottagningsrum inne i detta prång. Fröken Palmer hade hört att han hade ett präktigt privatpalats i en av villastäderna.

Fröken Palmer kastade först blott en flyktig blick in i rummet mittemot. Men oemotståndligt drogos hennes ögon dit bort igen. Hon knäppte händerna i knäet och satt stilla.

Hon *var* där inne. Nej, hon var här utanför mottagningsrummet och väntade med de andra på att få komma till tals med doktorn. Det var som om hennes själ flugit itu, och den ena biten fladdrade nu som den lösryckta vingen av någon stackars torterad fjäril in i rummet mittemot.

Hon kände igen omgivningen, fastän hon inte varit i det rummet förut. Det var inte svårt att känna igen: ett av dessa billiga rum hos en inackorderingsfru. Det hade storblommiga tapeter i brunt och smutsigt rött — tapeter som tycktes andas in och pusta ut igen en instängd luft, som aldrig kan helt lösgöra sig från de trista blomorna och deras ormligt slingrande stjälkar.

Möbeln var av betsad furu. Dess ytor voro icke blanka, icke heller riktigt nött matta, o nej, de voro klibbiga. Blundade bara fröken Palmer,

TVÄRS ÖVER GATAN

så kunde hon se för sig dessa ytor och hur det bildats ett mönster på dem genom avtrycken från tummar och mjuka fingertoppar.

En bred kommod med slutet lock stod mellan garderobsdörren och dörren ut till våningen. Den var utomordentligt väl inpassad där. Och ovanpå den på väggen hade spänts en fyrkantig duk, varest en dalmas och en kulla trådde en stelbent stramaljdans.

Handdukarna hängde på insidan av dörren, det visste också fröken Palmer. Man gömmer dem där för att en tillfällig besökande då skall kunna tro att man inte sover i det här rummet, utan att man har ännu ett och att kommoden är ett slags dekoration, ett litet prydnadsskåp, kanske fyllt med böcker och nipper i stället för med toalettkärl och med en tvål som har en starkt kryddad lukt.

Fröken Palmer behövde inte låta sin blick sökande irra för att träffa på ottomanen — rummets säng, rummets soffa. Den sträckte ut sig, litet osäkert och liksom vaggande, emedan dess ena ben satt löst, på långsidan av väggen. Och den hade ett överkast av blå boj. Naturligtvis.

Hade det inte varit blå boj, hade det varit oäkta kelim, nött där man lägger upp fötterna.

Mot andra väggen lutade sig en byrå med fotografier på, och mitt bland fotografierna hade ett syskrin fått plats.

Vid fönstret stod ett skrivbord, och — fröken Palmers ögon blevo svarta — över skrivbordet med bröstet tryckt mot den hårda skivan böjde sig en ung kvinna över en stor blå bok, som hon mödosamt och långsamt skrev i. Då och då lyfte hon upp ansiktet och såg framför sig, men utan att möta fröken Palmers ivriga och medlidsamma blickar.

Kontrasten mellan de späda axlarna, det ljuva liksom skimrande ansiktet och det trötta sätt varpå den unga åter och åter lutade sig över sitt arbete var för fröken Palmer något otäckt, något förfärligt. Så hade hon själv också suttit för många, många år sedan — en kontorsanställd, som under den värsta brådskan tog hem sina böcker för att i ensamheten och efter kontors-tidens slut få en smula reda i siffrorna. Den där blå skrivboken var en blytyngd, en ankarkätting, som ständigt band och skavde. Man drog med

sig kedjan vart man gick. Mitt i dansen hejdade man sig. Var gjorde det ont? Ack, i morgon klockan sju måste jag upp. Boken ligger på sin plats i morgon klockan sju.

Alltid hoppades man att något skulle hända, något otroligt — något underbart. En stark, brunbränd hand skulle föra en vass stålklinga över kättingen, och den skulle med ett rasande dån springa i bitar.

Men sådant hände inte. Sådant händer inte.

De naiva nybörjarna och de mest optimistiska trodde att chefen var i besittning av den där stålklingan och skulle komma och svänga den över kättingen. De närde sina förhoppningar av hans osammanhängande och opålitliga flirt — till dess de upptäckte att han endast bundit dem hårdare och nu i stället bara lät dem gå och darra för ett skymfligt avsked.

Fröken Palmer väntade. Det var något av stämningen i rummet mittemot som gav henne ett starkt intryck av att också den unga flickan vid skrivbordet väntade. Ibland såg hon mot dörren, sugande på sin penna. Ibland steg hon upp och gick ett par slag över mattan.

Hennes höfter gungade lätt under den tunna realisationsklänningen. Den vita nacken var så stolt. De mjuka axlarna drogo sig skyggt ifrån den, liksom skrämnda över en sådan stolthet, över en sådan stursk styrka. Men efter varje dylik lättsinnig utfärd, då den unga flickan av oemotståndlig längtan drogs mot dörren, vände hon åter till skrivbordet och den blå boken med nedstämd min och putande röda läppar.

Kedjan håller, tänkte då fröken Palmer med tungt hjärta.

Hon kände sig som ett med den där unga flickan. Hon tyckte att det var hon själv som levde där på andra sidan gatan och som prytt sig med en av dessa klänningar som basarfönstren skylta med i rader.

Det var som om hon kastat en sten i en spegelblank vattenyta och hon nu oroligt blickat ned i de vidgade ringarna som stenen rört upp för att längst in i en smal och strålande ring upptäcka sitt eget unga ansikte. Och åsynen av detta överkligt välbekanta ansikte från forna tider gav henne en hisnande känsla av att hennes unga, ursprungliga jag ännu fanns kvar, icke hade för-

TVÄRS ÖVER GATAN

svunnit, utan efter alla dessa år fortfarande levde ett kvalfullt liv under långsam strypning.

Fröken Palmer tittade sig omkring i vänt-rummet. Det var visst en patient mindre nu. Hon hade väl inte märkt att draperierna skjutits åt sidan för att släppa in den som var i tur före henne. Hon hade blivit likgiltig för detta besök hos läkaren. Det var som om hans möjliga dom och som om hans avgörande ord kommit så underligt långt bort. Allt hennes intresse hade koncentrerats på rummet mittemot.

Hon såg åter dit. Hon var där inne igen.

Det hade förändrats litet. Reflexen av en solstråle som lekte på någon fönsterruta i grannskapet dansade över rummet som ett levande väsen. Det gav en lätt smekning åt den unga flickans hår, det for upp mot tapeterna, dallrade som en klar vattendroppe i den dunkla spegeln över byrån — försvann igen och kom långsamt framkrypande mot skrivbordet som ett djur som blivit besviket på något roligt.

Den unga hade nu märkt ljusreflexen. Hon hade blivit van vid att den kom denna tid på

EN ANNAN VARIATION

dagen. Hon lutade sig tillbaka i stolen med lyckta ögon.

Fröken Palmer såg att hon lyssnade. Så sitter man när man lyssnar med hela sin varelse, lyssnar efter sin älskades fotsteg — lyssnar så att man på långt håll tycker sig höra hans hjärta slå.

Ack! Visst fanns det en älskad vän någonstädes. Bara han ville komma!

Fröken Palmer kramade sina magra, ådriga händer i knäet. Också hon lyssnade. Också hon väntade — lika otåligt som hon längtat och väntat den gången för åratal sedan. Den sista gången . . .

Då öppnades dörren och en ung herre steg in. Han var klädd i en vid resulster och hade mössan i handen. Vid tröskeln satte han ifrån sig en väska. Flickan vid skrivbordet sprang upp, men hon rusade inte fram, som fröken Palmer trott att hon skulle göra. Hennes ena hand, stödd mot bordet, darrade så att hela hennes kropp skakade.

Kom han för att stanna här på den smala ottomanen? Eller skulle han resa? Den unga flickans oro och skälvning voro så tydliga. Något

TVÄRS ÖVER GATAN

skulle då äntligen hända. Reste han utan att hon förut hört något därom?

Fröken Palmer fick en liten skarp röd fläck på vardera kinden. Det stack i hennes sida, där det onda tagit sin bostad.

Flickan rörde sig inte. Då kom mannen fram till henne och tog henne om de fina, rädda skulderna. Nu såg fröken Palmer honom. Hans ansikte var leende och vackert. Hans mun ville kyssa. Men den unga flickan drog sig ifrån honom.

Varför gör hon det om tiden är kort? tänkte fröken Palmer förskräckt.

Och nu visste hon, som om hon redan sett det, vilken scen som skulle utspelas. Hon visste det därför att hon själv varit med om den.

Hon kände åter sitt hjärta svälla av samma harmsna bestörtning som den gången då hennes älskade övergav henne just när hon behövt honom som bäst. Och som det ofta händer när man minns något långt tillbaka i tiden, mindes hon litet fel — så där oskuldsfullt förskönat fel som när man suddat ut något man tecknat på en tavla och sedan söker draga kritan utefter

EN ANNAN VARIATION

de gamla linjerna och ändå trollar fram en bättre och vackrare bild.

Fröken Palmer tyckte ett ögonblick att hon den gången varit så modig. Hon hade inte klagat — inte då. Men åratat efteråt hade hon vaknat med kinderna våta av tårar, därför att hon drömt om honom.

Också denna unga flicka på andra sidan gatan skulle vakna trött av tårar. Åratat, åratat efteråt skulle hon minnas detta ögonblick, då han stigit in i rummet med sin resväska och hon dragit sig undan från hans kyss. Också tapeterna skulle slingra sig in i minnet av honom. Hon skulle tänka på hans mun som ville kyssa, och den skulle mörkna till en smutsröd blomma som vinkat över hennes ottoman.

Lukten från tapeterna på väggarna skulle i erinringen blanda sig med doften av hans pomada och cigarrettlukten från hans kläder. Aldrig skulle hon kunna lösslita honom från rummet vid den smala storstadsgatan.

Och många nätter sedan, när hon låg vaken och inte kunde somna emedan sommarens måne lyste så obarmhärtigt klart, skulle hennes ut-

TVÄRS ÖVER GATAN

bredda armar på den vita kudden bilda ett kors som liknade det som fönsterposten tecknade mot den upplysta gardinen. Hon skulle korsfästa sitt minne av honom på linoleummattan, där han stått för sista gången, och ändå skulle hon släpa med sig det överallt.

Fröken Palmer tittade sig förskräckt omkring. Talade hon högt? Nej, de få patienter som ännu voro kvar sågo likgiltiga ut. De bläddrade i uråldriga tidskriftshäften eller hade lagt armarna i knäet och stirrade med tomma ögon framför sig.

Var hon inte ändå litet upphetsad av det här besöket hos läkaren? Hennes gamla sår hade börjat blöda igen när hon såg på de unga där över gatan.

Nu hade de satt sig på ottomanen. Han talade ivrigt. Ljuset från den vackra eftermiddagen utanför fönstret föll blankt över deras ansikten. Det var som om de badat i skenet från en strålkastare.

Den unga flickans ansikte hade förlorat det skimmer förväntningarna och hoppet nyss spritt över det.

EN ANNAN VARIATION

Skulle hon gråta?

Axlarna kröpo ihop. Hon blev så ynkligt, så rörande liten. Men han — han svällde i sin ulster, som han ej givit sig tid att taga av sig.

Det var som om den där vida ulstern pöste av resrouter. Den var som ett segel som en djärv vindil fattat tag i. Den unge mannen skulle låta seglet föra bort sig. Fröken Palmer såg det på honom. Han skulle lämna henne här fastkedjad vid den blå sifferboken. Han "skulle komma tillbaka". Säkert sade han det till henne. Men hon trodde honom inte. Hon böjde sig mot hans axel och grät med händerna för ögonen.

Och nu mindes fröken Palmer att hon också gråtit så att hennes älskade sett det. Hon hade väl inte varit så modig då.

Den unge mannen flyttade självsvåldigt undan de vackra händerna från flickans ansikte och kysste henne.

Fröken Palmer ville blunda, men hon måste se. Ett stycke av hennes eget öde, en ocensurerad filmremsa, rullades upp och måste genomlidas.

Och hon tänkte att det att vara ung var något

TVÄRS ÖVER GATAN

mycket smärtsamt — något lika smärtsamt som det onda hon nu, en sliten, medelålders fröken med ett förött liv bakom sig, hade fått in i sin kropp.

Plötsligt steg den unga flickan upp. Som nyss förut, innan hennes älskade kommit, började hon med lätta steg gå fram och tillbaka.

Höfterna gungade. Nacken höjde sig stolt. Men axlarna darrade.

Varje gång hon kom till dörren stannade hon och såg på kappsäcken. Den var som en sten som lagt sig i hennes väg. En gång lyfte hon foten som för att trampa på den.

Men hon fortsatte bara att gå med sin ung-flickslätta gång. Han satt kvar på ottomanen och följde henne med ögonen.

Väntade han på tillåtelse att få löpa?

Flickans stolta, vackra nacke sade fröken Palmer att det var ett avgörande ord han väntade på.

Fröken Palmer ryckte till för tanken. Också hon väntade på ett avgörande ord — från läkaren där inne? — nej, från den unga flickan. Och

EN ANNAN VARIATION

den unga flickan måste bara ge sin älskade det ord han avtvingade henne. Hon kunde inte kämpa mot honom, lika litet som läkaren i längden kunde strida mot det dödsonda som röntgenplåten kanske avspeglat i fröken Palmers kropp.

Livets makter driva oss framåt, bolla med oss. Vi spjärna emot — men det tjänar till intet. Något oändligt mycket starkare än vi själva tar överhanden och spetsar oss hjälplösa mot en hård kappsäck som skjutits in i vårt rum eller öppnar ett sår i vår egen sida. Korsfästa!

Läkaren stod i dörren. Med en sirlig hand höll han upp draperierna.

— Fröken Palmer, sade han otåligt.

Kanske hade han fått säga det nyss förut utan att hon hört det.

Fröken Palmer steg upp.

En sista blick genom fönstret. Kampen där inne i rummet på andra sidan gatan var snart slut. Mannen i ulstern var på väg mot dörren och friheten. Fröken Palmer steg in mellan draperierna till det allra heligaste.

Hon hade en känsla av att det nu var alldeles likgiltigt vad hon skulle få höra. Sitt livs ljuvaste

TVÄRS ÖVER GATAN

och bittraste stund hade hon än en gång fått genomleva, och det var som en tröst för henne att den skulle upprepas och åter upprepas av generationer unga sedan hon själv upphört att vara till.

Mot våren.

Det lyste som av vår omkring de två ungdomarna, där de gingo omkring i sorgheusets salong. Hon hade ett par röda slokande tulpaner i skärpet. Blommorna hade legat framför trappan, när vagnarna kommit rullande tillbaka från kyrkogården. De hade väl fallit ur någon krans och glänste nu bjärta mot snön som ett par bloddroppar, kvarlämnade efter ett hundslagsmål.

I den stora salongen bredde sig eljes en grå skymning — över den och över människorna som sutto där. Ingen hade kommit sig för med att tända ljus. Det var som om man tyckt att man ännu en stund skulle dröja i gravens och det sista avskedets dysterhet. Den avlidna gamla damen, en ogift fröken, hade levat en enslings liv, och säkerligen hade hon aldrig haft så många gäster församlade i sin salong som i dag, då hon tagit emot sina fränder med en döds bistra leende över det från alla rynkor utslätade gumansiktet.

MOT VÄREN

Ingen sade något. Det var bara de två unga, som borta vid fönstret viskade med varandra. I det tätande skumrasket skymtade de andra som skuggor. Då öppnades en av dörrarna kvickt av en tjänstflicka. Hon tände det elektriska ljuset i taket och gick hän över golvet och vred upp lampan på bordet framför soffan. Så försvann hon igen.

Nu i det flödande ljuset började människorna flytta och röra på sig i stolarna. De blinkade dumt upp mot takkronan som djur, vilka blivit störda i sin dvala. De båda unga vände ryggen till dem. Det var mörkt utanför nu, men i rutan kunde de som i en spegel betrakta varandras ansikten: två leende munnar, två par glittrande ögon. Han var huvudet högre än hon, och när han böjde sig litet framåt, såg hon i fönsterglasets att han snuddade med sin kind vid hennes hår. Nu på morgonen hade de kommit resande från var sin stad: han med sina föräldrar, hon med sin mor. Sist de träffats hade varit på en stor egendom vid jultiden. Strax hade de förälskat sig i varandra. Breven hade flugit emellan dem. Under resan upp till begravningen hade de bara

MOT VAREN

tänkt på varandra. Den döda släktingen hade ingen plats i de två sjuttonåringarnas drömmar. De hade hört de äldre tala om att boet skulle redas upp, om ett arv som låg och väntade. Vad brydde de sig därom? Här fingo de ju åter mötas. Dessutom hade de fått lov från skolan ett par dagar. Denna begravning kom ju som ett lyckligt tillfälle.

— Siri och Staffan, sätt er och stå inte där och häng vid fönstret! muttrade en vresig röst bakom dem.

Då ryckte gossen och flickan till. De sjönk ner på var sin stol med händerna knäppta i knäet, förvirrat seende framför sig.

Någon hade äntligen brutit tystnaden. Det var baron Jacques, ungarlen, som öppnat sin sneda mun, där två gula betar glimmade till mellan ett par slemmiga läppar. Han var på misshumör, emedan han kände otålighet att få tända en cigarr, som låg och väntade i västfickan. Ett par gånger hade han av gammal vana stuckit ett par fingrar dit, men hejdat sig. Han hade en förnimmelse av att de andra ej skulle ansett det passande. Hans svullna kropp med de korta

MOT VÅREN

benen vilade i en karmstol. De utstående ögoner i det platta röda ansiktet stirrade vindande upp mot takkronan: en trött och ledsen äldre herre som ännu frös om fötterna efter att ha stått stilla framför den öppnade graven, dit de andra kastat blommor. Själv hade han inte hållit några blommor i händerna. Varför skulle man nu också kosta på sig lösa blommor att slänga ner i en lergrop? En grann krans från honom hade vilat på kistan. Det var tillräckligt, och sedan skulle han ändå med säkerhet stå omtalad i tidningen dagen därpå bland de sörjande efterlämnade som hedrat den vördade bortgångna. Det var inte ofta han numera såg sitt namn i tryck, fast det alltid varit hans passion att få se det ståta i pressen. För bara ett tio-, tjugutal år sedan, när hans egendom varit ryktbar för sitt kapplöpningsstall och han själv deltagit i tävlingar både i Stockholm och i utlandet, hade hans anrika namn oupphörligt nämnts där. Sedan hade han först gjort en kullerbytta till häst och skadat sina knän och strax därpå blivit fattig genom en misslyckad svindelaffär under kriget. Nu hoppades han att den döda ihågkommit honom i

MOT VÄREN

testamentet. Alltid skulle det väl räcka till några lådor goda cigarrer.

Och åter voro baronens fingrar på väg mot västfickan för att på nytt skälvande draga sig tillbaka.

Hans syster doktorinnan Bettan, Staffans mor, betraktade honom under lugg.

— Varför tänder du inte din kära cigarr, Jacques? sade hon.

Baronen rörde inte på huvudet, då han svarade:

— Jag röker sällan före middagen. Och jag visar min aktning för kusin Amalia genom avhållsamhet. Se ni, vände han sig till de andra, att hon, Bettan, faktiskt är lik familjeporättet där uppe?

Bettan vred på sig. Hon såg belåten ut. Men Jacques skrattade elakt. En pastellmålning av en strålande vacker dam med blida sorgsna ögon och en späd hals under en tunn vit fischy hängde över soffan. Den lilla gråa skugglika damen därunder hade också ett par sorgsna ögon. Det var det enda hos henne, som påminde om porättet. Hennes platta bröst var insjunket under den

MOT VÄREN

svarta klänningen, och kring livet hade hon knutit en brokig sidenschal, som nyss förut dolts av kappan. Nu sysslade hennes händer oupphörligt med en fjärilsliknande guldbrosch, som inte ville hålla ihop schalen. Hon hukade sig ner med sin spetsiga näsa över nålen och knäppte till den, i nästa ögonblick gick nålen upp igen, och hon försökte åter fästa den. Under tiden talade hon ivrigt, liksom nedgrävd i sig själv:

— Ja, ja, så går det. Hon är död nu, Amalia. Och nu ångrar jag mig, att jag så sällan hälsade på henne. Jag kunde hjälpt henne med så mycket. Men jag har ju haft mitt hem att sköta. Man och barn! Ut och in — ett ständigt spring är det hos oss. Jämt är det att städa efter smutsiga skosulor som trampa. Ändå kunde jag väl ha glatt henne en smula. Så tänker jag nu efteråt. Hon såg för litet till oss släktingar. Släktingar skola ju hålla samman i nöd och lust. Hon var så ensam. Ingen man, inga barn! Bara detta öde hus. Men någon nöd gick det förstås inte på henne.

— Så du säger, Bettan, inföll änkegrevinnan Ulrika, som placerat sig bredvid henne i soffan.

MOT VÅREN

Jag är också ensam, sedan min man dog. Jag har förstås Siri. Men en ung flicka är ett yr-väder. Hon blåser undan liksom. För resten veta vi ju alla att Amalia inte tålde folk hos sig, Allra minst tålde hon ungdom. Kanske avundades hon ändå oss fruar, som hade barn.

Grevinnan Ulrika bredde ut sig i soffan bredvid den fågelliknande Bettan. Hon tronade där med sina breda lår frånskilda och armarna i kors över barmen. I hennes svarta hår satt en sköldpaddskam med små kulor, som kommo den att likna en krona. Ett fryntligt leende göt olja över hennes skära och vita kinder. De små pepparkornen till ögon riktades med en granskande blick bort till hörnet, där Siri och Staffan sutto i tyst hänförelse.

— Ja, ensamhet är inte nyttig för njurarna, inflikade nu Bettans man, doktorn, för att också säga något. Humöret blir dystert och ojämnt. Det beror på att en ensam människa inte får nog omsättning i blodet — inte nog rörelse. Hon har inte tillfälle till att bli plötsligt arg, så där ordentligt uppretad, som man måste bli i ett normalt umgänge med älskade anhöriga.

MOT VÄREN

Doktorn reste sig och gick ett par slag över mattan. Han ställde sig mot kakelugnen för att värma händerna. Fastän kakelugnen var kall stod han ändå kvar, obenägen att komma i närheten av sin fru. Spegeln mittemot återgav hans lilla satta prudentliga figur, pincenéglasen blänkte ironiskt över hans tunna näsa.

— Ensamhet är bra för själen, sade hovpredikanten Kurre, som inte hade fru pastorskan med sig.

Han var baron Jacques' syssling och hade kommit från Stockholm för att förrätta jordfästningen. Nu sträckte han fram sina långa ben på mattan och skakade sitt röda hår över den breda höga pannan. Han såg ut som en asketisk munk med sina djuptliggande klara ögon och en slätrakad sträng mun.

— Ensamheten, fortsatte han, höjande rösten, är en styrka. Svaga själar borde söka sig till den. Den är en klar källa att rena sig i.

— Äsch, fnyste baron Jacques. Predika inte, Kurre! Är här inte tillräckligt allvarligt dessförutan? Du vill väl ändå inte påstå att vår kära avlidna var svag? En gång nekade hon att skriva

MOT VÄREN

på en växel åt mig. Hon visade mycken karaktärsstyrka den gången.

— Mycket klokt av henne, sade doktorn lågt och tryckte sig in mot den kalla kakelugnen.

— Vaserratri! skrek baronen till med gammal-mans retlighet. Det hade hon väl ändå kunnat göra. Kanske hade det räddat mig, som har en sådan knusslig svåger.

— Tänk på barnen, viskade Bettan.

— Vilka barn? frågade baronen, sänkande rösten.

Men hans blick vindade bort mot de unga. Siri log mot honom, trutade med munnen och skakade på huvudet.

— Så farbror skriker, sade hon.

— Skriker jag? Vad säger du? Snygga barn nuförtiden! En sådan uppfostran! utbrast baron Jacques. Vad göra ni där borta? Se på dem! Ta mig tusingen, om inte pojkvaskern håller henne i handen!

Staffan släppte hastigt Siris hand och såg trotsigt bort mot länstolen, som suckande bar sin höga börda. Men då Siri märkte att Staffan tänkte svara något häftigt, gled hon fram över

MOT VÄREN

golvet och slog sig ner bredvid sin farbror på karmstödet.

— Jag skall hålla farbror i handen i stället, skrattade hon.

— En sådan tös, mumlade Jacques och tog henne valhänt över armen. Är hon inte rädd för mig?

— Nej då! Jag skulle likaväl kunna vara rädd för den stora katten som stryker där ute.

— Inte något smicker åt mig numera, anmärkte baronen kort. Annat förr i världen! Du skulle sett mig till häst, Siri.

Men Siri betraktade bara Staffan med tindrande blickar. Plötsligt lösgjorde hon en av tulpanerna från sitt skärp. Hon bröt av stjälken och stack tulpanen i baronens knapphål.

— En orden, farbror, sade hon vänligt.

— Gravplundrerska! muttrade baronen.

— Vilka ord, Jacques, förebrådde prästen. Tänk på att vi befinna oss i ett sorgehus.

— Ja, ja, hördes nu Bettans röst. Jag tänker ej på något annat. I dag röd — i morgon död.

Nu fäste hon sin brokiga schal igen. Hennes händer flögo oroligt av och an. De flaxade om-

MOT VÅREN

kring henne som fågelvingar. Hennes röst fortsatte. Den ljud underligt hes och sprucken ut i rummet, medan de andra sutto tysta utan att höra på henne.

— Jo! Jo! För bara åtta dagar sedan var hon uppe och gick här i rummet. Just här! Vad kunde hon ha att syssla med? Det finns inga blommor att vattna. Ingenting att damma och städa. Det gjorde tjänstfolket. Inte tror jag hon läste heller. Knappast tidningen. Jag såg en tidning i tamburen. Den var då ett par månader gammal. Hon brydde sig väl inte om livet. Jag bryr mig om allt som händer och sker. Det måste jag göra — veta något, följa med, så att jag sedan kan ha något att språka om. Och Staffan är ju också så vaken och säger: vet inte mamma det? Gör du inte, Staffan?

Hennes son svarade inte, bara nickade med huvudet litet överlägset, litet beskyddande som mot ett besvärligt barn. Men hon kunde inte vara tyst.

— Jag blir aldrig så där gammal, sade hon stolt. Jag känner mig lika ung nu, som när Jacques och jag traskade omkring i skogen där

MOT VÅREN

hemma. Minns du det, Jacques? Du kallade mig din lilla vackra syster. Du bar mig till och med, fastän jag var tung då och ståtlig. Du bar mig över gärdesgårdarna. Och skogen — så det doftade i skogen om våren, då bäckarna började porla. De sjöngo av glädje. Det sade du, Jacques. Du var en riktig poet den tiden. Så känslig för allt skönt omkring dig. Jag tänkte på det, när jag såg dig stå där surmulen och frusen ute vid graven. Stackars Amalia! Snö låg där runtomkring — så kallt och kusligt. Jag tyckte ändå att våra blommor voro som ett förebud om våren. De lade sig så ömt omkring kistan. Här hade hon aldrig några blommor. Nu är det fullt av färger och blomdoft runtomkring henne, om också blommorna vissna snart. Men då snön börjar smälta — då är inte graven så kall längre. Det sjunger där nere i jorden — och ovanför den. Och så kommer det gräs och blåsippor — och sipporna äro lika blå som himlen. I vår får Amalia det bra.

— Vi få hoppas att hon har det bra redan nu i en annan värld, sade hovpredikanten.

— Ack ja, fru Bettan vände sig så ivrigt mot

MOT VÄREN

honom att schalen åter gled upp. Nog finns det en värld där uppe, när allt är slut här. Det är det jag säger till Staffan. Men han är fritänkare. Det bli de ju i den åldern. Fast hemskt låter det.

— Det finns en andevärld här nere också, och kanske Amalia just nu är här och ser oss, sade grevinnan Ulrika barskt.

Alla ryckte till, när dörren från den dödas rum plötsligt gled upp. Sakta, varsamt vidgade den sig, som om någon blott motvilligt skjutit isär den. Ingen kom in. De i salongen stirrade bort mot hörnet, som om de blivit skrämde. Plötsligt stod där en katt på den höga gammaldags tröskeln. Det var en stor fet hankatt med blänkande ögon och ryggen uppskjuten i ett valv bakom huvudet. Han lyfte en väldig tass och klev långsamt ner på mattan. Tyst lunkade han förbi stolarna. Hans tjocka kropp vaggade litet, hans svarta och vita päls glänste. Kommen till andra sidan av rummet, satte han sig bredvid salsdörren. Svansen svängde, morrhåren darrade. Ett buttert morrande trängde fram. Och som om detta varit en signal, ringandet av en bords-

MOT VAREN

klocka, öppnades dörren på vid gavel av tjänstflickan.

— Det är serverat, förkunnade hon och neg.

Baronen reste sig tungt. Han betraktade den tjocka katten med avsky, men sade ingenting. Fru Bettan drog till schalen om sig och gick in i salen. De andra följde henne.

Bordet var dukat med gammalt ostindiskt porslin. I stället för blommor stodo ett par stora silverskålar fyllda av svarta och vita begravningskarameller på den blanka damastduken.

Innan någon hunnit sätta sig, hoppade kattkreaturet upp från en karmstol av ek, som stod vid bordsändan, och placerade sig på duken.

— Fy då! Schas katta! ropade baronen och hötte åt det feta djuret med en stor vit silkesnäsduk.

Men katten lade sig lugnt till rätta med tassarna under den tunga kroppen och svansen i en båge runtomkring sig.

— Jag sitter inte till bords med en katt. Katter har jag hatat, sedan jag var liten, fortsatte baronen vid allt sämre humör. De äro lömska rovdjur, dödare av småfåglar. Ja min själ, om

MOT VÄREN

inte katterna rivit ihjäl allt sjungande liv i min gamla skog. Den där skogen, som Bettan nyss svamlade om.

Men hans släktingar hade redan tagit plats. Tjänstflickan, som kom in med soppan, log nästan ödmjukt inställsamt mot baronen.

— Fröken ville alltid ha honom på bordet, sade hon där hon stod med en sopptallrik på vardera handen. Abel är van att sitta med vid måltiderna. Man kan inte få bort honom.

— Det var ett besynnerligt namn på en katt, sade hovpredikanten. Efter vad den heliga skrift lär oss blev ju den fridsamme Abel ihjälslagen av ogärningsmannen Kain.

— Tyst, skolmästare! Det där ha vi allesammans läst om i skolan, dundrade baronen och satte sig äntligen. Ypperlig ironi! Abel, Abel! Småfåglarnas mördare kallar sig Abel. Det var sannerligen försynt. Verkligen blygsamt.

— Det är nog Amalia som givit honom det namnet, sade doktorn försiktigt. Han lär vara kastrerad.

— Det gjordes väl för att han skulle hålla sig bara till henne, det, kattoxen.

MOT VÄREN

Baronen tog en sked soppa. Katten såg rätt framför sig med en blick av ruvande ondska i de gula ögonen, som om han förstått vad dessa främmande människor sade. Det blev tyst vid bordet. En fläkt av död, av kyla och förruttnelse tycktes komma från den vilande kattkroppen. Det var som om den döda själv en sista gång bevakat sitt bord, skyddat sin härd från dessa intränglingar, som hon under livet aldrig bjudit till sig.

Släktingarna tummade på det tunga silvret, sågo på de höga skålarna med begravningskonfekten. Deras ögon speglade sig i dyrbart porslin och glas. Den skulle väl bli deras nu, all denna rikedom. Kattens ögon följde dem. De kände sig besvärade, försjönko i sina egna tankar, medan flickan som passade upp, bytte tallrikar och bjöd omkring nya rätter.

Staffan och Siri hade fått sina platser bredvid varandra nere vid bordet mitt emot före detta hankatten. De åto helt litet av det som sattes fram för dem och sågo ner. Siri smulade sönder sitt bröd. Hon tordes ej ens titta på kattdjuret. Hon tyckte att det viskade av röster omkring henne.

MOT VÅREN

— Här sitter du och gläds, sade rösterna. Nyss dog någon, en gammal gumma, som du knappast minns. Hon hade gula ögon som den ruvande besten där borta. Hon tyckte inte om dig. Inte tyckte hon heller om sådant här kärleksnojs, lika litet som väl den där katten gör det. Din ena hand kramar Staffan, och med din andra förstör du hennes bröd. Det är ju kattens mat. Du äter upp allt för honom. Såsen och brödet vill han ha. Det är hans egendom.

Nu började de vuxna prata igen. Vinet som fyllts i glaset kom stämningen att höja sig. Siri hörde inte på dem. Staffan sade i hennes öra:

— Låt oss gå, när de börjat dricka kaffe. Jag måste tala med dig. Inte ett ögonblick ha vi fått vara ensamma. Jag kvävs av längtan.

Siri strålade upp. Hon kastade en blick åt sidan på Staffans trubbiga profil och den vackra trotsiga munnen. En ilning av lust och fröjd hade farit igenom henne vid hans ord. Nu hörde hon Bettans hesa röst:

— Ja, katten Abel var nog den enda stackars Amalia älskade. Hon höll tyst med sin kärlek. Ingenting gjorde hon väsen av. Men nu ser jag

MOT VÄREN

henne så tydligt för mig. Nyss undrade jag vad hon kunde ha att pyssla och syssla med i ensamheten. Hon sällskapade med denne Abel. Hon ägnade sig helt åt detta rysliga djur.

— Säg ingenting, bad hovpredikanten. Det är som om hon hörde på.

— Jag är inte rädd, fortfor Bettan, men nu viskade hon, utan att se på den majestätiske, som behärskade bordet. Människors kärlek ville hon inte ha. Men den där ludna pälsen värmdde henne. Kanske låg han i hennes säng om natten. Hon fick en känsla av att göra någon gott, att det fanns en som var beroende av henne, när hon fyllde hans skål eller när han spann i hennes knä. Hon var inte så ensam som vi trodde. Inte ens hon stod ut med bara sig själv. Jag har inte förstått det förrän nu.

Och Bettan drack ur sitt glas med en min, som om hon gjort en viktig upptäckt.

— Snälla du, sade hennes man. Du talar för mycket, fast inte så dumt just nu.

— Jag avskyr katter, vrenskades baronen.

— Du får inte säga så, grep sig Bettan i sin tur

MOT VÅREN

an med att allvarligt och hest förmana. Kanske hon hör oss ändå.

I detsamma reste katten på sig och sträckte vällustigt ut sina tassar. Bettan tappade sin schal med ett litet skrik.

— Vad skriker du för? frågade grevinnan Ulrika.

— Han vill att vi skola äta begravningskonfekten. Det är bäst att vi taga för oss, ropade Bettan ängsligt.

De sträckte ut sina händer efter de svarta och vita begravningskaramellerna. Katten hoppade ner från bordet och morrade åter vid dörren. Siri och Staffan sprungo befriade upp. De öppnade för Abel och smögo sig själva ut, lämnande de äldre kvar där inne vid bordet med var sin stora papperskaramell i handen.

— Vart skola vi fly? viskade Siri.

— Hit! Kom!

Staffan drog henne genom salongen. Han öppnade ut till hallen, och de sprungo nedför den mattbelagda trappan. En dörr stod på glänt, och Staffan sköt Siri framför sig in över tröskeln. De befunno sig i ett vitt litet flickrum, där en

MOT VÄREN

lampa brann med ett svagt ljus från ett bord. Siri såg sig blygt omkring.

— Här äro vi ensamma, sade Staffan morskt, men han var röd i ansiktet.

De satte sig i en soffa, som bara var ämnad för två.

— Tack för ditt sista brev, sade Siri.

— Du svarade ju inte, förebrådde han henne.

— Å, vi hade en matematikskrivning. Matematik är det värsta jag vet. Är du duktig i matematik?

— Mycket! svarade Staffan stolt. Jag hade säkert kunnat hjälpa dig.

Men han rynkade ögonbrynen vid tanken på att han skulle upp i studenten om några månader.

Hon började prata om skolan, undvikande hans blickar. Där var en lärarinna, som alltid uppförde sig illa och orättvist mot henne. I julas hade hon fått nedsatt betyg för rakt ingenting. Hennes bästa väninna hade däremot medhåll. Och ändå arbetade inte hon hälften så flitigt.

— Tycker du mycket om din bästa väninna? sporde Staffan.

MOT VÅREN

— Ja, jag älskar henne. Hon är så vacker — och kvick sedan. Vi förtro allt åt varandra.

— Det göra alltid ni flickor, sade Staffan. Älska varandra! Pyttsan! Det där glömma ni bort, bara ni äro ifrån varandra. Har du — har du talat om mig också?

— Jadå! Visst har jag, utbrast Siri.

Hon avbröt sig, och rodnaden steg upp i hennes ansikte. Hade hon försagt sig?

— Vad säger du om mig då? frågade Staffan och försökte se likgiltig ut.

— Å! Ingenting!

De tystnade igen. Han tog hennes hand och tryckte den.

— Så kall du är, mumlade han och smekte med tummen över yttersidan på hennes hand. Tycker du om mig — som då i julas?

Hon svarade inte. De betraktade varandra med glänsande ögon. En lock av hennes mjuka hår föll ner över hennes panna. Han makade sig litet närmare henne. Han kunde inte motstå längre. Med en öm, tafatt rörelse lyfte han sin hand och strök håret från hennes panna. Hon satt stilla. Hennes knän darrade litet. Hennes

MOT VÄREN

läppar skilde sig åt, röda, fuktiga. Han snuddade med sin mun vid hennes kind, likt ett ungt trånande djur om våren som vädrar sökande omkring sig.

— Du måste tycka om mig — nu — alltid! sade han, och hans röst stockade sig.

Orden ville inte komma fram riktigt. Det snörde samman om hans strupe, som om han måste gråta. Ute vid graven hade han inte gråtit. Nu kände han till sin förargelse att tårarna stego upp i hans ögon.

Siri tyckte i denna stund synd om tant Amalia, som varit så ensam och dött så ensam. Hade hon aldrig suttit som Siri nu och känt lyckan rinna in i ett oroligt bankande hjärta? Siri lät sig dragas mot Staffan. Också hans hjärta bultade. Hon hörde det ju med kinden mot hans bröst. Det besynnerliga maskineri, som var livet, arbetade som en rastlös motor i deras blod. Han strök henne darrande över axlarna. Då lyfte hon sitt ansikte mot honom, och de kysstes. De pressade sina heta läppar mot varandra, medan de sågo rätt in i varandras ögon, som voro virriga av berusning.

MOT VÅREN

Något rörde sig i rummet. De foro upp skrämnda, rädda att bli överraskade. På skrivbordet satt den avdankade hankatten. Ett spinnande, kurrande läte gick ut från hans tjocka päls. Morrhåren spretade borstlikt fram under de gula, stelt blickande ögonen.

— Så otäckt, viskade Siri.

— Bry dig inte om honom, sade Staffan och kysste henne på nytt. Men de kände sig inte längre ensamma. Det stora spinnande djuret tycktes uppfylla hela rummet — en främmande fientlig makt, som bevakade deras rörelser.

— Kanske göra vi orätt?

Siri satte sig upp med blossande kinder.

— Någon har dött, och vi tillåta oss att vara så lyckliga.

Hon kunde inte förklara vad hon kände. Men med ens längtade hon hem. Staffan och hon borde ha suttit i hennes egen lilla kammare. Kanske det här rummet, tant Amalias rum, stod kvar orört sedan den tiden hon själv varit en ung flicka. Där vid skrivbordet hade hon en gång för länge, länge sedan skrivit och drömt. Blev man verkligen sådan — ett underligt väsen

MOT VÅREN

med ondskefulla ögon och gammal illaluktande päls — blev som katten där? Vad hade hon tänkt på ända sedan hon farit hemifrån i dag på morgonen? Inte på sin döda släkting. Hon hade sett ut genom fönstret på det förbiilande landskapet och tyckt sig skymta vårblommor i de snöiga backarna. Och här i sorgehuset? Här kysstes hon och Staffan. Det var så underbart nyss. En kall vind från dödens land for nu isande över hennes panna. Någon lurade på deras lycka, som en rutten katt lurar på en jublande fågel, vilken förgätande alla faror drillar från sin trädgren.

Men så glömde hon den lurande där borta på bordet, när Staffan gömde hennes huvud i sina armar och viskade i hennes öra.

Åter foro de upp. De hörde Staffans mor ropa på dem från hallen:

— Staffan! Siri! Var äro ni? Vi skola ju fara nu.

— Vi måste gå, sade Siri.

— Glöm inte vad du lovat mig, då. Du skall skriva ofta, bad Staffan.

— Ja! Ja!

MOT VÅREN

De drogo sig mot dörren och kastade sig åter i varandras armar. Katten hoppade ner och gick långsamt emot dem. Han spann inte längre. Läppen var uppdragen och visade en rad vassa tänder. Svansen svängde. Då rusade de uppför trappan och flögo flämtande in i salongen.

Deras släktingar beredde sig på uppbrott. De stodo under ljuskronan. Bettan höll alltjämt fast i den halkande schalen, som om hon varit rädd för att all värme skulle glida ifrån henne, om den föll till golvet. Baron Jacques blossade äntligen belåtet på en av sina stora cigarrer. När Siri och Staffan kommo in, pekade han med cigarren på dem.

— Se där äro ungdomarna, väste han. Titta så de rodna.

Bettan skyndade fram.

— Jag har karameller åt er, sade hon.

Siri och Staffan togo förlägna emot de svarta och vita begravningskaramellerna.

De skulle behålla dem som ett minne av tant Amalias begravningsdag.

Junis blommor.

Varje dag stod han där vid husväggen med sina kängsnören. Gatan var en av de mest trafikerade. Där funnos stora butiksfönster, och innanför rutorna glänste sidentyger i vackra färger, kristalluppsatser, silver, blommor.

Förbi mannen med kängsnörena snuddade människorna. Höga klackar slogo brådslande mot asfalten, en doft av parfym från en vacker kvinnas päls blåste en pust i hans ansikte, en armbåge knuffade emot hans. De flesta hade bråttom. Emellanåt stannade stegen eller blevo tveksamt dröjande. Det var alltid framför butiksfönstren. De lockade, de drogo blickarna till sig. Sällan var det någon som brydde sig om att köpa kängsnören. Ingen behövde dem ju. Dem kunde man lika bra få uppskickade från sin skomakare. Ibland var det ändå någon som gav honom en slant, men oftast utan att ta emot de framsträckta kängsnörena. Då kändes det på något sätt föröd-

JUNIS BLOMMOR

mjukande. Han, Ruben, var ingen tiggare. Han ville giva något i utbyte för det han fick.

Han stod där i sitt gathörn stor och tjock, med ett kolossalt, runt ansikte, där de bleka ögonen bildade två smala strimmor. Han såg knappast mänsklig ut. Munnen med de breda läderartade läpparna var dragen litet på sned. Det var som om han öppnat den för att säga något. Men han talade nästan aldrig.

Vem skulle han tala med? Långt inne i en gränd, dit det aldrig trängde en solstråle, hade han ett litet kyffe där han sov. Varje morgon gick han till sitt gathörn och stod där sedan hela dagen. När det var kallt, frös han. Människorna ilade fortare förbi honom. När det regnade, blev han våt. Solen som kom fram gjorde hans kläder åter torra. De torkade, liksom mossan torkar upp på ett väldigt stenblock.

Han tänkte inte mycket, där han stod så stilla. Han förnam bara sin tunga kropp som en molande värk.

Ibland svävade aromen av kaffe och bakverk från ett närbeläget konditori förbi honom i rymden. Då sög det i hans mage och han hade lust

JUNIS BLOMMOR

att gnälla och klynka som en hund. Hans fattiga slantar räckte nätt och jämnt till maten. Och aldrig skulle han våga gå in på det där fina konditoriet. Han visste så väl att han skulle bli utvisad.

En dag hade ett par småflickor kommit från konditoriet med en påse choklad. De hade stannat mitt framför honom och tittat på honom med stora blå ögon under ett burr av ljust hår.

— Vi bjuda gubben, viskade den ena. Var så god! sade hon högt och litet rädd.

Då hade han ryckt till och blinkat som en sprattelgubbe, när man drar i snöret. Påsen hade inbjudande stuckits upp under näsan på honom. Och han hade tagit en stor chokladbit.

De hoppade därifrån, och han såg länge efter dem. För dem var han bara en stor ful gubbe. Ändå hade de varit så artiga mot honom. Barn äro ej som vuxna. De se genast att man kan vara snäll och ej vill stjäla från dem.

En dag hände det honom något annat. En ung herre kom fram till honom. Han var elegant och hade hatten i nacken. Hans ögon sågo glada och vänliga ut.

JUNIS BLOMMOR

— Jag vill ha fem par kängsnören, sade han muntert. Jag köper dem för att göra "en god gärning", som det kallas, skrattade han. Det bringar lycka, ser ni.

Och han köpte en hel bunt av Ruben.

När han gick, nickade han.

— Det har blivit sommar nu, sade han, och så var han försvunnen.

Sommar! Lycka! Ruben stod där och tugade på de två orden. Ja, det var väl redan åter sommar. Det hade blivit så varmt i luften. När han böjde sin stela nacke litet bakåt, såg han att uppe i den blå himlen seglade vita moln som stora skepp, på vilka solen sken.

Trottoaren var också torr. Han flyttade oroligt sina jättelika fötter. Lycka! Sommar! Den där unge mannen hade sagt så. Så konstigt det lät. Man skulle vara lycklig för att det var sommar! Han hade också sett glad ut och köpt så många skosnören. Ibland fick Ruben inte på hela dagen sälja så mycket.

På andra sidan den breda gatan låg en park. Ruben gick aldrig över gatan. Han såg bara parken på avstånd. Det brukade vara fullt med barn

JUNIS BLOMMOR

och deras sköterskor där. De lekte väl. De hade roligt.

Solen stack honom i ögonen. Fotstegen klirrade mot gatan. Han kände sig plötsligt så förvissat trött på att höra dessa fotsteg. Det var som om marken blivit ett stort urverk som tickade och tickade. En klocka som mätte sekunders och minuters hastande flykt.

Han fick en längtan att röra på sig, att gå över gatan, ifrån sitt hörn. Han var väl ändå inte kedjad fast vid denna plats? Han hade förtjänat. Skulle han icke för en stund våga lämna gathörnet och gå över till parken? Det var ett stort företag. Någonting så oerhört! Nära på trodde han att han skulle bli överkörd av en bil.

Men han rörde sig! Nu stod han i rännstenen. En spårvagn for förbi. En bil stannade någon bit från honom. Han gick över gatan. Hans klumpiga kängor dunsade mot gatstenarna. Han orkade knappast draga dem med sig. Men väl över gatan och på den andra sidan, andades han en suck av lättnad och befrielse.

Det var som om han blivit en annan bara han flyttat litet på sig. Han kastade en blick tillbaka

JUNIS BLOMMOR

mot sitt gathörn. Han tyckte att det vilade en skugga mot väggen. Någon hade stått där i dagar och månader. Platsen kunde icke på en gång bli tom.

Ruben drog efter andan. En lukt av fuktig jord slog genast in i hans näsborrar. Det kändes som balsam. Och så gick han ned i parken.

Så mjukt det var att gå på gången! Han trodde inte det var han som gick. En annan, starkare, tog honom med sig. Han rätade på sig. Varför hade han aldrig kommit hit? Där borta stod han ju, som om han vuxit fast, eller som om han varit bunden med en kedja. Kanske med sina egna skosnören.

Ett brett löje drog snett över hans ansikte. Det var så ovant för honom att le att det nästan gjorde ont.

Där var en kulle. Han blev stående framför den. Inom honom brast då en glädje fram som en blomma. Där växte gräs, fint grönt gräs, och bland gräset skimrade blommornas kalkar. Det var vackrare, mycket vackrare än i butiksfönstren. Vad hette väl de där blommorna? Det visste han inte. Gula voro de, och blå och röda

JUNIS BLOMMOR

och vita. De tittade upp, och de tycktes nicka så vänligt åt honom. Åt honom den fule gubben med kängsnörena!

Han gick vidare. Han vandrade in i en ny värld. Grenarna sträckte sig över hans huvud fyllda av späda ljusgröna löv. Det doftade av dem. Ja, det doftade. Han kände deras doft som en svalkande lisa långt nere i sitt värkande bröst.

Tittade han upp, såg han himlen mellan träden. Där uppe seglade alltjämt vita skepp. Vart-hän? Vart? Han sträckte ut sina otympliga armar, som om han velat flyga rakt in i himlen. En yrande fröjd grep honom. Nere vid hans fötter lekte barnen. Deras gälla röster skuro som fågelskrin genom luften. Ibland tittade de på honom, den vandrande kolossen, och deras ögon liknade blå blombud. Ja, det var blommor överallt. Jorden hade öppnat sin famn för Ruben. Han glömde sitt gathörn. I hans öron ljödo icke längre människornas brådslande fotsteg.

Han vandrade vidare. Där stod en flicka i ljus klänning och kastade ärter bland en flock kuttande duvor. De trippade beskäftigt omkring. Deras halsar och fjädrar skimrade. En träd-

JUNIS BLOMMOR

gårdsarbetare litet längre bort planterade blommor i en rabatt. Ruben stod stilla och såg på. Han talade till trädgårdsarbetaren.

— Vackra blommor! sade han och blev nästan rädd för sin egen röst.

Den andre nickade och log. Alla voro så vänliga här.

Vid ett stånd sålde man glace. Omkring ståndet hängde några barn och tittade med trånande hungriga blickar på strutarna.

Ruben stack handen i fickan. Han hade ju pengar. Han var rik. Sommar! Lycka!

— Kom! sade han och vinkade till barnen.

Han bjöd dem på glace. De hoppade förtjusta omkring honom. De tackade och sjöngo. Han klappade en liten flicka på kinden. Han var glad, han också, fastän han icke skulle få någon middag.

Och han vandrade vidare. Alltjämt grönska. Alltjämt blommor! Sommaren hade sannerligen kommit också till honom. Vaga drömmar fladdrade som fjärilar förbi hans ögon. Han varsnade ej att barnen gingo hem. Det började skymma. Och plötsligt tyckte han att han inte mera kunde

JUNIS BLOMMOR

komma ut. Gångarna slingrade sig om varandra för hans ögon. Grönskan hade sjunkit in i skymningen. Långt borta skimrade en lykta.

Slutligen hittade han ut. Där var hans gat-hörn. Han gick tillbaka. Där stod han igen. Handen höll han framsträckt. Skosnörena hängde ned. Människorna ilade förbi honom till sina hem.

Han märkte dem ej. Han hade ögonen fästade på månen, som långsamt höjde sig över lövmassorna.

I skymningen.

— Jag går ut ett tag, mamma.

Hon stod på tröskeln till salongen, en slank flicka i vit blus och kort blå kjol.

Hennes mor som satt vid sitt handarbete såg hastigt upp.

— Nu i skymningen, Barbro?

— Ja, just i skymningen.

När fru Sjövall hörde dörren slå igen bakom dottern, fick hon en fundersam min. Barbros ord, upprepade efter hennes egna, dröjde i hennes öron. Ja, just i skymningen. Hon hade sagt det på ett sätt, på ett håfullt sätt. Var det möjligt? Jo, det hade låtit håfullt. Trivdes inte Barbro hemma? Hon var väl i den åldern nu, då ingenting riktigt passar en.

Fru Sjövall suckade litet. Hon önskade att Barbro vore så liten att hon ännu lekte med dockor i rummet bredvid. Men hon var sexton år.

Barbro gick nedför gatan. Hon rörde sig lätt,

I SKYMNINGEN

nästan dansande. Huvudet höll hon käckt upplyftat. Man visste aldrig — man kunde möta någon, och då måste man se glad ut.

Hon var inte glad. Hon var sorgsen in i själen. Höstens grå mörker hade nedtryckt henne, droppat gift över henne. En gång skulle väl hösten vara slut och våren komma, men det är ännu långt dit. Aldrig hände det något. De svarta kalla morgnarna måste hon raska sig upp för att hinna till skolan. Och när hon kom hem på frukostlovet, osade det mat och flott i tamburen och rummen lågo grå och trista i regnrusket.

Det var inte liv. Det var — Barbro sökte i tankarna efter ett bra uttryck — det var ett långsamt förtvinande. Just det: ett långsamt förtvinande. Barbro sög på uttrycket som på en läcker karamell. Hon såg sig själv som en slokande blomstjälk som vissnade bort av brist på näring och vatten.

Utmärkt! Barbro höll på att muntert vissla till mitt i förtvinandet. Så ändrade hon sig. I ett bodfönster hade hon fått syn på sig själv i ett fönsterglas. Hon stod där och smålog med runda rosiga kinder och ögon som glittrade. Det

I SKYMNINGEN

var något av en rinnande bäck i de där ögonen. Och munnen trutade så röd!

Hon svängde litet på sig för att se om kappan satt bra. Ja, sannerligen, det gjorde den.

Barbro fortsatte sin promenad. Hennes sinnesstämning var litet upplyftad. Det kunde inte hjälpas. Och så denna skymning som i gatlyktornas svaga sken förvandlade det grå och duvna och tyngande till något ljusblått och spindelvävslett. Det var ett annat Stockholm än det på förmiddagarna. Det luktade äventyr ur varje sidogata och kyrkornas tornur voro vänligt upplysta som små månar.

Människorna rörde sig framåt skyndsamt och ändå tyst som om de trampat på mossor, skymningens mossor. Under en gatlykta kunde någons ansikte lysas upp blekt med ögon som stora irrande skuggor. Det var fantastiskt — som om också människorna förändrats med skymningen och fått andra tankar inom sig.

Barbro såg sig omkring med glänsande ögonkast. Ack, äventyret — skulle det aldrig komma till henne? Denna lockande skymning — var den

I SKYMNINGEN

bara en falsk kuliss, som när som helst kunde skjutas undan för vardagens triviala skådespel?

Men nej! Barbro tyckte att äventyret gömde sig där i skymningen. Det slog som fuktiga dagg-friska blomblad mot hennes kind. Det viskade. En sugande het viskning, som gjorde hennes hjärta oroligt. Hon skulle möta något — någon — här, nu. En man skulle stiga fram ur de gungande skuggorna, sträcka ut en hand och draga henne med sig. Vart? Det visste hon ju inte. Och sedan? Sedan skulle hon älska och älskas som det stod i romanerna.

Det var ett stort upplyst fönster, en blomsterhandlares fönster. Det sände en bred ljusflod ut över den skumma gatan, och i denna ljusflod tyckte Barbro att tusentals underbara färger flöto, som om de prunkande blommorna där innanför rutan smält ut i ett tindrande vatten och blandat sina färger i det.

Barbro stannade framför fönstret. Hon stod där, en ung gänglig flicka, som ännu icke slutat växa, med lemmar som icke kunde hålla sig stilla, med skymningsögon också hon, stora irrande som gatans uppfladdrande skuggor.

I SKYMNINGEN

Bland många andra blommor lyste några orchidéer. Ja, de lyste som om en låga varit tänd inom dem.

Barbro tyckte först att de voro vidunder. De gröna orchidéerna sågo slemmiga ut som om de vuxit i någon rännsten. De verkade giftiga, med fläckar på sig. Och de röda voro inte riktigt röda, nej, färgade av ett sjukt blod, som hade fått dem att vrida sig. Och ändå — Barbros ögon vidgade sig. Varifrån kommo dessa besynnerliga växter? De passade inte bland de andra. De voro för spröda, men hade också något ondskefullt hos sig. Ja, något styggt. De tvingade upp Barbros tankar, drogo dem ur henne med kalla krokiga fingrar. Äventyret som hon drömde om fick plötsligt form, blev till något besynnerligt. En orchidé. En lustfylld sammangjutning av hett blod och kyla. Av sval renhet i en skog och av fläckar som icke kunna utplånas.

Var äventyret sådant? Hu! Då ville hon ju inte. Hon ville hem. I det lilla flickrummet med de vita möblerna och innanför en sluten dörr var det tryggare att drömma.

Barbro kastade en skygg blick omkring sig.

I SKYMNINGEN

Ja, här funnos inga väggar. Gatans liv snuddade tätt vid henne. En bil susade förbi och stänkte några droppar smuts på hennes blå klänningskjol.

När Barbro nästa gång såg upp stod en man bredvid henne. Hon mötte en gäckande blick ur ett par grå ögon. Hon fick ingen klar bild av hans ansikte. Han hade en svart bredbrättad hatt djupt neddragen i pannan.

— Fröken beundrar blommorna, sade han.

Han hade en behaglig röst.

— Ja, det gör jag, sade Barbro.

Hur många gånger hade inte hennes mor förmanat henne att hon aldrig fick svara någon som tilltalade henne på gatan! Det glömde hon nu.

Han pekade på orchidéerna.

— Drömlomster, sade han.

Barbro nickade allvarsamt. Ja visst. Han hade rätt. Det var drömlomster. De hade slagit sina klor i hennes hjärta.

— Det finns kvinnor, fortsatte mannen, sköna kvinnor, som älska orchidéer. De vilja ha orchidéer — massor av orchidéer. Kanske mest därför att de äro så dyra.

I SKYMNINGEN

Och så skrattade han till ett torrt hätskt skratt.
— Äro de så dyra? undrade Barbro naivt.

Och hon fick plötsligt ett starkt begär att äga orchidéerna. Det var ju naturligt att skönheten måste betinga ett högt pris. Tänk, att ha orchidéer inne i sitt rum. Hon skulle svartsjukt vakta dem. Ingen annan än hon skulle någonsin få röra vid dem. Hon tänkte inte på att de skulle vissna som alla andra blommor. Nej, de hade liv — ett sällsamt oförgängligt liv, som icke visste av förtvinandet.

Där var ordet igen: förtvina. Hon hade ju nyss tänkt att hon själv höll på att förtvina. Och äventyret... Det ändrade åter färg. Blev vackert.

Barbro smög sig till en blick på mannen bredvid. Var det han? Skulle han taga henne vid handen och föra henne med sig långt bort? Nu talade han igen. Men hon hörde knappast på vad han sade. Hans ord bara ringde för hennes öron.

Hon fann icke längre orchidéerna hemska. Deras blad bredde ut sig som vingar. De skulle fladdra som brokiga trollsländor bort genom en grå rymd. Var de flögo fram stänkte de guld-

I SKYMNINGEN

stoft och bloddroppar omkring sig, så att det grå började skimra. De voro varelses från ett fjärran land, ett härligt land, där solen ständigt sken och människor vandrade hand i hand skinnande nakna. Ett blått hav smekte stranden med klart vatten i små varsamma böljeslag. Segelbåtar gledo fram och åter. Någon sjöng ord om lycka och kärlek på ett främmande och vackert klingande språk.

Nu hörde Barbro den där mannens röst tätt intill sitt öra.

— Vill fröken ha en orchidé?

Barbro sträckte ofrivilligt fram händerna. En orchidé! En orchidé! Det var äventyret som kom till henne. Bara hon väl hade orchidén i sin hand skulle hon styra bort över det blå glänsande havet.

Skolan var glömd: de tröttsamma timmarna, lärarinnans entoniga, litet hårda röst, flickornas viskningar, skrapet av fötterna i grova kängor mot golvet. Hemmet sjönk undan, ned genom en glugg till den källare dit det hörde. Det sjönk sakta med sitt matos, sina dunkla fönster, sina förmaningar och sitt släng i dörrar.

I SKYMNINGEN

Hon, Barbro, skulle gripa äventyret och känna orchidéens sammetslena blad mot sin hand. Hade en orchidé törnen också? Skulle den rista upp en liten blodfåra i hennes hud och låta små röda droppar rinna? Ack, så dum hon var! En orchidé har inga törnen.

— Ja tack, ja! viskade hon andfådd och hänförd.

Och hon blev inte alls förvånad, då mannen öppnade dörren och gick in i blomsterbutiken.

Hon blev stående kvar vid fönstret, skälvande i hela sin varelse.

Han talade med den unga damen i affären. Det var en blond liten en med så krusigt hår. Barbro kunde ända hit ut se hur hennes vällackerade naglar blänkte. De talade om orchidéer. Han skulle köpa orchidéer åt henne.

Barbro tryckte sig tätt mot rutan. Nu kände hon sig redan släkt med dessa lysande underliga blommor. De hade små ansikten dolda i sina kal-kar. Hon skymtade dem bara. De vinkade åt henne, tyckte hon. Allt det hemska hade fallit av dem, eftersom de skulle bli hennes. Det var som om klockor ringde i luften omkring henne.

I SKYMNINGEN

Som om hösten med ett rassel av vissna löv och i en yrsel av fallande fuktiga snöflingor drog bort och våren redan svepte ut sin ljusgröna sidenmantel.

Ljumma vindar pustade henne i ansiktet. Vår. Längtan. Ett flickhjärtas häftiga dunk — dunk.

Nu närmade sig mannen och bodbiträdet fönsterrutan. Damen i affären böjde sig ned för att lyfta upp blommorna. Också mannen lutade sig fram.

Då ryggade Barbro häftigt tillbaka. Hon varseblev hans ansikte. Där innanför rutan närmade det sig henne. Han såg inte på blommorna. Han hade upptäckt Barbro utanför. En tjock överläpp grinade uppdragen över ett par vassa betar till tänder. En stor krokig näsa rynkades, som vädrade den. Ögonen hade en stickande borrhande blick. De sögo henne till sig — ville henne något. Vad då? Och när han tog de underbara orchidéerna i händerna krökte de sig som klor, som vilja riva och förstöra.

Barbro väntade inte. Hon sprang med flämtande andedräkt nedåt gatan. Hon vågade inte vända sig om — inte vänta.

I SKYMNINGEN

Hon stötte emot människor och kände vassa armbågar in mot sig. En bil tutade hotande, och hon kom över till andra trottoaren i sista ögonblicket.

Äventyret. Orchidéerna. Vad var det för uppsyn de visat henne? Fanns det ingenting mer att längta efter, att vändas av längtan efter? En uppdragen överläpp, en vädrande näsa, en stor hund som fått syn på en saftig läckerhet.

Å! Då var ju livet ingenting värt. Och nu kände hon kylan och mörkret omkring sig. Ingen trånande skymning längre. Mörker, natt.

— Du kommer sent.

Det var moderns förebrående röst.

Barbro gick in till sig. Där lågo läxböckerna i en hög på skrivbordet.

Hon slog upp en sida och började rabbla halvhögt för att lära sig stycket utantill.

Och rummet slöt åter sina väggar omkring henne. Möblerna glänste matt vita i skenet från lampan.

Barbro rabblade med händerna för öronen.

Hon ville inte höra rovdjuren som ströko runt huset.

Hon som gjorde rent.

En polisstation. En grå morgondager fryser i rummet. Två poliskonstaplar ha kommit tillbaka från sin rond: den ene, fryntlig med röda äppelkinder och en krusig mörk lugg i pannan, har lossat på sin krage och blossar på en cigarrett, den andre har lagt sig raklång på den hårda bänken och sover med öppen mun. Han har en fånges bleka ansikte och snaggade hår.

Bakom en dörr med fönsterrutor skymtar en högre funktionär, en överkonstapel, vid ett skrivbord med en mängd papper. Han ser viktig ut, därför att han har ett betydelsefullt arbete. Och han kan skriva. De andra äro bonddrullar i hans tycke.

Det har varit en arbetsfylld natt. Flera fall av fylleri. Polisläkaren, en liten ivrig och sömning tomtegubbe, har nyss lämnat lokalen. Han har provat de berusade. De ha fått stå på ett ben och böja sig ner för att taga upp ett läskpapper

HON SOM GJORDE RENT

och gladeligen trillat runt på linoleummattan. Bevisligen berusade. Polisläkare Nälsén har många gånger i vänners lag försäkrat att detta prov skulle han själv icke kunna utföra, full eller nykter, klok eller galen. Det hjälper inte. Framför de olyckliga berusade har han en domares min och dömer strängt, som en domare bör döma.

Den fryntlige poliskonstapeln strör aska på golvet omkring sig. Det är smutsigt och kladdigt av många fotsteg. I morgondagern lysa spottfläckarna som tjära. Bordet är belamrat med tidningar. Någon har ätit smörgås och lämnat smörgåspapperet kvar.

Det är stilla, tyst, kvavt, odrägligt. Solen vill inte bryta igenom. Kanske blir det en regnig dag. Det är i augusti och det regnar ofta.

Då höras röster. Porten slås upp och två poliskonstaplar komma in, förande en vacklande kvinna emellan sig. De ställa henne mot skranket som man ställer ifrån sig en skyltdocka mot ett bord för att hon skall stå upprätt, och lämnande henne där, marschera de in till den högre funktionären för att avlägga rapport.

HON SOM GJORDE RENT

Konstapeln ser upp från sin tidning. Kvinnan betraktar honom envist, nästan utan att se honom.

— Ni heter Mats, säger hon med ens gällt.

Konstapeln, som heter Gunnar Jansson, skakar leende på huvudet.

Kvinnan utanför planket stod blick stilla. Hennes hy var kritvit. Ansiktets form såg besynnerlig ut, därför att hennes kindkotor voro breda som på en mongol. Och nedanför detta breda och starka stramade huden kring en trubbig näsa och en smal blek mun, vars läppar voro hopknipna och nästan blå. Hakan var allt som tycktes leva: skälvande, darrande av den gråt som kluckade i strupen och icke ville, icke fick tränga sig upp och ut. Plötsligt gjorde hon något oförutsett: hon sträckte ut en liten bedjande hand över räcket mot den fryntlige konstapeln, som satt och rökte den ena cigarretten efter den andra. Hennes hessa röst väste genom den tjocka luften:

— Snälla herrn, ge mig en cigarrett. En enda! På heder — när min . . . min man kommer, skall jag betala igen den.

Han såg upp från tidningen. Hans snälla ögon

HON SOM GJORDE RENT

granskade henne där borta. Så kastade han en snabb blick bakom sig mot rutan, där den högre funktionären i ett moln av cigarrök funkionerade. Därpå log han, log som en man med uppknäppt krage och i ett behagligt tillstånd av sömning dåsigheit kan le mot en medmänniska, som har det svårt, slog upp sitt cigarettetu med en van gest, nästan av galanteri, och bjöd henne en Commerce.

Hon ville gripa tändsticksasken och själv tända, men då han inte visste om hon ej i nervositeten skulle tutta eld på sig själv, hennes hand darrade så, tände han åt henne.

— Tack, mumlade hon bara och satte sig kantigt och en smula ovigt på bänken vid dörren.

Tystnad. Kvinnan rökte långsamt, drog ner röken i halsen och blåste ut den igen genom skälvande näsborrar. Hennes ögon fingo glans igen. En svag rodnad steg upp på kinderna. Hon lutade sitt trötta huvud mot väggen och ögonlocken föllo ner. Ett par stora tårar sipprade fram, ett par till. Äntligen lossnade gråten i strupen, som om poliskonstapelns vänlighet och cigaretttröken lockat fram den.

HON SOM GJORDE RENT

Så skönt här är, tänkte hon. Hur kom jag hemifrån? Jag rusade ut, skrikande visst, och så tog mig polisen. De ringa kanske upp min man i detta ögonblick. Jag har sagt dem att han slog mig. Man skall inte förråda sin man. Men jag var så upphetsad, därför att jag tyckte att de i stället borde tagit honom, som var full och slog mig. En man har rätt att slå ihjäl sin hustru, och det hade han gjort, om han ej varit så drucken att jag kunde slingra mig lös och hinna ut på gatan. Har en hustru rätt att fly? Visst! Men hon skall hålla käften.

Han åker in för det här, om jag vittnar emot honom. Det vet jag nog. Och så får jag lugn en liten tid. Jag hatar honom. Nej, jag älskar honom. Å, Gud bevare mig! Hans flammiga ansikte, hans kolossala kropp — han väger nittiofem kilo, fy sjutton — hans råa ord... Hans slag! Nej, han ger mig avsmak. "Den man älskar, den agar man, står det i bibeln", brukar han säga. Så klokt. Var det manne fråga om föräldrar som i kärlek misshandla sina barn, eller om druckna karlar, som pryglar sina kvinnor? Det vet jag inte. Jag är inte så bildad att jag

HON SOM GJORDE RENT

vet det. Jag har bara gått i folkskolan och sedan haft plats, innan jag gjorde detta underbara gifte. Han är för resten oäkta. Son till vem? Gud vet. Kanske till en greve. Det är väl därifrån han fått sitt lyxbegär och sina fina maner.

Å, vad den cigaretten smakar. Besk som kärleken, och som den går den upp i rök som fördunstar. Gode Gud, som inte finns, låt mig sitta här alltid, hela livet. Och ge mig en svart natt efteråt.

Hon försjönk i drömmar. Cigaretten svedde hennes fingrar och kom henne att vakna upp. Hon såg sig yrvaket omkring. Och åter borrade minnet av de nyss genomlidna händelserna som en syl genom hennes hjärta.

Hon reste sig, stod vaggande som en sömngångerska. Den fryntlige konstapeln hade somnat till. Snabbt letade hon i sin kappficka, fick upp ett litet glänsande föremål, böjde sig ner bakom skranket och stack in nålen ovanför knäet. Hennes ansikte, nyss rött, blev på nytt blekt. Hon drog ut sprutspetsen och lät sprutan åter slinka ner i fickan.

Konstapeln tittade upp, när kvinnan med ett

HON SOM GJORDE RENT

lätt buller gick tillbaka till sin plats på bänken. Han log välvilligt mot henne. Nu mötte hon inte ens hans blick. Hennes ögon sågo bort mot något i fjärran över hans huvud. Han vände sig ofrivilligt om.

Hon tittar på klockan, tänkte han. Nu borde då hennes man vara här.

I detsamma slog klockan fyra.

— Stig in här, sade konstapeln. Ni är trött. Er man kommer nog strax.

När man hör en röst kalla på sig, går man. Kvinnan gick raskt rätt in till bordet, där konstapeln, i hennes tycke nu en gammal god vän, satt.

— Det är hyggligt av er att vara vänlig mot mig, sade hon med klar röst.

Morfinet hade nu börjat verka. Giftet spred sig genom hennes ådror, redan förut så förgiftade.

— Jag skall aldrig i mitt liv glömma att ni bjöd mig på en cigarrett, upprepade hon ivrigt flämtande. Jag skulle just i det ögonblicket nyss sålt min själ för ett bloss. Och jag behövde inte ens sälja den. Så jag pratar. Ni begriper väl

HON SOM GJORDE RENT

ingenting. Ni är bara en rar människa, som är generöst anlagd.

— För all del, avbröt konstapeln henne. Jag tyckte frun såg lidande ut och behövde en uppiggning. En cigarrett är för somliga som en pris snus för andra. Prosit! Och så är man bättre.

Han kastade en orolig blick bort mot dörrfönstret.

Om det där fruntimret bara ville sluta att tala om den usla lilla cigarretten. Man får aldrig vara för vänlig mot kvinns, tänkte han och strök självbelåtet handen genom sitt tjocka hår. För resten, nu när hon rodnar så vackert, är hon inte så illa. Rätt så bra.

Hans tysta funderingar avbrötos igen av kvinnan.

— Hör ni, sade hon vekt. Jag vill gå min väg nu, innan min man kommer. Ni anar inte, vilket upptråde här blir på denna himmelska polisstation. Min man är inte — inte nykter, han kommer att slå ut fönsterrutorna.

— Såå, sade konstapeln genast på sin vakt.

— Jo, jo mänsan! När han slår en kvinna i bitar, kan han också slå sönder en fönsterruta.

HON SOM GJORDE RENT

— Frun är inte precis i bitar, sade konstapeln. Det kom en blixtn i hennes ögon.

— Begriper konstapeln inte bildspråk? sade hon hånfullt. Jag är i stycken, även om inte benen lossnat på mig. Jag är förstörd helt enkelt.

Det behöver hon inte tala om för mig, stackars liten människa, tänkte konstapeln åter medlid- samt. Hon ser min själ slut ut.

Han ryckte till. Dörren med glasrutan öppnades, och konstapeln fick en vink från den högre funktionären att träda in.

Därinnanför talade de lågmält med varandra. När konstapeln efter ett par minuter trädde ut igen, knäppte han hastigt sin krage, gav kvinnan vid bordet en skarp blick och ställde sig i giv akt.

Nu tycktes hon inte märka honom längre. Hennes blick flackade runt rummet, som om hon plötsligt funnit sig instängd som en råttan i en fälla. En frisk pust från den råa morgonluften svepte in och fick henne att hosta ihåligt och hest.

En herre kom in. Efter honom klev försiktigt en poliskonstapel. Herrn som kom in fick inte genast syn på kvinnan vid bordet. Han var liten

HON SOM GJORDE RENT

och hjulbent, men med en jättemage, och hans huvud satt som en liten kula på skuldrorna. Halsen syntes inte. Den var nerbäddad i fett och en uppslagen överrockskrage. Han såg berusad ut. Ögonen stirrade rätt framför sig utan att se något.

Den där är något till dragen, tänkte konstapeln.

Den högre funktionären trädde ut. Han överfor den tjocke med en föraktfull blick.

Kvinnan satt alltjämt med ett vekt leende, som icke bytte uttryck, då hon betraktade mannen. Nu tittade han på henne och gick med rullande gång, som om han befunnit sig på ett däck, fram till henne. Det var tyst i lokalen.

Så talade mannen:

— Älskling, är du här? sade han med skrovlig röst.

Hon vände långsamt på huvudet. Leendet dröjde alltjämt kvar. Så vred sig munnen till en grimas av äckel.

— Du, sade hon, och det var som om hon spottat ut ordet.

Han kom närmare, lutade sig över bordet, tungt stödjande händerna mot dess skiva. De be-

HON SOM GJORDE RENT

traktade varandra. Hans svullna ögonlock svedo av nattvak och sprit. Han såg ut som en tjur som vill köra huvudet mot ett mjukt kött.

Hennes blick ljusnade. Ögonen blevo en smula dimmiga. Så började tårarna rinna.

Konstapeln, som iakttog hennes ansikte, tänkte:

Nu får hon ett anfall, och han börjar slå henne, eller också sparkar han ut fönsterrutorna. Herregud, vad det här är trevligt!

Men ingenting hände. Som hypnotiserad av mannens blick reste sig kvinnan, vacklade till . . . Men innan konstapeln hunnit skynda fram till henne, hade hon redan gripit om sin mans arm.

— Vi gå hem, sade hon i en viskning.

Med ens var hon hjälplös. Utan honom skulle hon fallit. Hans arm, fast som ett vedträ, var hennes stöd.

Han syntes icke förvånad. Han vände sig bara om och såg på poliskonstapeln med en min av höghet och ro, liknande det tjuren känner, när han segrat i striden med människan.

Han gick mot dörren. Men nu sprang den högre funktionären fram. Dock, bredvid tjuren blev han med ens spinkig, liten, slak.

HON SOM GJORDE RENT

— Min herre, sade han, viftande i nervositeten med händerna. Tror ni verkligen ni kan lämna oss på detta sätt? Här ha ni ställt till en massa — massa oreda hela, hela natten. Vi ha satt upp en rapport som ni måste underteckna. Det begriper ni väl.

Den väldige rätade på sig. Han hade knappast behövt det. Ingen såg längre hans små korviga hjulande ben.

— Vad säger överkonstapeln? mullrade han dovt. Har jag ställt till oreda här hela natten? Jag har sovit i min säng — gott, det vill jag lova, och — han höjde avvärjande sin köttiga hand, då han såg att den andre tänkte säga något — jag känner min hustru tillräckligt för att veta att hon inte ställt till något bråk här på polistation.

— Hon kom hitförd av två konstaplar, sade den högre funktionären, nu åter i full ornat. Hon uppger sig ha sprungit från ert gemensamma hem för att ni hade slagit henne. Jag skall strax visa er rapporten . . .

Men då han ville vända sig om för att ge en vink åt sin underordnade att hämta det viktiga

HON SOM GJORDE RENT

papperet, smekte en liten mager vit hand hans helt försiktigt. Han stelnade till, gav tjuren — den laglige ägaren till denna lilla hand — en blick av plötsligt samförstånd — gick ett par steg framåt och hejdade sig åter. Han hade mött ett småleende från konstapeln. Tre män smålogo vänligt mot varandra i den grå morgonskymningen. Tjuren släppte kvinnans arm, spände ut bröstet ändå mer och gäspade av välbehag.

— Nå, din lilla tossa? morrade han vänligt mot sin hustru.

Hon stod där ensam mellan de tre männen. I hennes hjärna virvlade nattens tankar runt:

Han slog mig — nej, han slog mig inte — jag sprang ifrån honom. Han är en knöl — nej, han är världens starkaste och underbaraste man. Säkert är han son till en greve. — Jag är fattig utan honom — vart skall jag taga vägen? Jag har ju bara en smal spång att gå på, och om jag inte hade hans arm att stödja mig på, så skulle jag väl falla. Jag är bara en kvinna. Det är min själ inte mycket.

Och hon tyckte att de tre männen drogo sig tätare inpå henne. Deras andedräkt frustade om

HON SOM GJORDE RENT

dem, de luktade sprit och tobak och ihåliga tänd-
der — en rutten stank som av redan döda.

Då vände hon sig om. Någon hade slagit upp
fönstret. Den friska luften strömmade in i loka-
len och slog alla dåliga dunster åt sidan.

Kvinnan flyttade sig ett par steg från de tre
männen. Hon såg en annan kvinna, som var lång,
gänglig och hade ett ansikte som föreföll att
ha dränkts och doppats otaliga gånger i hett
vatten med lut i och bland ljumma och såpdof-
tande skurtrasor. Raskt for hon fram över den
fläckade linoleummattan med en skurtrasa på en
lång stång med skaft.

Nu vände också de andra sig om.

— Så gott här luktar, sade konstapeln.

— Ja, det är skönt att få det rengjort här på
lokalen så här dags efter alla nattbesökande,
myste överkonstapeln välvilligt.

Tjuren fnyste, hostade och gav arbeterskan
en föraktlig blick ur sina små ögon.

Han fick en vass och hånfull blick tillbaka,
men märkte den inte därför att han just på nytt
fattat sin hustrus hand.

— Vi gå väl då? sade han.

HON SOM GJORDE RENT

Han bockade sin tjocka styva nacke för den högre funktionären, ägnade ingen annan ett ögonkast och gick med sin hustru utanför skranket.

Den påpasslige konstapeln sprang och öppnade dörren. Vänligt grinade han med hela ansiktet. Luftdraget tog fatt i hans krusiga kalufs så att den styvt reste sig.

Han gick tillbaka, stannade med händerna på ryggen och en fundersam min. Så ruskade han på sig och knäppte bort ett par askkorn från sitt rockuppslag. Med makliga steg försvann han bakom en dörr.

Kvinnan har nu med sin skurtrasa hunnit till dörren. Med ett vant grepp lyfter hon skurtrasan av borsten, lägger sig på knä och gnor hårt mot tröskeln, där alla nattens fötter trampat.

Hon mumlar något för sig själv och reser sig upp igen. Hennes rygg värker så.

EN SKÅL MED TÅRAR
LYFTS MOT VÅREN

Vem tillägnar jag väl mitt lilla häfte,
fint och nytt, som ur glättarns hand det kommer?
Dig, Cornelius: städs med vännens öga
fann du värde uti min pennas lekverk.
Tag mitt häfte som tack — en ringa gåva!
Låt det leva likväl, o skyddsgudinna,
mer än hundra år och trotsa tiden!

Catull.

Vad kan för nöje du få av dessa ömkliga lekverk?
Läs du det här, som med skäl livet kan kalla för sitt.
Här ej kentaurer och ej harpyjor, ej heller gorgoner
finna du skall: på mitt blad teckna sig människor blott.

Martial.

Och du står där försagd och undrar,
om du är på ett hospital
eller nederst i helvetets kval.

Sömngångarnätter.

Förspel till vintern.

I.

Skuggan.

I dag såg jag ut genom mitt fönster åt gården här i staden. Den lilla för allmänheten avstängda planteringen där nedanför var gul och röd av höstens sjuka andedräkt. Men solen lyste över alltsammans från en blå himmel. En timmes morgonsol, innan de grå dimmorna åter komma farande.

Det är ett ålderdomshems fattiga trädgård, nu berövad sina blommor. Några vissna stjälkar bara lågo smetade utmed rabatten. Det var som om de jämrade sig och frågade varför deras blomkronor dött.

En liten hund, vit och svart, satt på en trappa till byggnaden och tittade framför sig med sorgsna mörka ögon. Om en stund sov han med tassarna utsträckta. I drömmen upplevde han jaktens berusande äventyr, krossade fiender, kra-

FÖRSPEL TILL VINTERN

sande dem mellan sina små vassa tänder, och jag såg hur han rörde benen ivrigt, som om han sprang. Han var lycklig. Drömmen gav honom verkligheten sådan han ville ha den.

Då mindes jag en annan trädgård, en trädgård på landet vild av yppig blomdoft. När jag kom ut på förstugutrappen om morgnarna, slog den syrliga friska luften emot mig. Gräset glittrade, blixtrande av millioner klara dagdroppar. Sparvarna sutto i rader på telefontrådarna, pipande, kvittrande, med de ruggiga fjädrarna uppburrade. Det var min sommars trädgård. Denna min sommarträdgård levde alltid, sträckte alltid sin gröna, gröna fann emot mig. Där var alltid skapelsens första dag. Så nytt, så nyutsprucket, så levande var ständigt allt där.

I jordgubbslandet lyste det rött av bär. Från hallonbuskarna lyfte trastar, skrämde av mina steg, och flaxade ifrån sin rika frukost med tunga vingslag. Vallmon var röd och vit och violett. Buskar med otaliga gula blommor voro små solar, som badade sig i himmelssolens ljus. Från stugorna nere i byn stego smala rökstrimor.

En stor okänd fågel kom flygande långt bort-

FÖRSPEL TILL VINTERN

ifrån. Hade han sett min trädgård och gripits av längtan dit? Han slog sig ned i rönnen och vred sin smala hals runt.

Där var allt så långt borta från döden, tyckte jag. Det var en trädgård som evigt skulle grönska, som icke kunde vissna.

När jag lämnade den, var den också ännu lika grön. Höstvinden skulle i en molnsky föra den upp till de eviga blommornas land, och de små vita änglarna skulle klappa i sina händer av glädje, då de fingo se en trädgård som icke var av guld och ädla stenar, utan mjuk med rinnande safter och dagg som speglade deras ögon.

När jag nu satt och tittade ut genom mitt fönster här i staden, fick jag syn på skuggorna som jag förut inte lagt märke till. Skuggorna, de som de gula och röda löven kastade.

Framför mig reste sig en trädstam. Den var gammal och grov och så rörande skrovlig. Den har överlevat grönskan i många år och skall väl göra så i år också, om inte en storm i vinter knäcker den. Och på stammens yta syntes den oroliga skuggan av ett stort blad. Den liknade en liten grå fågel som blivit korsfäst vid ving-

FÖRSPEL TILL VINTERN

arna. Den ryckte och ryckte för att komma lös. Den skälvde i en stor ångest och i en smärta som jag inte kan finna ord för. Den var skuggan av något vackert och mycket underbart, som ett höstlöv ju kan vara. Bara dess skugga. Men den hade liv och var fylld av längtan. Varför skulle lövet vaja där fritt, lekande för vindens muntra stötar, slösande sin gula och röda prakt i solens strålar och kanske snart dansa runt i luften, men skuggan sitta fastnaglad, lidande vid trädstammen?

Jag tyckte synd om skuggan, där jag rörde mig innanför fönstret. Jag skulle velat taga den i min hand, som man tar en liten sjuk fågel, värma den mot min kind, pyssla med den.

Jag hörde steg nere på cementgården djupt där nere. En gammal dam, vit i håret och med snubblande steg, gick fram till soptunnan och tömde en fylld hink. Hon lyfte inte på huvudet. Hon sköljde bara sin hink ordentligt och tassade in igen. Vart? Till ett litet mörkt rum med små rutor utåt gården, där det alltid hänger vita gardiner i prydliga veck. Man gör så gott man kan naturligtvis, när man bor nere vid gården och

FÖRSPEL TILL VINTERN

har tyngden av ett stort hus över sitt vita gamla huvud.

Och då tyckte jag, och kanske var det dumt, att vi alla voro skuggor, fastnaglade och korsfästa skuggor som slet och strävade för att komma loss. Men våra själar, vilka voro friare än vi, som inburats i kropparnas häkte, lekte gula och röda, glatt lysande som höstlöv över oss, och vi kunde inte nå dem.

Men när jag med blicken sökte min stackars fågelskugga på stammen, var den åter försvunnen. Och ett stort moln drog över himlen, så att det blå också försvann.

Då vaknade hunden där borta på trappan med ett dovt skall, som hade han velat väcka hela världen.

II.

Bålet.

Det brinner en eld där nere
på den grusiga stranden.

Av stickor och strån och sopor
som samlats ur smutsiga gömmor

FÖRSPEL TILL VINTERN

blev det en eld
och röken är alldeles blå.
Tunn och blå stiger den
mot en himmel fylld av moln,
grå kanske av sopor.
Det står en man på stranden.
Det är han som samlat soporna och smutsen,
hans händer äro svarta av dem.
Nu gläder han sig åt röken.
Där jag står i trädgården
slår det en doft upp emot mig.
Det luktar brända vidder.
Den får mig att drömma om öknen,
om karavaner av vaggande kameler
mot en vilt blå himmel.
Jag drömmer. Och mannen står stilla.
Han vill sticka sina händer i elden
och bränna också dem fria från smuts.
Också jag är smutsig. Också jag vill brinna.
Hela den ropande jorden vill bli en rök,
tunn och blå som stiger mot himlen.
Men en hund som kom för nära lågan
svedde sin tass.

FÖRSPEL TILL VINTERN

Strax sprang han ömkligt skrikande därifrån
långt bort.

Jag hörde honom vid skogsbrynet,
där snyftar han ut sin sorg.

Elden gör ont. Den svider och bränner.

Då vill man kasta sig i havet.

Men kunde man bli en rök,
vore det ändå något vackert.

Man luktar illa här nere.

Då skulle man lukta gott.

Jag går så tungt på jorden.

Då skulle jag stiga mot skyn.

En smal rökstrimma

som bredde ut sig och försvann.

III.

Ångest.

Ett knippe vissna löv
kastades mot min port.

Jag blev utom mig, ty jag trodde
att någon ville in
och jag var ensam.

FÖRSPEL TILL VINTERN

Men när jag öppnade porten,
rasslade löven mot min fot
och en vindil sköt igen dörren.
Vinden härjar i min trädgård,
den bryter av kvistar och grenar.
Den ilar genom buskarna
och får gruset att knastra.
Då tror jag att någon springer där ute.
Och jag blir rädd på nytt.
Men det är vinden som springer naken
med stora läderlappsvingar på sig.
En vinge lägger sig platt över fönsterrutan.
Så rycks den åter lös.
Ljuset i mitt rum flämtar i ångest.
Och jag suckar över min döende trädgård.
Jag tycker att den är ett hjärta
som upphör att slå,
som vrider sig i kramp
och måste dö.
Gömmer det sig icke värme
under någon av buskarna?
Den milda värmen
som får blommor att växa.
Droppar det inte färg

FÖRSPEL TILL VINTERN

i det vindslitna gräset?
Blodfläckar från blommor
som icke vilja dö.
Har det icke ingåtts kärleksförbindelser
under den ljuva sommaren?
Och drömma icke frön i jordens dvala,
som blivit till ett famntag?
Nej. Nej. Allt dör
i en förintande storm.
Då kommer det en ton med vinden,
en spröd och darrande ton.
Blåsten samlar sig för att krossa den,
slå sönder den som ett glas.
Men nej. Den fortsätter att sjunga
så sprött, så klart.
Och plötsligt tiger blåsten
för att hämta andan.
Då ljuder tonen starkare.
Det är trädgården som sjunger,
innan den dör.
Från blommorna som ligga kastade
på den fuktiga jorden,
från de gula tunna grässtråna,
från buskarna där fåglar kvittrade

FÖRSPEL TILL VINTERN

stiger sången.

Det är en bön, en förtvivlad bön
att våren skall komma igen.

I ett avlägset fjärran
minnes trädgården våren.

Den ropar och ber i dödssuckar.

Kom tillbaka, milda vårregn,
milda fläktar.

Trädgården vill ju inte förstå att den blivit gam-
mal

och att våren kommer till den bara en gång.

Då, i brusande vildhet,
sliter höstvinden trädgården
i trasor.

Och trasorna fladdra bort,
en unik skrud som
aldrig mer kan göras hel.

Vår i advent.

Det är falskhet i luften.

I brinnande sol

sveper det iskalla vindar.

Rabatten är bar, och i myllan

lyser en blomma så vit

som hade den kramats ur snön.

Det är vår.

På vinterns första frostklara morgon

brast våren så plötsligt fram

som om den i höstens drivhus

bland fuktiga ångor och dimma

berett sig

och nu färdig med skimrande blad

flugit in i decembermånadens fönster

som speglar blänkande is.

Ack! Vem har bett den avlägsna våren hit

med blommor?

Vem blåste så listigt i silverflöjten

att snön över gården och åkrar

VÅR I ADVENT

grät ymniga tårar som vattnat
jorden och fröna i marken?
Jag känner
hur också mitt hjärta har nåtts
av silverflöjtens toner.

Hönsen och hästen i stallet
och den lilla bruna valpen
lyssna även.
Allt rör sig. Allt lever i fröjd.
Och under de stora träden
dansa skuggorna en yster dans.
När aftonen kommer, stiger
nymånens skära
på den bleka blå himlen.
Den döende kvällsvinden
tvingar träd och buskar att buga
och tre gånger önska:
Vår!

Då ser jag månen leende dölja
den smala flöjten av silver.

VÅR I ADVENT

Och den nyckfulla listiga varelsen
skickar bud efter mörka moln.

I morgon

har marken åter ett täcke av snö.

Och snödroppens stjälk är knäckt.

Men djupt nere i myllan

är brådska och ständig flit.

Vem vet,

när silverflöjten ljuder härnäst.

Nästa år i Jerusalem.

Jag vill vara i Jerusalem,
ty där hör jag hemma,
där susa olivträden gröna.
Jag vill vara i Jerusalem,
ty här är det kallt och grått,
men där lyser sol över taken.
Låt mig fara dit,
jag ber dig, mor.
När du talar om Jerusalem,
bli dina stora ögon djupa
och dina dunkla händer forma
sköna bilder som dansa för min syn.
Varför talar du då ständigt
om landet långt där borta?
Du förför mig
med ditt tal.
Jag vill icke längre tvingas kvar
bland folken som ej förstå mig.
Jag går naken och skälvande,

NÄSTA ÅR I JERUSALEM

och de sticka mig och reta mig
och ropa jag är jude
och säga stygga ord bakom mig.
De äro grymtande
skabbiga djur,
och deras föda vill jag kasta upp, den är oren
liksom de.

Jag vill vara i Jerusalem
bland vaggande träd och höfter
och smeksamma vindar och blickar,
och mina smala fötter skola stiga lätt
på gatans fina stenar.

Svara, mor,
du sitter tyst.

Det är din egen brinnande längtan
jag ger i trevande, sjungande ord.

Här finnes ingen sång,
här finnes ingen oro.

Jag vill vara i Jerusalem
och värmas av dess jord.

Kom, mor!

Din hand!

Vi vandra bredvid varandra
till landet bortom dessa frusna vatten.

NÄSTA ÅR I JERUSALEM

Nej, vi skola ej förtröttas,
men ständigt vara glada,
och när vi skåda staden,
en dröm av guld och ljus,
vi lyfta
våra armar
och prisa Gud som sänt oss
tillbaka ur en isig fångenskap
som pinade oss svårt.
Du svarar icke, mor. Men säg då
att vi som äro judar skola lyckas
att vinna åter vår tempelmur och stad.
Du leker
med ditt pärlband.
Din mun är som förseglad. Du gråter.
Jag känner dina tårar på min kind.
Är det sant då att du bidar
Messias som skall komma
och lösa våra bojor och band?
Men varför kan du icke tro att bleka
judegossen
vid ditt knä
är den strålande Messias
du väntat på i dessa många långa år.

NÄSTA ÅR I JERUSALEM

Så le då, mor, och smek mig
och välsigna din Messias med din hand.
Nu log du, mor, så skimmerblankt, och dina
händer forma
en ring, en gloria omkring mitt svarta hår.
Då tror
du mig!
Jag vill vara i Jerusalem.
I Jerusalem nästa år!

Första annonssidan.

Sida vid sida med dem som fått föda
barn till en ljus och solig värld
mörka stå namnen på nyligen döda
kvinnor som börjat sin sista färd.

Lägger jag örat tätt emot svärtan,
stiger ett sorl från tidningens blad,
bultar och dunkar det liksom små hjärtan
spetsats på ramen kring namnens parad.

Efter annonserna skyltar en kista,
priset för den och för svepningen gör
— till skratt födas blickar, i tårar de brista —
humanast Karl Eriksson, entreprenör.

”Min älskade fästmö, min lilla Lovisa
har avsomnat stilla i tron på sin Gud.”
Tafatta ord som beklaga, men prisa
Honom som sände från Tronen ett bud.

FÖRSTA ANNONSSIDAN

Underlig värld, där så lätt går att blanda
kärlek till Gud med sin ekonomi.

Snart skall Lovisa på fjärran strand landa
i fina kistan med silverspik i.

Änglar med ögon som gnistra så lystna
vid synen av kistan från Ringvägen sju
se på Lovisa, och sångerna tystna,
då änglarna säga: Välkommen, min fru.

Gud har fått lovord i pressen, och sedan
knycker han kistan till pall för sin fot.
Svårt känner Lovisa den himmelska ledan
som svider i halsen som skorstenssot.

Är det en dröm? Eller är jag vaken?
Tidningen prasslar lömskt i min famn.
Jag ser hur Lovisa fattig och naken
sitter och viskar sin älskades namn.

Träden i försommarns gröna skrudar
skälva av rop ifrån himmelen,
hest skrika röster från tusende brudar
som längta att älska bland löven igen.

FÖRSTA ANNONSSIDAN

Den jordiska kärlekens ömsinta möda
kan svårligen stäckas av kista och mull,
och alla små kvinnor för tidigt döda
darra av oro för älskarens skull.

”Går han tillbaka till Berta och Rosa
från bädden som ännu har avtryck av mig?
Gud, låt mig åter få ställa min kosa
ned för din blixtrande stjärnestig.”

Då kastar jag bladet. Min blommande matta
kväver det i sin ondsinta ludd.

Jag vet, jag har alltid haft svårt att fatta
de orden att döden har ingen udd.

Ofullständig bönhörelse.

Vårklagan från Jordiska gubbbuset.

I.

Jag skrev ett brev med posten,
men har ej fått något svar,
fast brevet var rekommenderat
och jag har kvittot kvar.

Ett klagobrev, för visso:
att hyran var för dyr,
att kosten var för mager
hos värden där jag hydr.

Jag beskärmade mig över
att jag blev orättvist bemött,
att andra fingo större portioner
av fett och hackat kött.

Om natten förs det oljud.
Jag hör i sömnens dvala

OFULLSTÄNDIG BÖNHÖRELSE

flickors skratt och hårda dunsar
och grova röster som tala.

De säga jag är för gammal,
en virrig gubbe blott,
att stubben ren är murken
och ej kan skjuta skott.

Ja, nog längtar jag till min barndom
och efter markens ljumma doft
av mylla och av gräs och blomster
och efter höt på logens loft.

Men stilen på kuvertet, den var fin!
Fast adressen gav mig huvudbry.
Till sist jag ställde den till Gud,
direkt till Gud i himlens sky.

Vad tjänar det till att tala
med lägre tjänstemän — med hjon?
Nej, gå direkt till chefen
och be om bättre ranson.

VÄRKLAGAN FRÅN JORDISKA GUBBHUSET

Skall Han i nåder höra mig?
Skall Hans höga anlete skina?
Skall Han sopa bort molnen
och låta gula solen grina?

Jag ber därom i ödmjukhet
och sneglar mot Hans himmel.
Tror Han skall komma ridande
på hög juvelprydd skimmel!

Så går jag varje morgonstund
och väntar på ett bud.
Men ännu är det molnigt.
Jag har ej hört från Gud.

II.

Nej, Gud skrev ej med posten,
Han kom ej ridande.
Han bättrade ej kosten,
blott mörkrets lidande!

Ty Gud är god mot dåren
som litar på Hans ord.

OFULLSTÄNDIG BÖNHÖRELSE

Han skickade mig våren
och vattnade min jord.

Han gav mig vårens yra
och körsbärsträdets vita blad
och månens spända lyra
och silverbjörkars rad.

Och det är fin mat för min själ!
Men jag är nog litet ledsen ändå,
att Gud som vill mig så väl
ej kunde tänka en smula uppå

att gubbens kropp är trött,
att hans ögon börja bli skumma,
att han längtar efter gott fett kött
och rökta korvar trevligt krumma.

Så gnäller jag i sköna naturen
och plirar upp mot ljuset,
ty människan står nära djuren
och vill ha mat i huset.

Koreografisk föreläserska på Montmartre, Söder.

Hon hade en underlig röst,
låg och djup och ändå genomskinlig
som klart
rinnande vatten.

Men bakom henne där hon satt
skriade saxofonerna sitt hesa tram-tram,
så att man tyckte att onda djur
vaknat morrande i en lustgård.

Hon talade
med små gester.

Hennes händer voro de vita vingarna
på ett skyggt väsen — en fågel.

De höjde och sänkte sig
så vackert. Som ville de förklara
kristallrena
fina ord.

Saxofonerna sökte riva sönder dem,
sträckte svarta tentakler efter dem.

KOREOGRAFISK FÖRELÄSERSKA

Och de som hanterade instrumenten
voro negrer förskräckligt svarta:
gnistrande tänder
vita som krita.
Deras gap grinade så våldsamt
som ville de sluka i en munsbit
en vit liten talande kvinna
med svalt blod i sina ådror.
Hon tycktes
icke se dem.
Hon såg på oss som sutto lyssnande
vid restaurangbordens marmorskivor.
Men nej, hon såg inte heller oss.
Hennes blickar gingo långt bort
till en äng,
en grön äng,
där unga kvinnor i vita kläder
dansade i rytmisk takt.
Det var om rytmen och dansen
som hennes tal rörde sig.
Betänksamt
granskande
foro mina ögon över de församlade.
Belåtna fruar med svullna magar,

PÅ MONTMARTRE, SÖDER

herrar med breda fettvalkar.

Se där hennes trogna åhörare.

En ung man,

en ung flicka

stucko här och där upp

som lustigt vajande blommor

ur alltför bukiga vaser.

Som om de vuxit fram

ur de andras

feta kött.

Jag tyckte ändå att hon var så allena,

så ensam och som om en fara,

som ett mörkt moln hotade henne.

Så är väl skönheten alltid ensam

i en vit

tyst ensamhet.

Varsnade hon då ej negrerna

som önskade tortera henne?

Kände hon icke hur salens människor

ville sluta sig samman och kväva henne

med sitt tunga

dallrande fett?

Hon talade. Hennes händer lyfte sig,

snart trötta att tolka hennes ord.

KOREOGRAFISK FÖRELÄSERSKA

Hennes röst var så matt
som en bleknad matt sammet.
En ung man
sprang fram.
Han slog sina armar kring den späda,
rev henne bort från negrernas gap.
Så stodo de ett ögonblick vaggande,
tätt sammanslingrade som ett danspar.
Då ljud fryntligt
ett frustande skratt.
— Håll upp! skrek en gungande fettvalk.
Negrerna äro ju icke levande!
Det var sant. De voro en dekoration
målad på en röd bakgrund.
Den unge
höll fast
sin vita dam i ett svindlande famntag.
Ty för hans kärlek voro de andra
ändå svarta odjur som velat
kväva hans älskade.

Duvan.

Det kom ett bud om fred,
om stillestånd.
Och elden från kanoner slocknade.
Det blev så tyst
som hade alla redan
funnit en grav.
En ung soldat stod
stödd på sitt gevär.
Han kunde inte fatta...
I hans öron ljödo ännu orden:
— Framåt! Ge eld!
Och hans gevär var laddat.
Till ingen nytta nu.
Sex kulor framför varandra
som skulle flugit av
och borrar in sig
i rött och levande kött.
I en människa.

DUVAN

Han hade blivit van att döda.
Som barn var han försiktig,
öm och varsam
om allt levande.
Nu kunde han inte räkna mer
dem han dödat.
Det rörde sig i gräset.
I solens sista strålar
flög något upp mot himlen.
En duva med skiftande vingskrud.
Den unge soldaten lyfte bössan.
Han kunde inte se något som rörde sig
utan att skjuta.
Det hade varit order om det.
Kulan från hans gevär
träffade duvan.
Hon föll — föll.
Grässtråna skilde sig
och togo kärleksfullt emot
en död liten kropp.
Då brast något inom soldaten.
Han sjönk på knä
och grät bittert.

DUVAN

Och han höjde sina händer
mot en blodröd aftonsky
och bad himlen förlåta,
att han dödat ett oskyldigt liv.

Ack, du underbara blå afton!

Ack, du underbara blå afton,
hur skall jag komma in i dig?
Jag går ju utanför
denna blå vägg
och kan inte tränga igenom den.
Omkring mig mumla vardagens blacka skuggor,
de gläfsa och tugga som gamla tomma munnar.
De nafsar mig och vilja gärna bitas.
Jag är trött
på dem. Trött.
Och min panna har blivit fårad
och mina fingertoppar naggade.
Jag vill bort från det som är grått och fult,
bort från en unken luft som bara suger.
Jag vill skönhet.
Blå skönhet.
Mitt hjärta bränner ju av längtan
och dess oroliga slag förvirrar mig.
Jag vill vara listig och fal

ACK, DU UNDERBARA BLÅ AFTON

för att slippa in i det blå.

Har jag intet

att sälja?

Något som jag kunde vara av med

och giva som en lösenspant?

Som en tiggerska vandrar jag

i suckar omkring den blå muren.

Släpp in mig!

Jag ber därom.

Men ingen vill höra på mig,

ingen vill öppna för mig.

Då förstår jag att den blå muren

kommer att fordra det orimliga:

mitt stackars hjärta,

mitt röda hjärta.

Jag skriker för att den vill ha

det enda jag inte kan leva utan.

Men fast jag ej själv vill det

börja mina magra händer gräva

som krokiga klor,

som slipade näbbar.

Och mitt bröst häver sig i ångest.

Klorna slita sönder det.

Ett hjärta — en sådan liten tingest —

ACK, DU UNDERBARA BLÅ AFTON

sitter ändå så hårt fäst

vid kroppen,

den älskade.

Det sköter hela det tunga maskineriet,

oljar det med frustande blod.

Ja, genom hjärtat lever jag

och kan ständigt trampa runt

i det grå,

i det fula,

och höja skrumpna ögon mot skyn

som är så full av stjärnor.

Min längtan efter det sköna blå

är starkare än kärleken till hjärtat.

Jag river ut det,

jag räcker fram det.

Tag det! Släpp nu in mig

till den blå skönheten!

Men knappt har jag uttalat orden

förrän allt blir svart omkring mig.

Natten kom

över jorden.

Jag var dum som gav mitt hjärta.

Nu ser jag ej längre den blå muren.

En skål med tårar lyfts mot våren.

I.

Jag vill fylla en skål med vatten,
en skål av ren klar kristall.
Jag vill bära den ut i natten,
fast natten är mörk och kall.

I min fromma enfald jag hoppas
att stjärnan skall le mot mig,
att alla träd skola knoppas
kring min ensamma tysta stig.

Och frön skola regna i skålen
och bli blom som genast slår ut.
Och i blixtrande himmelshålen
ser jag världar som aldrig ta slut.

Och blommorna skola bli vingar,
jag skall haka mig fast vid dem
och flyga i vida ringar
långt bort till mitt rätta hem.

EN SKÅL MED TÅRAR LYFTS MOT VÅREN

Ty vattnet har kraft från en källa
som bottnar djupt i min själ,
där tårarnas flod har fått välla,
då stenar ha sargat min häl.

Jag har snubblat för ofta på färden,
jag är blodig och full av sår.
Men nu styr jag ut i världen
som brister i blånande vår.

Och nu ser jag stjärnorna nära.
Jag bländas av deras ljus.
Och månens blekgula skära
är skorsten på Himmelens hus.

Från evigheten sveper en vind.
Den har ej lukt och ej kyla.
I rymden ilar en spenslig hind
och saliga vargar yla.

Och min själ börjar sakta sjunga
de psalmer jag lärt mig förr.
På blommornas blad skall jag gunga
rätt fram till Himmelens dörr.

II.

Men vad är det? O, jag fryser!
Jag bär en skål i handen.
Går jag i drömmar? Månen lyser
över nakna trädgårdslanden.

Så var min sorg av fåfäng art.
Den räckte ej till vingar.
Och tårarna jag snålt har spart
ej någon Gud betvingar.

Testamentet.

Giv hit ett glas vin, du underliga mor,
men spetsa det ej med din syrliga galla,
ty min älskade far som i himlen bor
vill höra mig sorglöst skratta och tralla.

Han dog en höst som var lik den här,
då molnbankens smutsgrå frostiga tunga
girigt och snålt slickat bort allt det där
som en vår hade sus och en maj kunde sjunga.

Hans sista blick gällde dig? Det var hån!
Men han log mot sin yra, skrattande flicka
som sedan blev hatad av din falskmyntarson
som endast i lönn setts flina och dricka.

Hans sista blick gällde dig och min bror?
Ja, en lögn blir så from, när en gudlig den säger,
att till slut du förljugna den verkligen tror
och med sanningens skiraste guldvikt den väger.

TESTAMENTET

Nej, han tålde ej er. Ni förvände hans ord.
Lejd megära för pengar skrev om testamentet.
Och som tjuvar ni sände, sen bragden var gjord,
till rådhusets forum förfalskade präntet.

Men jag klandrat det där, och jag klandrar det
här.

Han var ej av skotska falskmyntarätten.
Och man ärver ej arv, för att mened man svär:
man stjal blott lagligen nyttjanderätten.

Sjukhussal.

En ung dam far till Konradsberg.

I.

Det är en lång väg ifrån vår Herre.

Det är en lån lång lån lång väg.

Fjärran från friska

jag dväljs bland de sjuka.

Vindarna viska:

Gå till brunn efter vatten, din kruka.

Kommer inte Dåren?

Är han mig på spåren?

Är jag praecox eller hysteri?

Är jag manisk eller depressi?

Har jag tagit morfin?

Är jag full utav vin

eller utav idioti?

SJUKHUSSAL

Är jag icke la très grande paralysie générale
(bland psykoser: med vajande plymer en väldigt
grann general!),
är jag sjuk utav samvetskval,
har jag dödat min lilla chaufför,
är jag anständig tant som sig bör?

”Snart så kommer dåran.
Snart är dåran här.
Hon hör ej till våran
kommun — ministär.”

Jag är sjuk utav kärlek till dig.
Du vill icke ä-, älska mig.

Jag sitter bakom muren,
kikar vint i korrekturen.
Är jag klok eller galen?

Vill du dansa med på balen?
Trio — tio — trio — nal,
lumi — lummi — dummi — nal.

Jag går ut ur salen.

SJUKHUSSAL

II.

Det är en lång väg från Solna hemby
till Vicke Wigerts psyke — psyke — sy.
Det är en lång väg för lilla dåran.
Men Psykiatriska Sekreterarn, han mår, han
mår han.

Långt bort i skogen vallar mor
sina kor.
Långt bort i skogen galna mamma bor,
jag tror.

Min far är hos Gud.
Jag är hans bud.
Jag vallar lammen i vår Herres hage.

Men långt från den vägen
gå alla trötta stegen.
Jag är ett barn. Jag är ett bud.
Jag går hem igen
och lyfter en sten.

EN UNG DAM FAR TILL KONRADSBERG

Jag är stenhuggaren.

Jag är sjätte budet.

Jag har gått vilse i skogen hos tokiga mor.

III.

Vid Psykiatriska sektionen
frodas magen och prostitutionen.
Och hos herr docenten doktor Iller
till frukost intar familjen kvicksilverpiller.

Jag vallar mina får
till ett fårahus.
Herden släcker sina ljus
och torkar en tår.
Jag är vallpojken jag
som sticker mina lamm
i strupen i strupen
för blodets skull.
Han är herden i det största fårahus.
Jag har sett hur han har släckt ljus på ljus.

SJUKHUSSAL

Men i skogen bräka lammen små,
de alltid till fadershuset trå.
Vem tappade jag bort?
Det var bara en lort.
En lort i fåraherdens hage.

Jag är blodig, jag är stucken,
av blodet blev jag drucken.
Jag lallar med min tunga.
Bä, bä — kan du också sjunga?

Men det blir ju svart!
Jag trevar mig fram,
jag vet icke vart.
Då ropar mitt lamm.

Si här är lilla lammet som har mistat sitt blod.
Se här är lilla lorten som växte till en stod.

Och lammet slickar salt ur min hand.

Jag går ut, jag blir förbannat sur,
ty fåraherden har satt låset på sin bur.

EN UNG DAM FAR TILL KONRADSBERG

Mitt lilla lamm och jag
tycka om att gå i skogen.

Jag vill torka av mitt blod i fuktigt morgongräs.

INNEHÅLL.

<i>Rummet</i>	5
---------------------	---

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN.

En ung dam far till Djurgårdsbrunn	11
Madame Boucs kärleksmåltid	37
Var och en sitt yrke	69
Ljalja	105
I andra hand	117
I ateljé Souvenir	138
Tvärs över gatan	155
Mot våren	171
Junis blommor	196
I skymningen	205
Hon som gjorde rent	216

EN SKÅL MED TÅRAR LYFTS MOT VÅREN.

Förspel till vintern.

I. Skuggan	233
II. Bålet	237
III. Ångest	239
Vår i advent	243
Nästa år i Jerusalem	246

Första annonssidan	250
Ofullständig bönhörelse. Vårklagan från Jordiska gubbbuset	253
Koreografisk föreläserska på Montmartre, Söder ..	257
Duvan	261
Ack, du underbara blå afton	264
En skål med tårar lyfts mot våren	267
Testamentet	270
Sjukhussal. En ung dam far till Konradsberg	272

AGNES VON KRUSENSTJERNA

NINAS DAGBOK..... (1917)

ANDRA UPPLAGAN. 3: 75.

HELENAS FÖRSTA KÄRLEK..... (1918)

5: 75.

TONY VÄXER UPP..... (1922)

8: 50.

TONYS LÄROÅR..... (1924)

9: 50.

TONYS SISTA LÄROÅR..... (1926)

7: 75.

EN DAGDRIVERSKAS ANTECKNINGAR..... (1923)

TREDJE UPPLAGAN. 6: 75.

FRU ESTERS PENSIONAT..... (1927)

7: 50.

HÄNDELSER PÅ VÄGEN..... (1929)

5: 75.

EN UNG DAM FAR TILL DJURGÅRDSBRUNN (1933)

5: 75.

FRÖKNARNA VON PAHLEN.

I. DEN BLÅ RULLGARDINEN..... (1930)

ANDRA UPPLAGAN. 7: 50.

II. KVINNOGATAN..... (1930)

7: 50.

III. HÖSTENS SKUGGOR..... (1931)

7: 50.

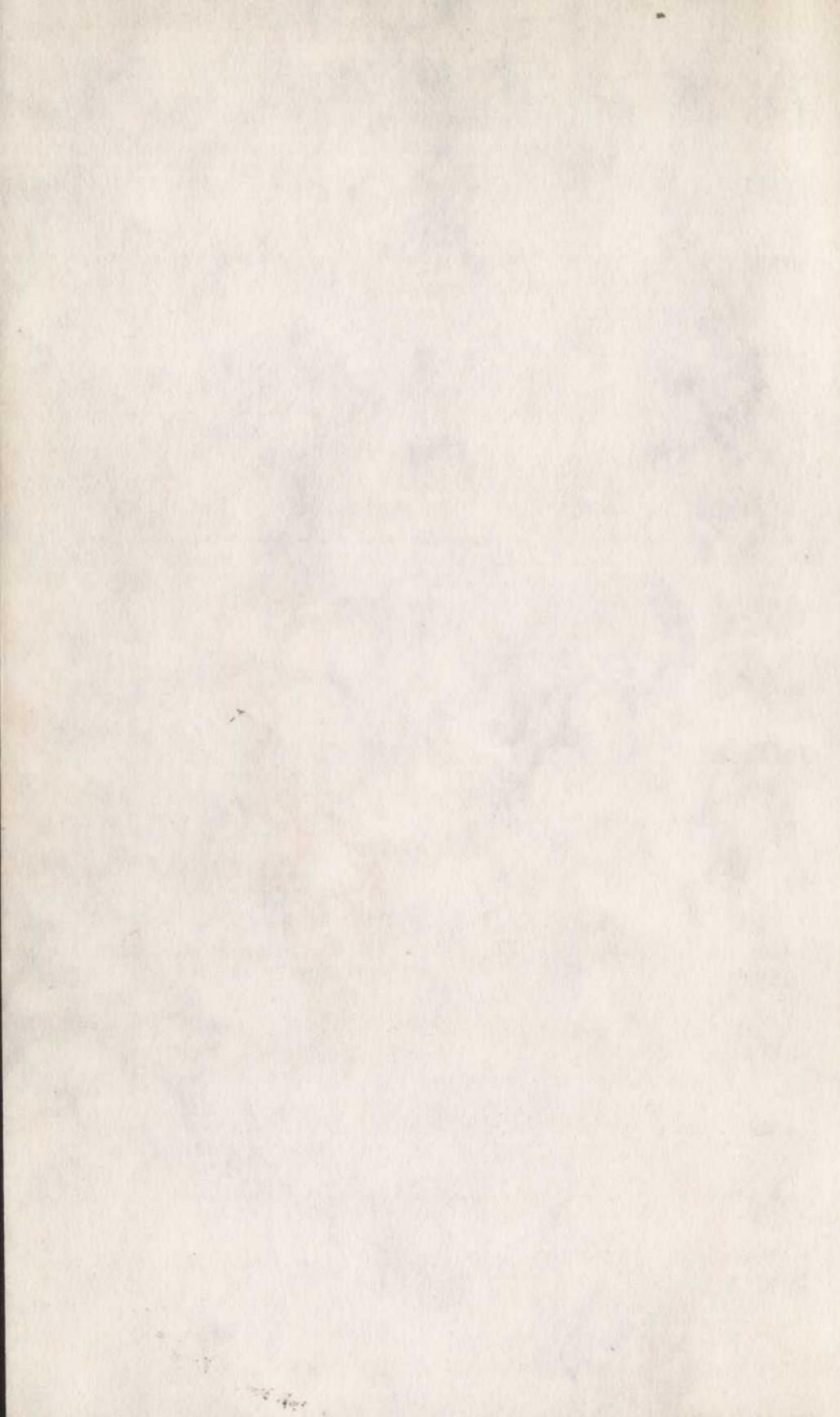
IV—VI. (UNDER FÖRBEREDELSE.)

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

6000025823

Göteborgs universitetsbibliotek

1.75

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

